

**GMINNY
PROGRAM
REWITALIZACJI
GMINY DOBRZANY
NA LATA
2024-2030**

Adnotacja:

Usuwanie barier i zapewnienie dostępności dla wszystkich obywateli, w tym przede wszystkim osób doświadczających trudności w mobilności czy percepcji, stanowi jedno z kluczowych zadań państwa urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej. Dokument został opracowany zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027 i Standardami dostępności dla polityki spójności 2021-2027. Mając na uwadze dostosowane dla osób z niepełnosprawnością wzroku tekst dokumentu nie został wyjustowany, zastosowano odpowiednią czcionkę oraz opisy alternatywne do prezentowanych grafik.

Spis treści

1.	Wprowadzenie	5
2.	Delimitacja obszaru rewitalizacji	6
3.	Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji	12
3.1	Analiza negatywnych zjawisk	12
3.2	Lokalne potencjały obszaru	23
3.3	Skala potrzeb rewitalizacyjnych	24
4.	Opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	26
5.	Cele rewitalizacji i odpowiadające im kierunki działań	28
6.	Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych	29
6.1	Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne	29
6.2	Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne	39
7.	Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych	44
7.1	Komplementarność programu	44
7.2	Koncentracja programu	44
7.3	Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych	44
7.3.1	Komplementarność przestrzenna	45
7.3.2	Komplementarność problemowa	45
7.3.3	Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	47
7.3.4	Komplementarność międzyokresowa	48
7.3.5	Komplementarność źródeł finansowania	49
8.	Opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym	50
9.	Szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych	53
10.	Opis struktury zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji	55
10.1	Wdrożenie i zarządzanie realizacją programu	55
10.2	Koszty zarządzania	57
10.3	Ramowy harmonogram realizacji programu	58
11.	Partycypacja społeczna w procesie rewitalizacji	58
12.	System monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji	68
12.1	Opiniowanie Programu rewitalizacji przez właściwe podmioty	68
12.2	Monitoring programu	70

12.3	Ocena skuteczności działań rewitalizacyjnych.....	75
12.4	System wprowadzania modyfikacji do programu.....	75
13.	Określenie zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego	76
14.	Określenie niezbędnych zmian w uchwale dotyczącej Komitetu Rewitalizacji	76
15.	Specjalna Strefa Rewitalizacji	76
16.	Realizacja gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego	77
16.1	Wskazanie zakresu niezbędnych zmian w planie ogólnym gminy	77
16.2	Wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany	77
17.	Spis tabel, wykresów, map i schematów	78
18.	Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzony na mapie w skali co najmniej 1:5000	80

1. Wprowadzenie

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Rewitalizacja to proces wieloletni, kompleksowy, zakładający włączenie społeczne, partnerstwo i wielopoziomowe zarządzanie. Program rewitalizacji adresowany jest nie tylko do obszarów znajdujących się w głębokim kryzysie pod względem społecznym, ale stanowi szansę na realizację działań zmierzających do poprawy życia społeczno-gospodarczego, środowiskowego, technicznego i przestrzenno-funkcjonalnego. Jednakże osią działań rewitalizacyjnych jest społeczność lokalna i jej potrzeby. Należy zapewnić włączenie wszystkich zainteresowanych (mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, instytucji publicznych) na każdym etapie programowania i realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, ponieważ to ich ostatecznie będą dotyczyły rezultaty rewitalizacji. Dlatego też bez ich udziału nie uda się zapewnić trwałej poprawy obszaru. Podobnie konieczne jest, by działania rewitalizacyjne nie były działaniami punktowymi, ale by ujęte były w ramy kompleksowego i zintegrowanego podmiotowo i przedmiotowo programu rewitalizacji.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Dobrzany na lata 2024-2030 (zwany Programem) stanowi podstawowy dokument strategicznego działania w kontekście rewitalizacji obszarów zdegradowanych na terenie gminy. To wieloletni program działań o wieloaspektowym charakterze, którego realizacja zmierzać będzie do wyprowadzenia obszaru zdegradowanego z sytuacji kryzysowej oraz stworzenia warunków do jego dalszego rozwoju. Program rewitalizacji stanowi odpowiedź na zdiagnozowane głównie w obszarze społecznym deficyty i problemy. Ma przyczyniać się do pobudzenia społecznego oraz zwiększenia aktywności społecznej. Zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne mają wpływać na minimalizowanie zdiagnozowanych obszarów problemowych i wyjścia obszaru zdegradowanego z sytuacji kryzysowych.

Przygotowanie Programu rewitalizacji poprzedzone zostało konsultacji społecznymi z mieszkańcami oraz uzgodnieniami z podmiotami zewnętrznymi wymienionymi w art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy o rewitalizacji w szczególności o zgodności z Planem Zagospodarowania Przestrzennego gminy Dobrzany. Działania rewitalizacyjne wymagają dużych nakładów finansowych, o które gmina Dobrzany będzie aplikować w ramach funduszy europejskich. Podstawą do aplikowania o środki zewnętrzne jest posiadanie programu rewitalizacji zgodnie z przepisami Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r.

Ustawa o rewitalizacji, w art. 15 ust. 1 wskazuje wymagany zakres zawartości gminnego programu rewitalizacji. Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Dobrzany na lata 2024-2030 jest zgodne z wymaganiami ww. ustawy, a jej integralną częścią jest graficzne

przedstawienie obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji określonych uchwałą Rady Gminy oraz graficzne przedstawienie podstawowych kierunków zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzone na mapie w skali co najmniej 1:5000 opracowanej z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej/ewidencyjnej w rozumieniu ustawy z dnia 7 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne.

2. Delimitacja obszaru rewitalizacji

Podstawą prawną do wyznaczenia obszaru rewitalizacji na terenie gminy Dobrzany stanowi uchwała nr IV/27/24 Rady Miejskiej z dnia 26 czerwca 2024 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Dobrzany. Na podstawie opracowanej **Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w gminie Dobrzany** wyznaczony został obszar rewitalizacji. Przy wyznaczeniu podziału gminy na jednostki analityczne, kierowano się dostępnością podziałów przestrzennych, zastosowano zatem podział na sołectwa w obrębie gminy Dobrzany. Do zebrania danych ilościowych dla każdego podobszaru posłużono się ewidencją adresów oraz danymi liczbowymi udostępnionymi przez Urząd Miejski w Dobrzanych. W obu przypadkach określono liczbę mieszkańców zamieszkujących dany podobzary na dzień 31.12.2022 r. Na koniec 2022 r. gminę zamieszkiwało łącznie 4 318 mieszkańców, z czego 2 290 na obszarze wiejskim i 2 028 na obszarze miejskim.

Tabela 1 Liczba ludności w podziale na poszczególne sołectwa w obszarze wiejskim w gminie Dobrzany

Lp.	Sołectwo	Liczba ludności
1	Biała	199
2	Błotno	164
3	Bytowo	178
4	Dolice (+Grabnica)	82
5	Kępno	99
6	Kozy	343
7	Krzemień	126
8	Lutkowo	217
9	Mosina	46
10	Odargowo	196
11	Ognica	208
12	Sierakowo	84
13	Szadzko	348
Razem		2 290

Źródło: opracowanie własne

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY DOBRZANY NA LATA 2024-2030

Tabela 2 Liczba ludności w podziale na poszczególne ulice w obszarze miejskim w gminie Dobrzany

Lp.	Ulica	Liczba ludności
1	Adama Mickiewicza	270
2	Armii Krajowej	73
3	Cicha	51
4	Cmentarna	33
5	Jana Pawła II	257
6	Jeziorna	4
7	Krótką	8
8	Leśna	53
9	Lipowa	5
10	Majowa	21
11	Mostowa	4
12	Ogrodowa	41
13	Orzechowa	3
14	Parkowa	46
15	Podgórna	46
16	Pogodna	40
17	Przechodnia	6
18	Radosna	5
19	Robotnicza	14
20	Rzeczna	12
21	Słoneczna	50
22	Spacerowa	19
23	Spokojna	48
24	Sportowa	7
25	Spółdzielcza	39
26	Stanisława Staszica	498
27	Stargardzka	67
28	Strażacka	2
29	Szkolna	16
30	Tadeusza Kościuszki	132
31	Wąska	38
32	Wiosenna	24
33	Zacisze	81
34	Zaułkowa	5
35	Zielona	10
Razem		2 028

Źródło: opracowanie własne

Za obszar problemowy uznano obszar, w którym odnotowano wysoką koncentrację i współistnienie negatywnych zjawisk, zdiagnozowanych w poniższych uwarunkowaniach. Obszary oraz składniki stanowią część składową syntetycznego wskaźnika IMD pozwalającego na kompleksowe wskazanie potencjałów rewitalizacyjnych. Do wyznaczenia obszaru zdegradowanego przeanalizowano poniższe wskaźniki zgodnie z poszczególnymi uwarunkowaniami:

Tabela 3 Wskaźniki służące analizie do wyznaczenia obszaru zdegradowanego

Obszar	Zjawiska
Uwarunkowania społeczne	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zasiłków stałych, okresowych i celowych, - liczba dzieci korzystających z pomocy na dożywianie, - liczba osób bezrobotnych, - liczba osób migrujących (wymeldowania), - liczba osób obciążonych następstwami likwidacji PPGR, - liczba osób w wieku produkcyjnym, - liczba osób w wieku poprodukcyjnym, - liczba „Niebieskich Kart”, - liczba osób objętych wsparciem asystenta rodziny, - liczba osób korzystających ze wsparcia udzielanego osobom ze szczególnymi potrzebami (tj. opieka wytchnieniowa, wsparcie dla osób zależnych, niepełnosprawnych, korzystających z asystenta dla osób niepełnosprawnych), - liczba wszczętych postępowań GZI/GKRPA; <p>Dodatkowo dla obszaru wiejskiego przeanalizowano wskaźnik liczby interwencji policji w danych sołectwach. Z uwagi na brak danych dla poszczególnych ulic w obszarze miejskim wskaźnik ten nie był analizowany dla obszaru miejskiego.</p>
Uwarunkowania gospodarcze	<ul style="list-style-type: none"> - liczba podmiotów gospodarczych, - liczba nowopowstałych podmiotów gospodarczych;
Uwarunkowania przestrzenno-funkcjonalne	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zewidencjonowanych budynków mieszkalnych, - liczba przyłączy do sieci kanalizacyjnej i/lub przydomowych oczyszczalni ścieków, - liczba przyłączy do sieci wodociągowej, - liczba obiektów kulturalno-sportowych, - liczba obiektów kulturalno-sportowych dostosowanych architektonicznie do osób ze szczególnymi potrzebami, - dostępność komunikacyjna do obiektu (architektoniczna/samodzielne dotarcie do obiektu), - dostępność cyfrowa i komunikacyjno-informacyjna obiektów, - liczba dziennych kursów komunikacji publicznej (dla obszaru wiejskiego);
Uwarunkowania środowiskowe	<ul style="list-style-type: none"> - ilość zewidencjonowanego azbestu [kg], - ilość zutilizowanego azbestu [kg], - liczba źródeł ciepła w gospodarstwach domowych, - liczba źródeł ciepła wysokoemisyjnych;
Uwarunkowania techniczne	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zewidencjonowanych budynków mieszkalnych, - liczba lokali mieszkalnych ogrzewanych piecami węglowymi;

Źródło: opracowanie własne

Wyznaczając obszar zdegradowany należało uwzględnić przede wszystkim czynniki społeczne, które w połączeniu z analizą innych uwarunkowań dają możliwość określenia pełnego obrazu degradacji oraz wykluczenia społecznego mieszkańców danego obszaru. Analizowane wskaźniki w obrębie uwarunkowań gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, środowiskowych i technicznych wpływają poniekąd na uwarunkowania społeczne i odwrotnie. Dostęp do komunikacji publicznej, obiektów użyteczności sportowo-rekreacyjnej, niski stopień degradacji technicznej budynków to niektóre uwarunkowania, które charakteryzują podobszar jako miejsce atrakcyjne do osiedlania się. I odwrotnie -

uwarunkowania społeczne mają wpływ na pozostałe obszary. Pełna analiza ilościowa, która uzupełniona zostanie o badania jakościowe stworzy możliwość wyznaczenia obszaru zdegradowanego pod wieloma aspektami, a tym samym pozwoli na zakwalifikowanie go do obszaru objętego procesem rewitalizacyjnym.

Celem wyznaczenia obszarów, na których występują czynniki kryzysowe, przeprowadzono szczegółową analizę wskaźników – mierników ilościowych i jakościowych, kwerendę wiedzy eksperckiej zawartej, m.in. w dokumentach strategicznych gminy Dobrzany. Analiza rozkładu wartości wskaźników została oparta o kryterium wartości średniej danego wskaźnika, przy czym wyższe wartości danego wskaźnika w większości obrazują deficyty występujące w analizowanym obszarze. Dane ilościowe zostały pozyskane z Urzędu Miejskiego w Dobrzanych oraz od innych jednostek organizacyjnych gminy, w tym przede wszystkim z Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrzanych.

W ramach prowadzonych analiz przyjęto, iż **daną referencyjną była średnia arytmetyczna dla badanego wskaźnika**. Zgodnie z przyjętą metodologią celem była możliwość wskazania zróżnicowania społeczności lokalnej w ujęciu poszczególnych wskaźników. Stanowią one podstawę do weryfikacji natężenia zjawiska społecznego w badanym obszarze.

Analiza wskaźników diagnostycznych została dokonana z wykorzystaniem brytyjskiej metodologii bazującej na wskaźniku wielowymiarowej degradacji społecznej, czyli metodologii wskaźnika deprivacji wielowymiarowej IMD (ang. Index of Multiple Deprivation)¹, przy czym analizy zostały przeprowadzone w odniesieniu do wskaźników możliwych do pozyskania z publicznych baz danych, pozwalających na ich analizę w ujęciu do przyjętych jednostek analitycznych. Metodologia wskaźnika deprivacji wielowymiarowej IMD opiera się na założeniu, iż analiza poszczególnych obszarów pozwala na określenie szczególnego natężenia problemów w poszczególnych uwarunkowaniach. Wynika to z założenia, iż negatywne zjawiska są ze sobą powiązane, a ich występowanie przenika się, powodując większy stopień wykluczenia mieszkańców. Analiza poszczególnych wskaźników opiera się na następującej zależności:

- **3 punkty (kolor czerwony)**, a za każdy kolejny obszar oznaczony na czerwono, do wartości ogólnej punktów przyznawanych za kolor czerwony, powinien zostać dopisany dodatkowo jeden punkt. Uzyskana wartość sumaryczna staje się podstawą do dopisania kolejnego punktu w przypadku wykrycia trzeciego obszaru oznaczonego na czerwono w danej jednostce analitycznej, czyli odpowiednio: 1 obszar (3 punkty), 2 obszary (3 punkty + 1), 3 obszary (3 punkty + 1 + 1). Niniejszy proces sumowania wartości powinien zostać powtórzony w odniesieniu do kolejnych obszarów oznaczonych na czerwono.
- **2 punkty (kolor żółty)**,

¹ Zastosowanie metodologii Index of Multiple Deprivation przy delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji zostało opisane w dokumencie *Delimitacja krok po kroku Metoda wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na potrzeby Gminnych Programów Rewitalizacji*, praca zbiorowa pod redakcją W. Jarczewskiego z Instytutu Rozwoju Miast, Warszawa 2017 r.

- **1 punkt (kolor zielony).**

W ramach wyznaczania wartości średniej wskaźników koncentracji problemów społecznych na danym obszarze przyjęto ekspercki wskaźnik o odpowiednim odchyleniu punktowym (30% punktów liczonych od wartości stałej – wartość punktowa stałej od 0,1 do 5, biorąc pod uwagę wskaźnik najniższy oraz najwyższy wartości średniej). W przypadku wartości stałych powyżej 5 punktów przyjęto odchylenie na poziomie 15%, ze względu na węższe spektrum oddziaływania zjawisk.

Ze względu na znaczną koncentrację problemów społecznych w poszczególnych sołectwach na terenie gminy dokonano podwyższenia wartości średniej sumarycznej wskaźnika IMD w obszarze społecznym o 15%, tak aby możliwe było określenie podobszarów o najwyższym stopniu degradacji w obszarze uwarunkowań społecznych. Niniejsze działanie pozwala na możliwość realizacji ustawowych zapisów dotyczących wielkości obszaru rewitalizacji oraz liczby ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji (30%), gdyż wpływa na wyznaczenie obszarów rewitalizacji wymagających podjęcia działań rewitalizacyjnych, które w oparciu o możliwości finansowe gminy, pozwolą rozwiązać najpilniejsze problemy społeczne.

Wyliczenia IMD dla poszczególnych obszarów, obejmujących miejscowości w obszarze gminy Dobrzany, były dokonywane poprzez określenie wielkości koncentracji problemów społecznych w poszczególnych obszarach w ramach każdej z badanych jednostek. Poprzez wyliczenie średnich określono obszary, w których natężenie poszczególnych problemów jest wysokie lub niskie. Wyliczenia dokonano za pomocą punktów, które przyznawane są kolorom: czerwony (**3 punkty**), żółty (**2 punkty**), zielony (**1 punkt**). Przyjęto założenie, iż wysokie nasilenie negatywnych zjawisk w ramach poszczególnych problemów społecznych występujących na określonych obszarach, powoduje proporcjonalne narastanie nasilenia stopnia wykluczenia oraz zjawisk kryzysowych na danym obszarze. W związku z tym wystąpienie koloru czerwonego w przypadku jednego problemu społecznego na danym obszarze oznacza uzyskanie 3 punktów, jednakże wystąpienie kolejnego problemu będzie wskazywało na wartość 4 punktów (3 +1 punkt), a trzeciego problemu na 5 punktów (3 + 1 + 1). Pozwala to na szczególne wskazanie obszarów kryzysowych na analizowanym terenie.

Zgodnie z art. 10 ust. 2 ustawy o rewitalizacji, **obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy**. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic. W ramach przeprowadzonej analizy **obszar rewitalizacji został wyznaczony na 4 podobszarach**. Obszar rewitalizacji został wskazany w stosunku do ogólnej liczby ludności gminy Dobrzany wynoszącej na koniec roku 2022: 4 318 osób na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Dobrzanych oraz całkowitej powierzchni gminy wynoszącej 13 472,28 ha na podstawie danych GUS BDL.

Wyznaczony **obszar rewitalizacji gminy Dobrzany obejmuje powierzchnię 140,471 ha (1,04% ogólnej powierzchni gminy), którą zamieszkuje 1 289 mieszkańców (29,85% ogólnej liczby**

mieszkańców gminy). Wyznaczony obszar spełnia wymagania ustawowe odnośnie limitów wielkości obszaru i liczby mieszkańców, gdzie będą realizowane zadania rewitalizacyjne.

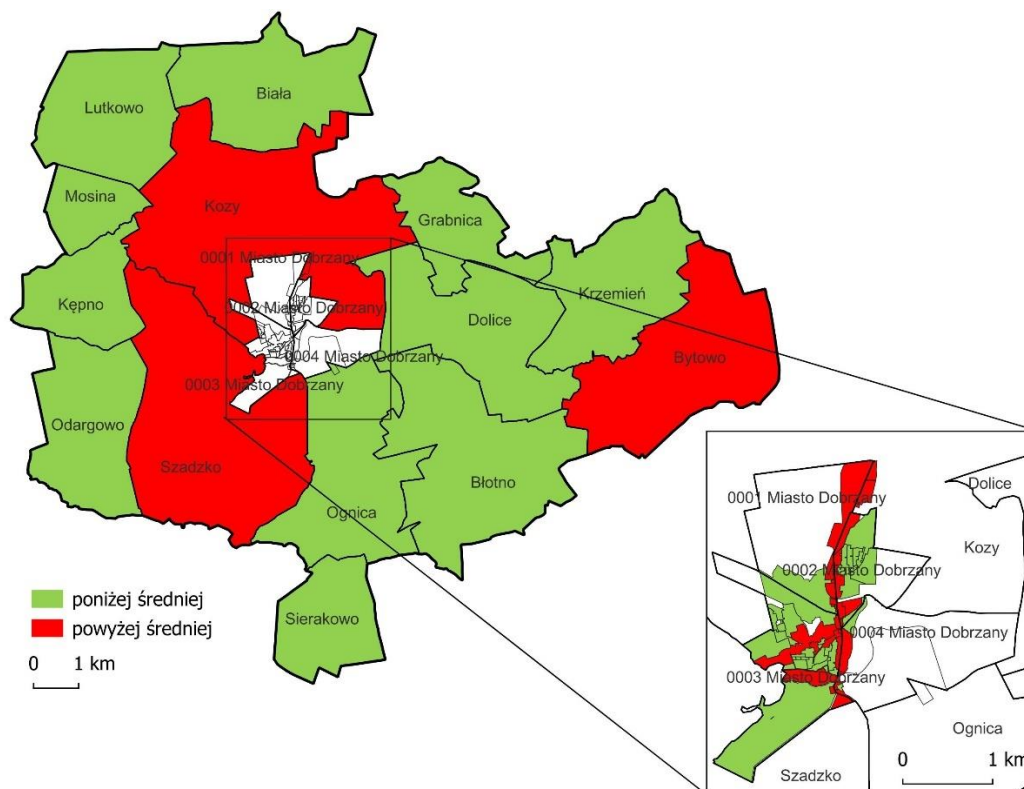
Tabela 4 Powierzchnia i liczba ludności wyznaczonego obszaru rewitalizacyjnego na terenie gminy Dobrzany

Lp.	Obszar rewitalizacji – ulica/sołectwo	Powierzchnia [ha]	Ludność
1	Bytowo - sołectwo	34,703	178
2	Kozy - sołectwo	41,143	343
3	Szadzko - sołectwo	44,883	348
4	Adama Mickiewicza (część – 35%)	19,742	95
5	Cmentarna		33
6	Jana Pawła II (część – 35%)		90
7	Stanisława Staszica (część – 15%)		75
8	Podgórna		46
9	Zacisze		81
	SUMA	140,471	1 289
	%	1,04	29,85

Źródło: opracowanie własne

Wyznaczony obszar rewitalizacji na terenie gminy Dobrzany został przedstawiony na mapie poglądowej poniżej, gdzie wyodrębniono 4 arkusze map przedstawiających cały obszar rewitalizacji, czyli sołectwa: Bytowo, Kozy i Szadzko oraz Dobrzany.

Mapa 1 Obszar rewitalizacji na terenie gminy Dobrzany

Źródło: opracowanie własne

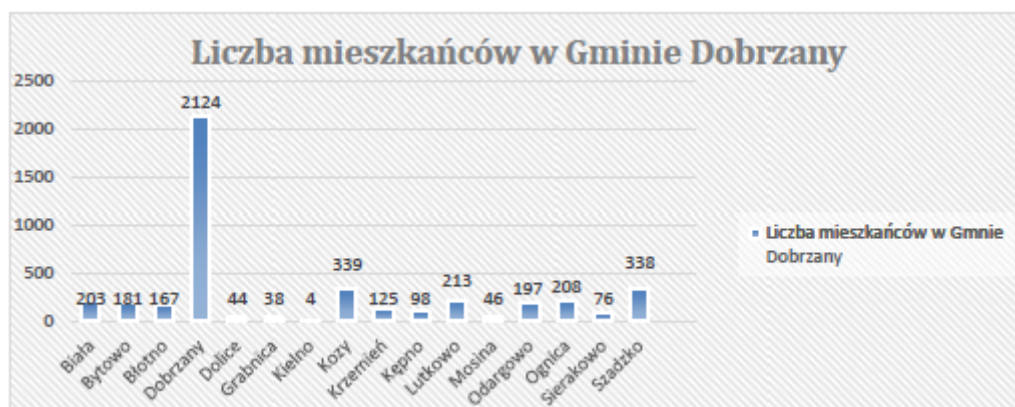
3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

Gmina Dobrzany jest gminą miejsko-wiejską położona jest w południowo-wschodniej części woj. zachodniopomorskiego. Gmina zajmuje powierzchnię 134,72 km², co stanowi ok 8.9% powierzchni powiatu stargardzkiego. Gminę zamieszkuje 3,8% ludności powiatu. Gmina Dobrzany położona jest na południowym skraju Wyżyny Ińskiej, na Pojezierzu Ińskim, nad rzeką Pęczinką. Terytorium Gminy objęte jest obszarem Natura 2000. Siedzibą władz Gminy jest miasto Dobrzany.

W skład Gminy wchodzi: Miasto Dobrzany i 13 sołectw, a w tym miejscowości: Biała, Błotno, Bytowo, Dobrzany, Dolice, Grabnica, Kępno, Kielno, Kozy, Krzemień, Lutkowo, Mosina, Odargowo, Ognica, Sierakowo, Szadzko.

W ostatnich latach w gminie Dobrzany w wyniku migracji oraz niskiego przyrostu naturalnego następuje spadek liczby ludności. Podobnie jak w całym województwie i kraju z roku na rok spodziewany jest spadek liczby ludności w gminie. W roku 2023 liczba ludności wyniosła 4 401 osoby (stan na 31.12.2023 r.) i kształtowała się następująco: w wieku przedprodukcyjnym odnotowano 741 osób, w wieku produkcyjnym – 2 441 oraz w wieku poprodukcyjnym – 1 218 mieszkańców.

Wykres 1 Liczba ludności w gminie Dobrzany z podziałem na sołectwa w 2023 r.

Źródło: Raport o stanie gminy Dobrzany za 2023 r., s. 4.

34,48 % obszaru Gminy to lasy wchodzące w skład Ińskiego Parku Krajobrazowego, pozostała część stanowi otulinę tego parku. 54,38 % powierzchni gminy to użytki rolne. Nie brak tu też jezior, z których cztery: Krzemień, Dolice, Sierakowo i Okole posiadają drugą klasę czystości wód. Wzdłuż wschodniej granicy gminy przebiega jedyna droga wojewódzka nr 151 z Ińska do Recza. Znaczenie regionalne posiadają drogi: Dobrzany- Suchań, Chociwel-Dobrzany, Dobrzany-Marianowo.

3.1 Analiza negatywnych zjawisk

Obszar rewitalizacji na terenie gminy Dobrzany obejmuje następujące jednostki analityczne:

- część miejscowości Dobrzany, w tym ulica Cmentarna, Podgórna, Zacisze oraz część ulicy Adama Mickiewicza, część ulicy Jana Pawła II oraz część ulicy Stanisława Staszica,

- sołectwo Bytowo,
- sołectwo Kozy,
- sołectwo Szadzko.

Analiza uwarunkowań społecznych wykazała, że powyższe obszary należą do najbardziej zdegradowanych miejsc na terenie gminy, gdzie koncentracja deficytów i problemów społecznych jest największa. Analiza wskaźników społecznych, tj. liczba osób bezrobotnych, liczbę osób korzystających z zasiłków, liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym, liczba osób bezrobotnych, liczba osób migrujących, liczba osób korzystających ze wsparcia asystenta rodziny i z pomocy na dożywianie oraz liczba interwencji policyj, liczba osób stosujących przemoc domową czy objętych wsparciem Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego lub Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, wykazała, że wyznaczony obszar rewitalizacji charakteryzuje się wysoką koncentracją analizowanych problemów społecznych.

Tabela 5 Analiza wskaźników uwarunkowań społecznych

Jednostka analityczna	Zasiłki stałe	Zasiłki okresowe	Zasiłki celowe	Pomoc na dożywianie dzieci	Bezrobocie	Migracje	Obciążenie następstwami likwidacji PPGR	Wiek przedprodukcyjny	Wiek poprodukcyjny	Niebieskie Karty	Interwencje policji	Wsparcie asystenta rodziny	Wsparcie udzielane osobom ze szczególnymi potrzebami	Postępowania GZI i GKRPA
Średnia gminy	1,50	0,91	0,78	1,78	2,72	1,43	2,93	16,44	24,43	0,26	2,38	0,16	0,08	0,13
Średnia OR	2,01	2,02	1,88	4,32	4,44	2,61	4,60	20,04	25,77	0,42	5,72	0,36	0,37	1,78
Bytowo	0,56	0,56	1,12	1,69	2,25	6,18	7,87	22,47	24,16	0,56	2,81	0,56	0,00	1,12
Kozy	0,87	1,17	1,17	0,87	7,58	1,46	6,71	22,16	22,45	0,29	6,12	0,29	0,29	0,58
Szadzko	2,30	0,86	1,44	2,59	3,45	1,44	3,16	20,11	23,28	0,00	13,22	0,57	0,29	0,00
Dobrzany	4,31	5,48	3,80	12,12	4,48	1,36	0,67	15,40	33,21	0,82	0,73	0,00	0,90	5,41

Źródło: opracowanie własne

Analiza problemów społecznych wykazała, że średnia koncentracja problemów na obszarze rewitalizacji przewyższa średnią dla całej gminy i dotyczy to wszystkich analizowanych wskaźników. Analiza problemów społecznych koncentruje się na wyznaczonym obszarze rewitalizacji wokół przede wszystkim procesów demograficznych, które wpływają na inne wskaźniki społeczne. Zauważalnym problemem społecznym jest proces starzenia się społeczeństwa, który determinuje życie społeczne, kulturalne i rekreacyjne mieszkańców gminy Dobrzany. Wskaźnik liczby osób w wieku poprodukcyjnym na obszarze rewitalizacji jest wyższy niż średnia dla gminy i dotyczy głównie miejscowości Dobrzany. Również wskaźnik

wieku przedprodukcyjnego wskazuje, że na wyznaczonym obszarze rewitalizacji (głównie w obszarze wiejskim) odnotowuje się zdecydowaną mniejszą liczbę osób młodych do 18 roku życia, co w przyszłości będzie stanowiło o pogłębiającym się problemie demograficznym tego obszaru.

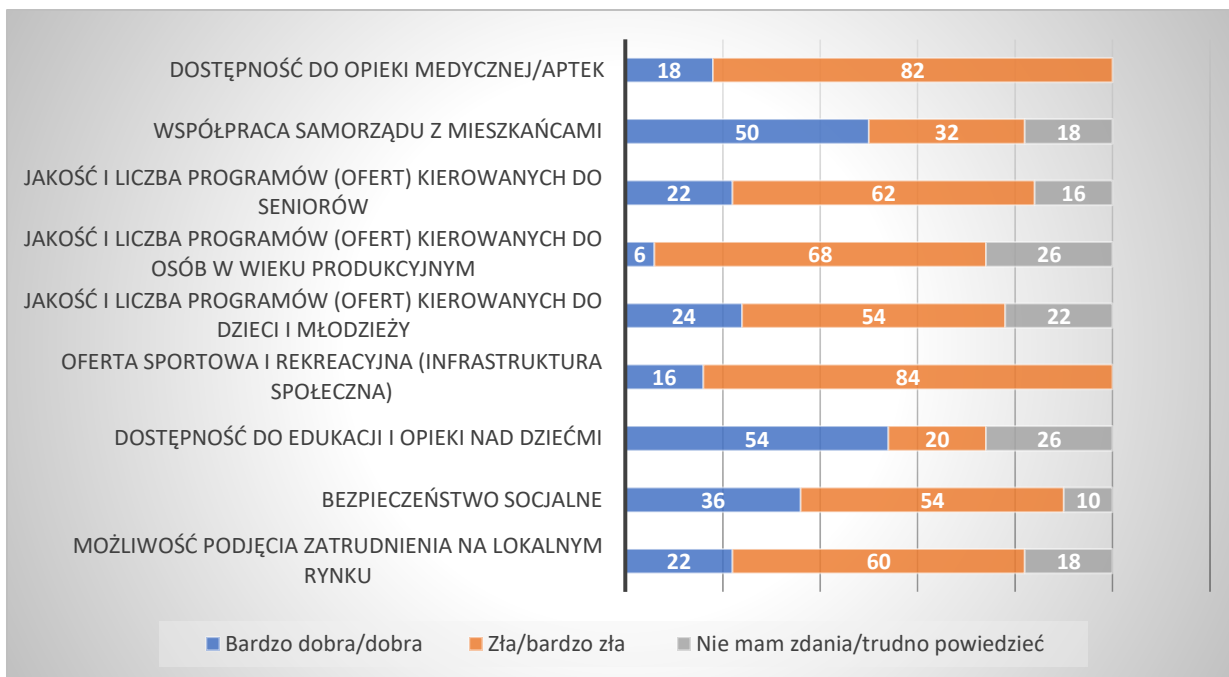
W ramach przeprowadzenia diagnozy społecznej w miejscowości Dobrzany odnotowano wyższe wskaźniki średnich analizowanych wskaźników w stosunku do średniej dla badanego obszaru rewitalizacji. Wyższe średnie odnotowano w analizie wskaźników dotyczących liczby udzielanych zasiłków, bezrobocia oraz osób, wobec których wszczęto postępowania GZI, GKRPA, założono Niebieskie Karty. Również w Dobzranach odnotowano wyższy wskaźnik liczby osób ze szczególnymi potrzebami, które objęte zostały wsparciem.

Miejscowości Bytowo i Kozy charakteryzują się również wysoką koncentracją problemów społecznych w wyniku likwidacji PPGR. W miejscowości Bytowo odnotowano również wyższy wskaźnik liczby zakładanych Niebieskich Kart i wspierania rodzin w ramach pomocy asystenta rodziny. W Kozach odnotowano wyższy wskaźnik (niż średnia dla obszaru rewitalizacji) w obszarze bezrobocia oraz interwencji policji. Z kolei Szadzko charakteryzuje się wyższym wskaźnikiem osób korzystających z zasiłków stałych, interwencjami policji oraz wsparciem udzielanym dla osób ze szczególnymi potrzebami.

W ramach przeprowadzonych konsultacji społecznych poddano ocenie poszczególne uwarunkowania społeczne, które w większości wskazują na złą lub bardzo złą realizację. Wśród negatywnych ocen uwarunkowań społecznych znalazły się: dostęp do opieki medycznej (82%) oraz jakość i liczba programów (ofert) skierowanych do różnych grup mieszkańców gminy, gdzie najgorzej, w ocenie respondentów, sytuacja wygląda w obszarze oferty skierowanej do osób w wieku produkcyjnym (68%) oraz dla seniorów (62%). 84% respondentów negatywnie oceniła również ofertę sportową i rekreacyjną w postaci dostępnej infrastruktury społecznej na obszarze rewitalizacji.

Pozytywna ocena uwarunkowań społecznych na obszarze rewitalizacji dotyczy dostępności do edukacji i opieki nad dziećmi (54%), współpracy samorządu z mieszkańcami (50%) oraz bezpieczeństwa socjalnego (36%).

Wykres 2 Aspekty poddane ocenie w ramach uwarunkowań społecznych [%]

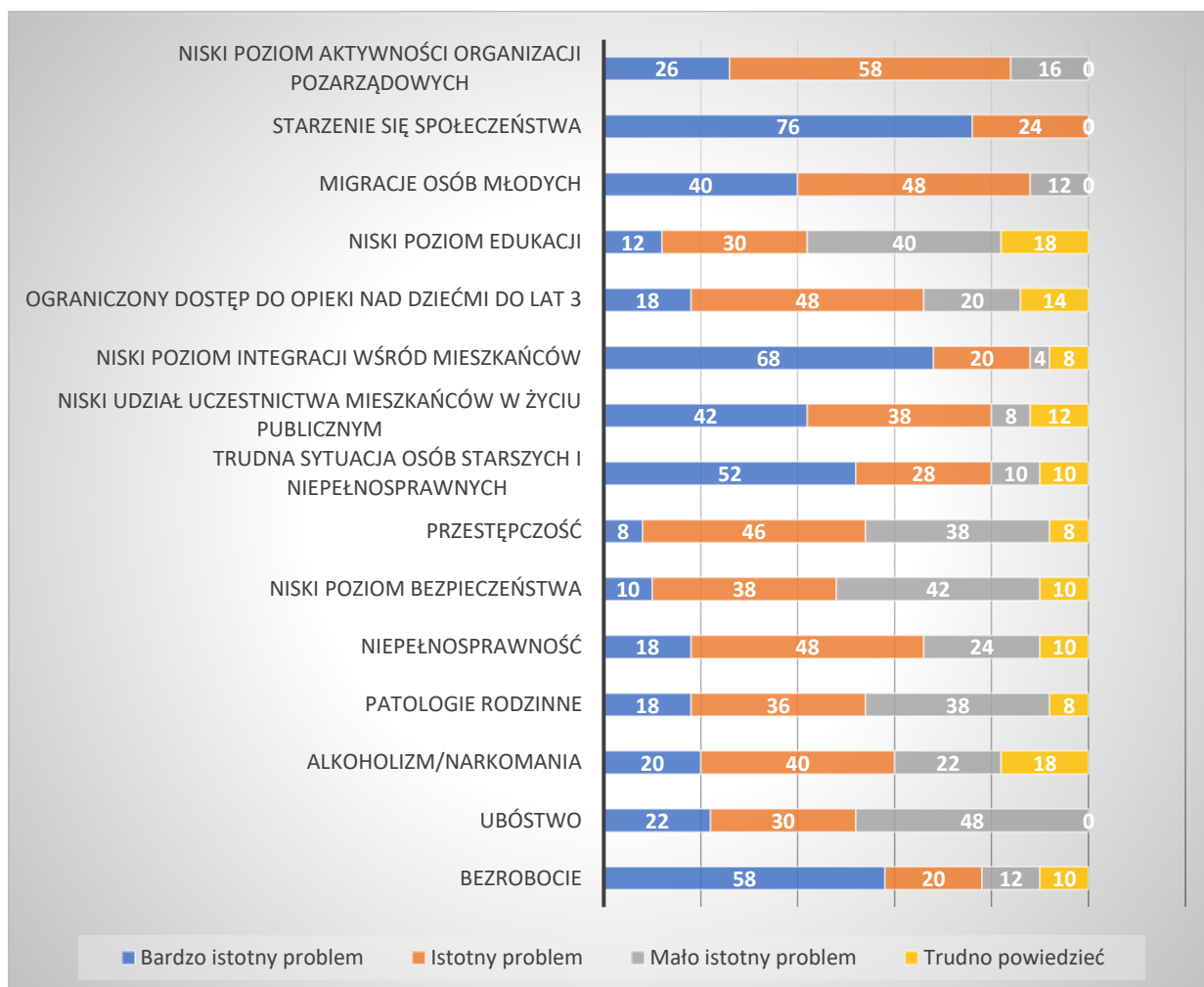
Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych konsultacji

Przeprowadzone badania w ramach opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji potwierdziły analizę danych ilościowych przygotowywaną na potrzeby wyznaczenia obszaru rewitalizacji na terenie gminy Dobrzany. Do najważniejszych problemów społecznych należy proces starzenia się społeczeństwa (76%), w tym trudna sytuacja osób starszych i z niepełnosprawnością (52%), a także bezrobocie (58%) oraz niski poziom integracji wśród mieszkańców (68%). Również do zdiagnozowanych problemów społecznych zaliczyć można: niski udział uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym (42%) oraz migracje osób młodych, głównie w poszukiwaniu lepszego zatrudnienia i warunków życiowych (40%).

Z kolei według mieszkańców do problemów o mało istotnym znaczeniu należą: ubóstwo, niski poziom bezpieczeństwa, niski poziom edukacji, przestępczość oraz patologie rodzinne.

Ocena najważniejszych problemów społecznych na obszarze rewitalizacji została przedstawiona na poniższym wykresie.

Wykres 3 Główne problemy społeczne na obszarze rewitalizacji [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych konsultacji

Analiza uwarunkowań gospodarczych została oparta na podstawie dwóch wskaźników, tj. współczynnika przedsiębiorczości – mierzonego liczbą podmiotów gospodarczych oraz współczynnikiem rozwoju przedsiębiorczości – mierzonego liczbą nowo powstałych podmiotów gospodarczych na analizowanym obszarze rewitalizacji. Z danych wynika, że współczynnik przedsiębiorczości dla obszaru rewitalizacji wynosi 2,15 i jest niższy od średniej dla gminy, który wynosi 4,54. Miejscowości Bytowo i Kozy charakteryzują się niższym współczynnikiem przedsiębiorczości w stosunku do średniej obszaru rewitalizacji, a wszystkie wskaźniki współczynnika przedsiębiorczości dla badanego obszaru są niższe niż średnia dla gminy. W ramach analizy współczynnika rozwoju przedsiębiorczości, który dla gminy wynosi 0,11, a dla obszaru rewitalizacji 0,15 niższym wskaźnikiem charakteryzuje się miejscowość Bytowo, Szadzko i Dobrzany.

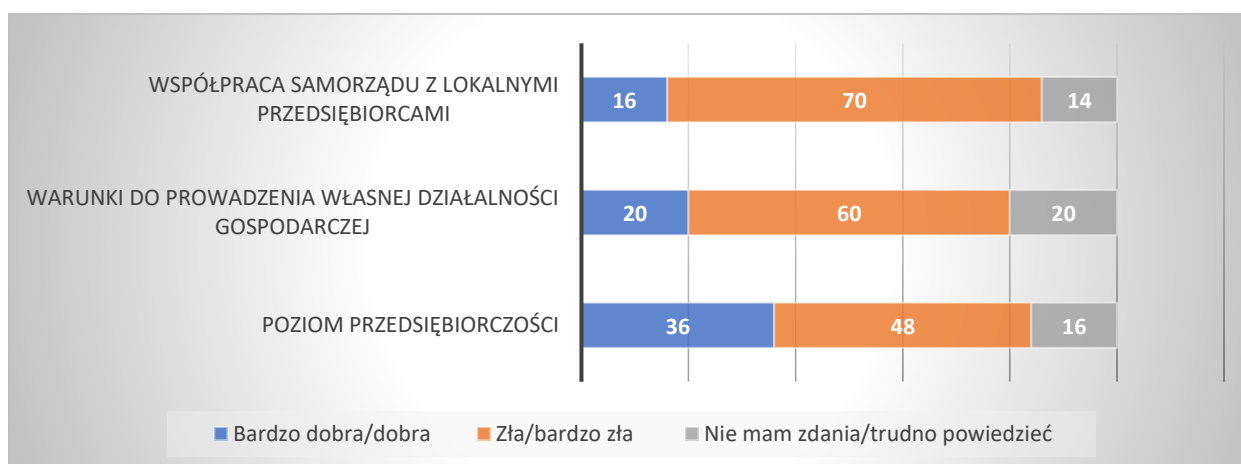
Tabela 6 Analiza wskaźników uwarunkowań gospodarczych

Jednostka analityczna	Współczynnik przedsiębiorczości	Współczynnik rozwoju przedsiębiorczości
Średnia gminy	4,54	0,11
Średnia OR	2,15	0,15
Bytowo	0,56	0,00
Kozy	1,46	0,58
Szadzko	2,59	0
Dobrzany	4	0,03

Źródło: opracowanie własne

W ramach przeprowadzonych badań i konsultacji wskazano, że zła lub bardzo zła jest współpraca samorządu z lokalnymi przedsiębiorcami (70%), istnieje na terenie obszaru rewitalizacji niski poziom przedsiębiorczości (48%), ale najtrudniejsze są warunki do prowadzenia na badanym obszarze własnych działalności gospodarczych. Uważa tak ponad połowa respondentów (60%).

Wykres 4 Aspekty poddane ocenie w ramach uwarunkowań gospodarczych [%]

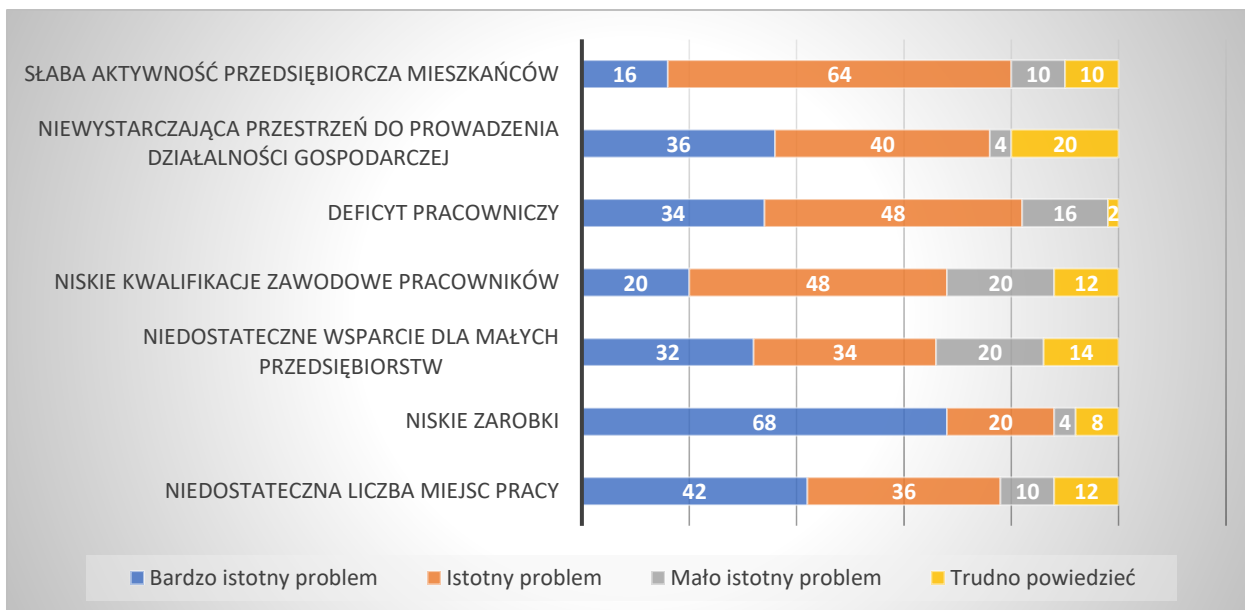

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych konsultacji

Podczas badań wskazano, że do najważniejszych problemów w ramach uwarunkowań gospodarczych należą: niskie zarobki (68%), niedostateczna liczba miejsc pracy (42%) oraz niewystarczająca przestrzeń do prowadzenia działalności gospodarczej (36%).

W ramach rozwoju gospodarczego istotnym problemem jest także słaba aktywność przedsiębiorcza mieszkańców (64%), który może wynikać z niewystarczających form wsparcia i obawa przed zmieniającym się rynkiem. Respondenci wskazali również, że rozwój przedsiębiorczości na terenie obszaru rewitalizacji jest problemem gminy z powodu deficytu pracowniczego i niskich kwalifikacjach zawodowych pracowników.

Wykres 5 Główne problemy gospodarcze na obszarze rewitalizacji [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych konsultacji

Analiza uwarunkowań przestrzenno-funkcjonalnych w obszarze rewitalizacji została oparta na wskaźniku dostępności do sieci kanalizacyjnej, wodociągowej, komunikacyjnej oraz do obiektów publicznych. W ramach powyższych wskaźników tylko w zakresie dostępności do sieci kanalizacyjnej obszar rewitalizacji charakteryzuje się (oprócz dostępu do sieci wodociągowej) wyższą wartością niż średnia gminy. w miejscowości Bytowo odnotowuje się niższy wskaźnik dostępności do sieci kanalizacyjnej, a w Dobrzanych niższy wskaźnik do sieci wodociągowej oraz dostępności do obiektów publicznych. W Dobrzanych nie funkcjonuje komunikacja publiczna. Miejscowość Szadzko posiada niższy wskaźnik dostępności do sieci wodociągowej oraz do komunikacji publicznej.

Tabela 7 Analiza wskaźników uwarunkowań przestrzenno-funkcjonalnych

Jednostka analityczna	Wskaźnik dostępności do sieci kanalizacyjnej	Wskaźnik dostępności do sieci wodociągowej	Wskaźnik dostępności komunikacyjnej	Wskaźnik dostępności do obiektów publicznych
Średnia gminy	54,21	95,77	50	2,1
Średnia OR	77,89	95,64	55,33	3,25
Bytowo	50	100	82,99	4
Kozy	81,13	100	82,99	4
Szadzko	84,31	89,22	55,33	4
Dobrzany	96,11	93,33	0	1

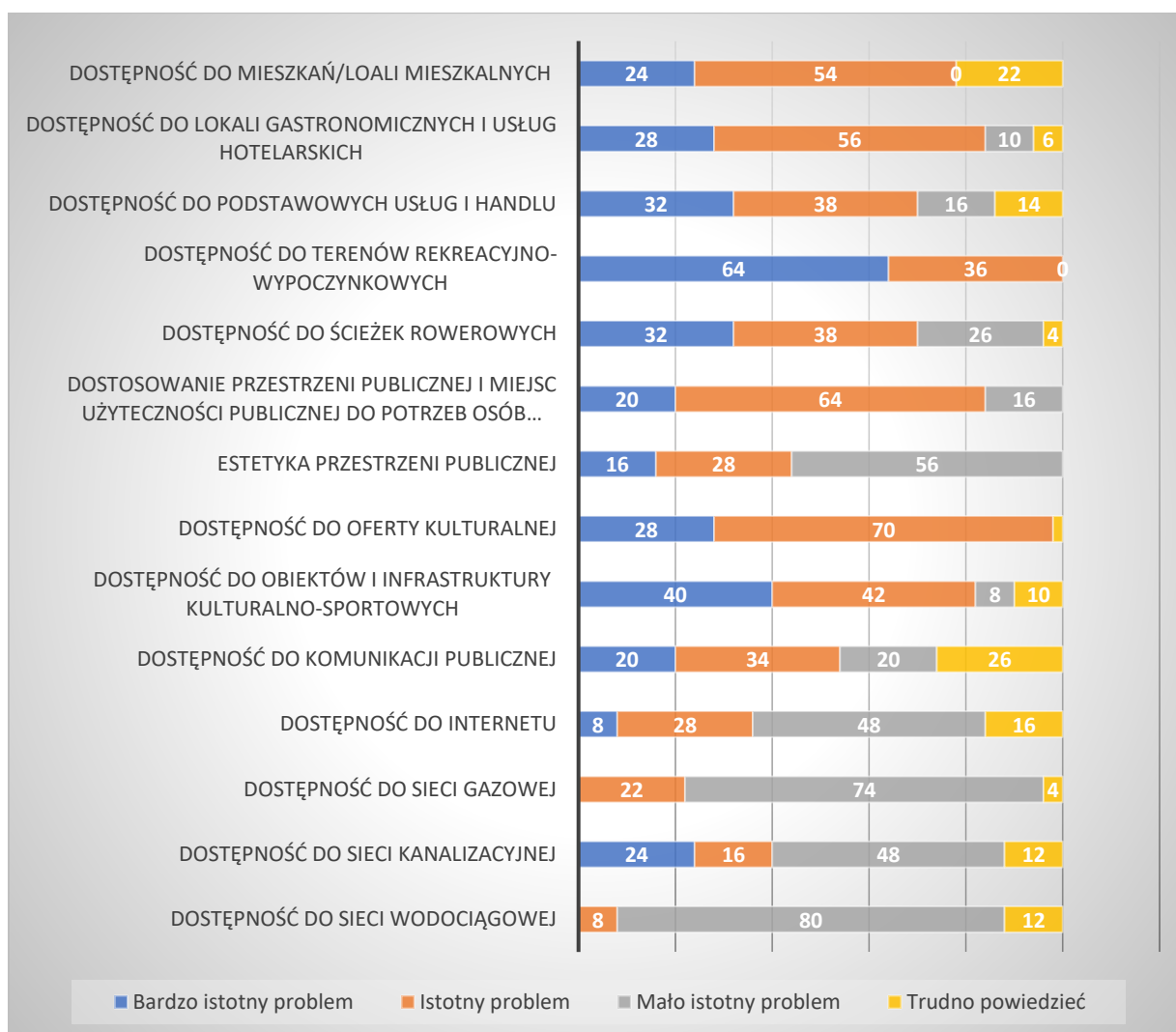
Źródło: opracowanie własne

Do najistotniejszych problemów społecznych w kontekście uwarunkowań społecznych zdiagnozowanych na podstawie konsultacji wskazano przede wszystkim: dostępność do terenów rekreacyjno-wypoczynkowych (64%), dostępność do obiektów i infrastruktury

kulturalno-sportowej (40%). W obszarze funkcjonalno-przestrzennej mieszkańcy zwrócili uwagę głównie na problemy związane z obszarem rekreacji, spędzania czasu wolnego oraz wypoczynku. Na terenie gminy brakuje takich miejsc i obiektów, a także uboga jest oferta kulturalna przeznaczona do różnych grup odbiorców.

Pod względem uwarunkowań przestrzenno-funkcjonalnych duże deficyty odnotowuje się w miejscowości Dobrzany. Z kolei istniejąca infrastruktura sportowa i rekreacyjna na obszarze wiejskim jest zdegradowana, przestarzała, wymaga odnowy i rewitalizacji, aby uwzględnić potrzeby bezpieczeństwa, dostępności i stanowić miejsca również do działania dla innych mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Wykres 6 Główne problemy społeczno-funkcjonalne na obszarze rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych konsultacji

Analiza uwarunkowań środowiskowych oparta została na wskaźniku zanieczyszczenia azbestem oraz zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego w wyniku szkodliwej działalności człowieka (stosowanie nieekologicznych źródeł ciepła). Wskaźnik zanieczyszczenia azbestem odnotowano najwyższy w Bytowie, Kozach i Szadzku, gdzie jest on wyższy niż średnia dla całego obszaru rewitalizacji i dla gminy. Z kolei wskaźnik zanieczyszczenia powietrza jest

wyższy w jednostce analitycznej Kozy, Szadzko i Dobrzany w stosunku do średniej dla obszaru rewitalizacji.

Tabela 8 Analiza wskaźników uwarunkowań środowiskowych

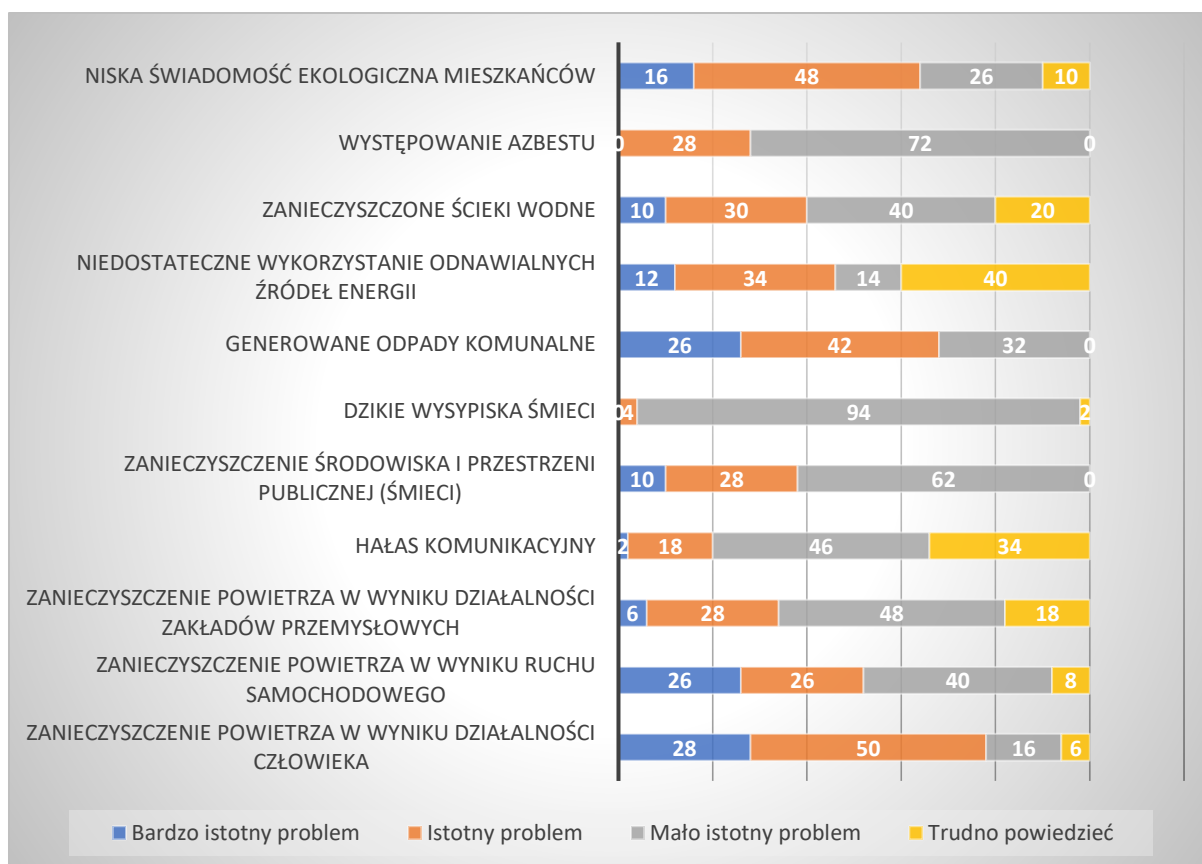
Jednostka analityczna	Wskaźnik zanieczyszczenia azbestem	Wskaźnik zanieczyszczenia powietrza
Średnia gminy	68,81	53,98
Średnia OR	94,84	34,77
Bytowo	100	26
Kozy	98,43	38,79
Szadzko	97,59	35,71
Dobrzany	83,33	38,59

Źródło: opracowanie własne

W wyniku przeprowadzonych badań społecznych wskazano, że największym problemem w uwarunkowaniach środowiskowych obszaru rewitalizacji jest zanieczyszczenie powietrza w wyniku działalności człowieka (78%) oraz zanieczyszczenia wynikające z ruchu samochodowego (52%). Istotnym problemem jest niska świadomość ekologiczna mieszkańców (48%), generowanie znacznej ilości odpadów komunalnych (42%), niedostateczne wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii (34%), a także zanieczyszczone ścieki wodne (30%).

Na poniższym wykresie zaprezentowano główne problemy środowiskowe, które występują na obszarze analizowanego obszaru rewitalizacji.

Wykres 7 Główne problemy środowiskowe na obszarze rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych konsultacji

Analiza uwarunkowań technicznych oparta została na jednym wskaźniku, tj. wskaźnik wysokoemisyjnych budynków. Dotyczy on stosunku liczby budynków mieszkalnych względem budynków ogrzewanych piecami wysokoemisyjnymi. Według tego wskaźnika wartości wyższe niż średnia dla całej gminy (46,72) i dla obszaru rewitalizacji (53,49) jest w miejscowości Kozy (84,91) i Dobrzany (54,04). W miejscowości Szadzko wskaźnik analizowany wskaźnik wykazuje wartości wyższe niż średnia gminy.

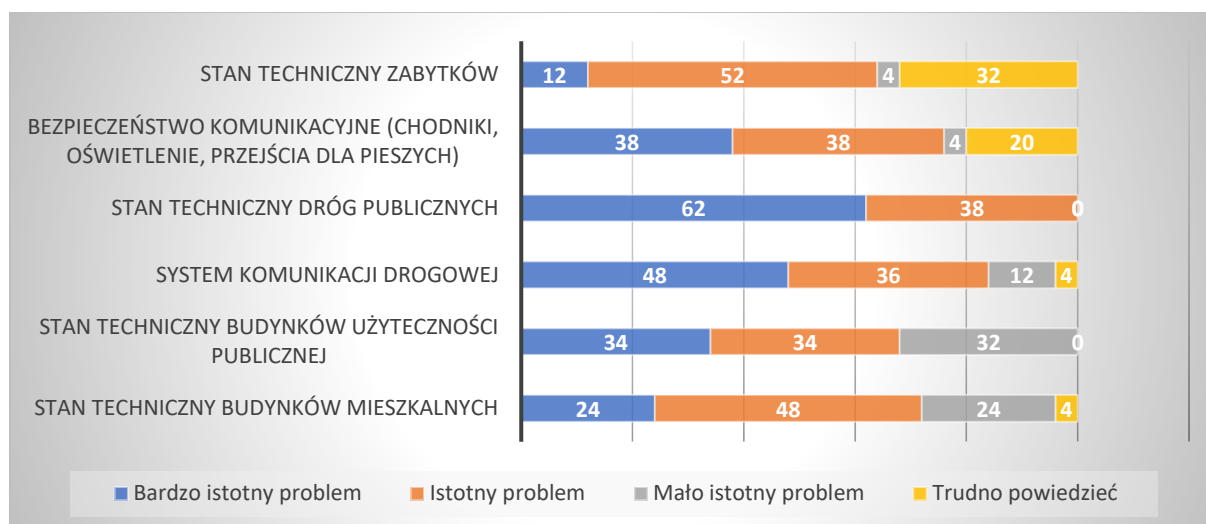
Tabela 9 Analiza wskaźników uwarunkowań technicznych

Jednostka analityczna	Wskaźnik wysokoemisyjnych budynków
Średnia gminy	46,72
Średnia OR	53,49
Bytowo	26
Kozy	84,91
Szadzko	49,02
Dobrzany	54,04

Źródło: opracowanie własne

Według przeprowadzonych badań społecznych do głównych problemów w uwarunkowaniach technicznych należą przede wszystkim: zły stan techniczny dróg publicznych (62%) oraz nieodpowiedni system komunikacji drogowej (48%). Respondenci wskazują także na wysoki problem związany z zachowanie odpowiednich zasad bezpieczeństwa komunikacyjnego (38%), które związane jest z obecności chodników, oświetlenia ulicznego, systemem przejść dla pieszych itp. Mało istotnym problemem w opinii mieszkańców jest stan techniczny zabytków na analizowanym obszarze.

Wykres 8 Główne problemy techniczne na obszarze rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych konsultacji

Podsumowując szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji w kontekście uwarunkowań społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcyjnych, środowiskowych i technicznych warto podkreślić, iż przeprowadzona wizja lokalna (spacery studyjne) potwierdzają zdiagnozowane na podstawie analizy danych oraz przeprowadzonych konsultacji problemy społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji. **Potencjałem gminy Dobrzany** jest lokalizacja i centralizacja siedziby gminy – Dobrzany w centrum samej gminy, gdzie odległość do pozostałych sołectw i miejscowości jest porównywalna. To wpływa na brak wykluczenia pozostałych miejscowości z udziału w życiu społeczno-kulturalnym czy sportowym gminy. Jednakże **poważnym problemem i deficytem gminy**, jak i analizowanego obszaru rewitalizacji, jest niski poziom współuczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym i społecznym. Jest to spowodowane niewystarczająco rozwiniętą infrastrukturą kulturalną, rekreacyjną i sportową na obszarze gminy. Brak lub ograniczona liczba takich miejsc powoduje wykluczenie społeczne i integracyjne mieszkańców obszaru rewitalizacji. Również mieszkańcy wskazują, że problemem społecznym jest niewystarczająca liczba programów ukierunkowanych na potrzeby różnych grup mieszkańców (dzieci, młodzieży, dorosłych czy seniorów). Brak alternatywnych form spędzania czasu wolnego jest przyczyną do niskiej aktywności mieszkańców w życiu publicznym i społecznym.

Dodatkowo warto podkreślić, że zdiagnozowane problemy w sferze społecznej oddziałują na sferę gospodarczą, przestrzenno-funkcjonalną, środowiskową i techniczną. Wysoki odsetek osób starszych na obszarze rewitalizacji, bezrobocie, ubóstwo i występujące w wyniku tego patologie społeczne mają wpływ na aktywność społeczną mieszkańców analizowanego obszaru. Stagnacja i brak aktywności społecznej wpływają również na niski poziom przedsiębiorczości, niski udział w życiu publicznym czy angażowanie się w sprawy społeczne. **Centralizacji zadań rewitalizacyjnych powinna wychodzić „z centrum” gminy**, gdzie upatruje się pobudzenie życia społeczno-gospodarczego i systematyczne i aktywne włączanie w nie pozostałych mieszkańców obszarów zdegradowanych.

3.2 Lokalne potencjały obszaru

Miasto i gmina Dobrzany posiadają duży potencjał do rozwoju przemysłu przyjaznego przyrodzie, rolnictwa ekologicznego, rozwoju turystyki i usług turystycznych.

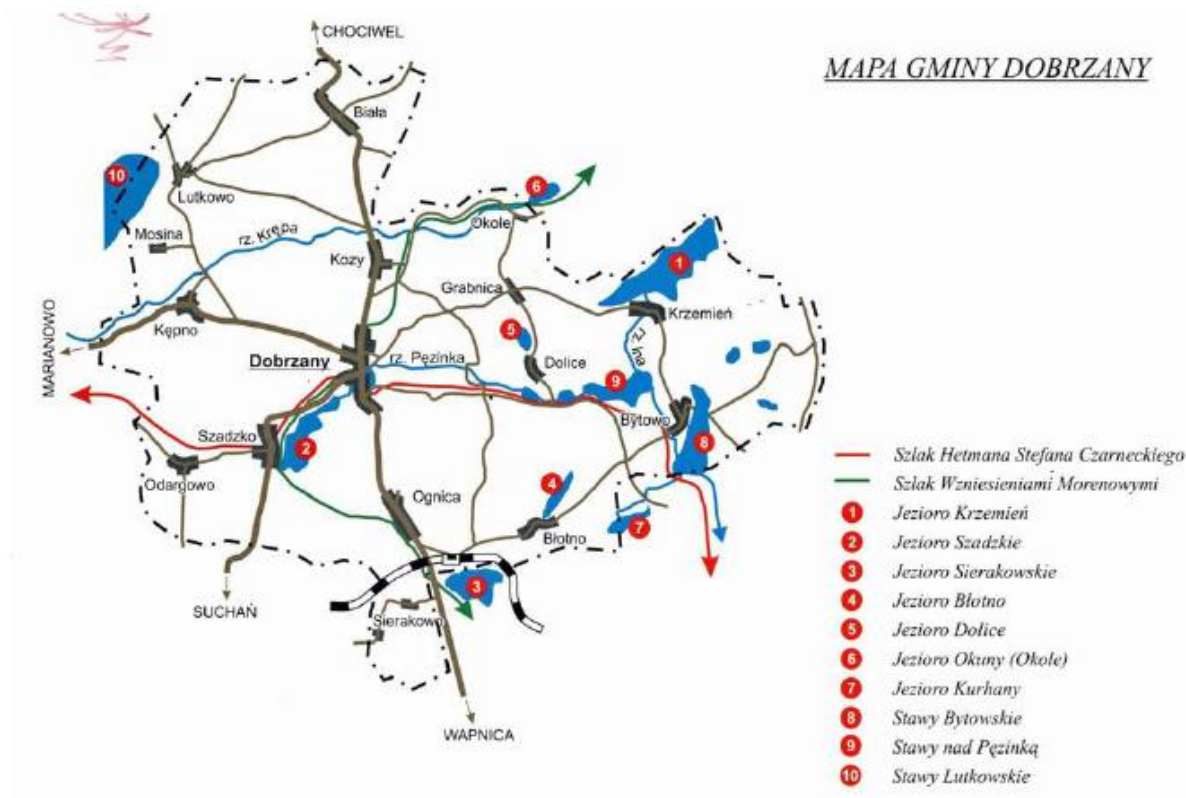
Na analizowanym obszarze rewitalizacji istnieje wiele walorów i potencjałów. Każdy z podobszarów rewitalizacji charakteryzuje się odmienną specyfiką i właściwościami, choć wiele z nich stanowią potencjał całej gminy.

Rozwój gminy Dobrzany od wielu lat nastawiony jest na rozwój turystyki i agroturystyki. Wykorzystując naturalne potencjały gminy istnieje możliwość dalszego rozwoju rekreacyjno-turystycznego. Gmina usytuowana jest w malowniczym położeniu czystych lasów i wielu jezior, co stwarza również możliwości aktywnego wypoczynku. Gmina posiada wiele atrakcji turystycznych, wśród których znajdują się liczne zabytki, które znajdują się w większości miejscowości na terenie gminy. Bogactwo przyrodnicze stanowią również liczne parki i zespoły pałacowo-parkowe. Ich rewitalizacja i zagospodarowanie na cele społeczne są podstawą działań rewitalizacyjnych na kolejne lata.

Miłośnicy wycieczek pieszych, rowerowych i kajakowych mogą skorzystać z szerokiej oferty szlaków turystycznych. Należą do nich:

- **Szlak czerwony** pieszy Hetmana Stefana Czarnieckiego przebiegający przez miejscowości: Stargard - Strachocin - Bębniąt - wzdłuż rzeki Krąpiel - Ulikowski Potok (grodzisko) - Pęczino - Czarnkowo - Marianowo - Wiechowo - Odargowo - Szadzko - Dobrzany - Bytowo – Recz. Łączna długość 62,5 km. Nazwa szlaku upamiętnia pobyt wojsk polskich pod dowództwem hetmana, w tej okolicy.
- **Szlak zielony** pieszy „Wzniesienia Moreny Czołowej” przebiegający przez miejscowości: bierze początek na stacji Cieszyno Łobeskie i przebiega przez Dłusko, okolice Głowacza, wzdłuż północnego i wschodniego brzegu jeziora Ińsko, następnie z Ińska drogą wojewódzką nr 151 do jeziora Stubnica. Stąd drogą z licznymi zakrętami do Dobrzan wśród lasów bukowych. Dalej przez Szadzko, Recz do Choszczna. Długość szlaku wynosi 70 km.
- Szlak Zabytkowych Kościołów Powiatu Stargardzkiego „Szlak Gminy Ińsko – Dobrzany”.

Mapa 2 Mapa gminy Dobrzany

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Dobrzany na lata 2016-2026, s. 32.

Do najważniejszych zabytków na terenie gminy zaliczyć można:

- linia kolejowa wąskotorowa,
- kościół Matki Bożej Bolesnej w Białej,
- park dworski w Bytowie,
- kościół św. Wojciecha BM w Bytowie,
- kościół św. Michała Archanioła w Dobrzanach,
- kościół św. Józefa w Kępnie i cmentarz przykościelny,
- kościół Wniebowzięcia NMP w Krzemieniu wraz z cmentarzem,
- kościół Chrystusa Króla w Lutkowie,
- kościół Przemienienia Pańskiego w Odargowie,
- kościół św. Ap. Piotra i Pawła w Ognicy,
- ruiny kościoła, cmentarz przykościelny oraz zamek i otoczenie wokół niego w Szadzku.

3.3 Skala potrzeb rewitalizacyjnych

Prace przeprowadzone na poszczególnych etapach opracowywania dokumentu takie jak delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz przeprowadzona analiza wskaźnikowa, warsztaty rewitalizacyjne, wizja lokalna, konsultacje społeczne wraz z badaniem ankietowym, a także pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji potwierdziły

koncentrację negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych w granicach obszaru rewitalizacji, które znacząco hamują rozwój wszystkich podobszarów rewitalizacji, jak i całej gminy.

Warto zwrócić uwagę, że problemy, które zaobserwowano, nie są przypadkowe, ale stanowią ciąg powiązanych ze sobą wydarzeń. Na przykład brak integracji mieszkańców oraz ograniczone zaangażowanie społeczności w życie publiczne często mają swoje źródło w innych istotnych problemach, takich jak brak dostępnych miejsc do spędzania czasu wolnego czy niedostateczna liczba zajęć pozalekcyjnych. Z kolei niewłaściwe dostosowanie budynków i przestrzeni publicznych do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami lub zaniedbania w utrzymaniu infrastruktury prowadzą do obniżenia jakości otoczenia jako całości. Rozumienie tych związków pomaga lepiej diagnozować i rozwiązywać trudności, z którymi borykają się mieszkańcy gminy Dobrzany.

Poniżej zaprezentowano potrzeby rewitalizacyjne, którą wynikają z zdiagnozowanych problemów na obszarze rewitalizacyjnym.

Tabela 10 Potrzeby rewitalizacyjne zdiagnozowane na podstawie istniejących problemów i deficytów obszaru rewitalizacji

PROBLEM	SKUTEK	POTRZEBA REWITALIZACYJNA
Zmiany demograficzne (spadek liczby ludności, proces starzenia się społeczeństwa, migracje osób młodych)	<ul style="list-style-type: none"> • wyludnianie się obszaru gminy, • obniżenie poziomu życia mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, • zahamowanie rozwoju gospodarczego, • stagnacja społeczna, • wzrastające potrzeby osób starszych w dostępie do opieki społecznej i medycznej 	zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej, podniesienie jakości życia, dostosowywanie oferty spędzania czasu wolnego do potrzeb mieszkańców w różnym wieku, budowanie systemu wsparcia dla osób starszych i z niepełnosprawnością
Bezrobocie, ubóstwo, wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej	<ul style="list-style-type: none"> • pogarszające się warunki życiowe, • wykluczenie społeczne osób bezrobotnych, • trudności finansowe w prowadzeniu gospodarstwa domowego, • wzrost patologii społecznych 	prowadzenie działań aktywizujących, wyrównanie szans mieszkańców w dostępie do różnorodnych usług rynku pracy, konieczność podniesienia potrzeby motywacji i kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych, tworzenie miejsc integracji i systemu wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

<p>Niewielki poziom rozwoju przedsiębiorczości</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pogłębiający się kryzys bezrobotności, • zahamowanie dostępu do podstawowych usług i produktów, • brak możliwości rozwoju turystycznego i okołoturystycznego 	<p>wykorzystanie istniejącego potencjału przyrodniczego do prowadzenia działalności gospodarczych, wspieranie działalności małych przedsiębiorstw, tworzenie przestrzeni do pobudzenia gospodarczego gminy</p>
<p>Niewystarczająca oferta kulturalno-rekreacyjna i liczba miejsc integracji społecznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pogłębiający się kryzys izolacji społecznej, • brak aktywizacji społecznej mieszkańców, • pogorszenie stanu zdrowia, • migracje osiedleńcze w celu poszukiwania dogodniejszych warunków życia 	<p>dostosowywanie istniejącej infrastruktury i oferty kulturalnej do potrzeb mieszkańców, podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie ochrony zdrowia, rozbudowa infrastruktury społecznej i rekreacyjnej</p>
<p>Niski poziom ochrony środowiska przyrodniczego,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • degradacja istniejącego potencjału przyrodniczego, • pogorszenie się stanu środowiska przyrodniczego, • brak estetyki przestrzennej i występowanie miejsc niebezpiecznych 	<p>racjonalne wykorzystanie i dostosowanie istniejącego potencjału przyrodniczego do pełnienia funkcji społecznych, rekreacyjnych, integracyjnych, podejmowanie działań w zakresie zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców gminy</p>
<p>Zły stan techniczny budynków użyteczności publicznej, w tym brak dostosowania architektonicznego budynków do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami</p>	<ul style="list-style-type: none"> • degradacja budynków użyteczności publicznej, • nieatrakcyjny wizerunek obszaru, brak estetyki przestrzennej, • niski poziom atrakcyjności osiedleńczej 	<p>modernizacja i poprawa stanu technicznego i wyglądu budynków użyteczności publicznej, dostosowanie ich do potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnością w celu zapewnienie dostępu do usług dla wszystkich mieszkańców gminy</p>

Źródło: opracowanie własne

4. Opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Każdy program rewitalizacji powinien posiadać wizję obszaru rewitalizacji, która powinna prezentować podstawowe kierunki rozwoju oraz pożądane efekty realizacji celów rewitalizacji. Wypracowana w modelu partycypacyjnym wizja to projekcja oczekiwanego

stanu, jaki powinien uzyskać obszar rewitalizacji po przeprowadzeniu zaplanowanych działań rewitalizacyjnych i przedsięwzięć inwestycyjnych.

Dzięki przeprowadzonym działaniom rewitalizacyjnym, mieszkańcy całego obszaru rewitalizacji stanowią teraz świadome i zaangażowane społeczeństwo. Mieszkańcy zyskali przestrzeń i lepsze warunki do rekreacji i spędzania czasu wolnego. Działania rewitalizacyjne przyczyniły się do poszerzenia oferty rekreacyjnej, sportowej, kulturowej i edukacyjnej na obszarze rewitalizacji. Nowo utworzone przestrzenie przeznaczone na cele społeczne wpłynęły na tworzenie marki gminy Dobrzany jako miejsca atrakcyjnego dla turystów i osiedlania się przyszłych pokoleń.

WIZJA OBSZARU REWITALIZACJI

Po przeprowadzeniu rewitalizacji, gmina Dobrzany stanowi prężnie rozwijającą się społeczność, łączącą tradycje historyczne i nowoczesne rozwiązania. Zrewitalizowane obiekty podnoszą standard życia mieszkańców w obszarze kultury i rekreacji i czynią gminę bardziej atrakcyjną dla jej mieszkańców. Przestrzenie i obiekty publiczne zostały odnowione i dostosowane do potrzeb wszystkich mieszkańców, niezależnie od wieku czy stanu zdrowia. Dzięki temu gmina stała się miejscem przyjaznym dla rodzin, aktywnych seniorów, a także atrakcyjnym dla przyszłych pokoleń jako miejsce do życia i zamieszkania.

Odnowa istniejących miejsc i przestrzeni publicznych na obszarach wiejskich – boiska sportowe – są obecnie wykorzystywane do organizacji wydarzeń kulturalnych na terenach wiejskich. Rozwija się oferta zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży. Organizacje pozarządowe posiadają bezpieczną i dostosowaną do różnych potrzeb mieszkańców przestrzeń, w której mogą realizować własne zadania. Zrewitalizowane przestrzenie rekreacyjne służą wszystkim mieszkańcom obszaru rewitalizacji do organizacji spotkań integracyjnych.

Również zmodernizowana przestrzeń w centrum Dobrzan nabrała nowych funkcji społecznych. Utworzony plac zabaw służy najmłodszym mieszkańcom miasta i gminy, a nowo powstały skatepark dzieciom i młodzieży trochę starszej. Są to miejsca rekreacji, które stanowią odpowiedź na potrzeby do aktywnego spędzania czasu wolnego. Przestrzeń miejsca zyskała nowe walory i funkcje społeczne, z których aktywnie korzystają dzieci i młodzież z terenu całej gminy.

Nowo powstały budynek Domu Kultury w Dobrzanach pełni obecnie nowe funkcje społeczno-integracyjne. Posiada bogatą ofertę zajęć skierowanych dla różnych grup odbiorców. Dzięki dostosowaniu infrastruktury architektonicznej stał się miejscem integracji osób starszych i niepełnosprawnych. Rozwój życia kulturalnego ma miejsce poprzez organizację w Domu Kultury różnego rodzaju wystaw, koncertów, kabaretów itp. To wpływa na pobudzenie

aktywności społecznej i rozwój życia kulturalnego oraz integracyjnego. Potrzeby mieszkańców w dostępie do kultury, rekreacji i aktywnego spędzania czasu wolnego są zaspokajane lokalnie.

Obszary, które wcześniej były zaniedbane, teraz pełnią nowe funkcje społeczne – zostały zagospodarowane w sposób atrakcyjny i zrównoważony z zachowaniem zasad dostępności dla osób o szczególnych potrzebach, dzięki czemu powstałe tereny są przyjazne dla wszystkich mieszkańców oraz osób odwiedzających gminę.

5. Cele rewitalizacji i odpowiadające im kierunki działań

Zdefiniowana wizja obszaru rewitalizacji w 2030 r. będzie możliwa do osiągnięcia poprzez realizację celów rewitalizacji i odpowiadających im kierunków działań. Część programowa dokumentu została opracowana na bazie przeprowadzonej diagnozy, a także podczas warsztatów rewitalizacyjnych i wizji lokalnej umożliwiających zaangażowanie zróżnicowanych grup interesariuszy na etapie planowania procesu rewitalizacji.

Wskazane poniżej cele rewitalizacyjne i odpowiadające im kierunki działań stanowią odpowiedź na zidentyfikowane potrzeby obszaru rewitalizacji. Służą one wyeliminowaniu zdiagnozowanych deficytów oraz problemów społecznych w sferze społecznej, ale także w pozostałych uwarunkowaniach gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych. Tym samym zapewnione zostało komplementarne podejście do programu rewitalizacji.

Tabela 11 Cele programu rewitalizacji

<p>Cel 1</p> 	<p>Rozwój działań sportowych ukierunkowanych na różne grupy odbiorców w celu budowania integracji społecznej gminy</p>	<p>Działania: nowa oferta kulturalno-rekreacyjna oraz nowe programy społeczne</p>
<p>Cel 2</p> 	<p>Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w dostępie do kultury i rekreacji na terenie gminy</p>	<p>Działania: nowa infrastruktura społeczna rozwijająca cele kulturalne i integracyjne</p>
<p>Cel 3</p> 	<p>Zaspokojenie potrzeb osób starszych w dostępie do opieki instytucjonalnej</p>	<p>Działania: powstanie domów opieki osób starszych</p>

Źródło: opracowanie własne

6. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Poniżej zaprezentowane zostały przedsięwzięcia rewitalizacyjne w podziale na podstawowe przedsięwzięcia i przedsięwzięcia uzupełniające. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne są zaplanowanymi, długofalowymi działaniami, zmierzającymi do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji. Istotnym ich aspektem jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, wzrost poczucia przynależności lokalnej oraz rozwiązywanie innych problemów sfery społecznej.

6.1 Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Tabela 12 Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

NAZWA PROJEKTU ZINTEGROWANEGO NR 1: BOISKO – BO ISkrzy Odpowiedzialność	
Opis projektu	
Projekt „BO Iskrzy Odpowiedzialność” polega na kompleksowym nadaniu nowych funkcji społecznych istniejącym boiskom sportowym i przestrzeni społecznej na terenie wsi Kozy, Bytowo oraz Szadzko. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców projekt BOISKO ma pobudzić sportowo i rekreacyjnie wszystkich mieszkańców zdegradowanego obszaru. Przestrzeń sportowa będzie wykorzystywana do aktywności fizycznej dzieci, młodzieży oraz osób starszych. Będą organizowane działania zrzeszające i aktywizujące mieszkańców danej wsi. Powstała infrastruktura moderowana działaniami Domu Kultury lub/ oraz organizacji społecznych będzie wykorzystywana do promowania zdrowego stylu życia poprzez organizację cyklicznych wydarzeń sportowych, rekreacyjnych i profilaktycznych. Projekt BOISKO ma także na celu współpracę organizacji pozarządowych na rzecz aktywizacji mieszkańców, w ramach budowania odpowiedzialnego i aktywnego społeczeństwa obywatelskiego.	
Nazwa wnioskodawcy	
Gmina Dobrzany	
Potencjalni partnerzy	
Sołtysi, Rady Sołeckie, instytucje kultury, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe	
Przedsięwzięcia rewitalizacyjne i ich lokalizacja	
Przedsięwzięcie 1.1 Rewitalizacja boiska sportowego w Kozach	Działka nr 25/2 (obszar rewitalizacji)
Przedsięwzięcie 1.2 Rewitalizacja boiska sportowego w Szadzku	Działka nr 94/11 (obszar rewitalizacji)
Przedsięwzięcie 1.3 Rewitalizacja boiska sportowego w Bytowie	Działka nr 168/8 oraz 168/9 (obszar rewitalizacji)
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	
Na terenie miejscowości Kozy, Szadzko i Bytowo istnieją miejsca, gdzie głównie dzieci i młodzież grają w piłkę nożną. Są to łąki z ustawionymi bramkami piłkarskimi. Fakt, że są użytkowane, świadczy o potrzebie stworzenia godnych i bezpiecznych miejsc do uprawiania sportu. Zagospodarowanie tych terenów sprawi, że mieszkańcy tych miejscowości będą mogli trenować nie tylko swoje umiejętności sportowe, ale również umiejętności społeczne polegające na nauce współpracy,	

<p>kreatywności oraz współzawodnictwa. Dzieci oraz młodzież będą mogły uczyć się zasad życia w grupie oraz bardziej zrozumieć swoje własne możliwości. Miejsce to przyczyni się do budowania relacji i więzi między rówieśnikami, poprawi estetykę wsi i bezpieczeństwo bawiących się dzieci, a także będzie pełniło rolę centrum dla dzieci i młodzieży. Poprawienie infrastruktury tego miejsca pozwoli na integrację wszystkich, przyczyni się do jakości spędzania wolnego czasu, wpłynie na rozwój gminy pod względem rekreacyjnym oraz zaspokoi potrzeby społeczne i kulturalne wszystkich mieszkańców.</p>		
Cel i oddziaływanie przedsięwzięcia		
<p>Projekt nr 1 BOISKO – BO ISKrzy Odpowiedzialność</p>	<p>Cel strategiczny 1 Rozwój działań sportowych ukierunkowanych na różne grupy odbiorców w celu budowania integracji społecznej gminy</p>	<p>☒ sfera społeczna ☐ strefa gospodarcza ☒ strefa przestrzenno-funkcjonalna ☐ strefa środowiskowa ☐ strefa techniczna</p>
Zakres realizowanych zadań		
<p>Przedsięwzięcie 1.1 Rewitalizacja boiska sportowego w Kozach</p>	<p>Zadanie będzie polegało na modernizacji murawy o powierzchni ok. 5 tys. m². Planuje się wykonanie naturalnej nawierzchni wraz z liniami nawierzchniowymi. Celem modernizacji boiska jest jego odpowiednie przygotowanie do trenowania gry różnych dyscyplin sportowych, m.in. piłki nożnej. Boisko zostanie wyposażone w szczególności w piłkochwyty i odpowiednie bramki. Wszystkie urządzenia na boisku będą atestowane. Dodatkowo w ramach zapewnienia odpowiedniego bezpieczeństwa boisko zostanie ogrodzone. Boisko będą otaczały ławki, w tym również miejsce z dostępem dla osób z niepełnosprawnością. W celu organizacji różnych wydarzeń sportowych powstanie na wyznaczonym terenie miejsce na ognisko/grilla oraz pomieszczenie do przechowywania niezbędnych narzędzi, typu kosiarka.</p>	
<p>Przedsięwzięcie 1.2 Rewitalizacja boiska sportowego w Szadzku</p>	<p>Zadanie będzie polegało na modernizacji murawy o powierzchni ok. 5 tys. m². Planuje się wykonanie naturalnej nawierzchni wraz z liniami nawierzchniowymi. Ponadto zostanie wykonane boisko do piłki siatkowej. Celem modernizacji boiska jest jego odpowiednie przygotowanie do trenowania gry różnych dyscyplin sportowych, m.in. piłki nożnej czy siatkowej lub ręcznej. Boisko zostanie wyposażone w piłkochwyty, demontowany sprzęt do piłki siatkowej, jak również odpowiednie bramki. Wszystkie urządzenia na boisku będą atestowane. Dodatkowo w ramach zapewnienia odpowiedniego bezpieczeństwa boisko zostanie ogrodzone. Boisko będą otaczały ławki, w tym również miejsce z dostępem dla osób z niepełnosprawnością. Posadowione zostanie pomieszczenie do przechowywania niezbędnych narzędzi typu kosiarka. Planuje się również montaż elementów zabawowych dla dzieci.</p>	
<p>Przedsięwzięcie 1.3 Rewitalizacja boiska sportowego w Bytowie</p>	<p>Zadanie będzie polegało na modernizacji murawy o powierzchni ok. 5 tys. m². Planuje się wykonanie naturalnej nawierzchni wraz z liniami nawierzchniowymi. Celem modernizacji boiska jest jego odpowiednie przygotowanie do trenowania gry różnych dyscyplin sportowych, m.in. piłki nożnej. Boisko zostanie wyposażone w szczególności w piłkochwyty i odpowiednie bramki. Wszystkie urządzenia na boisku będą atestowane. Dodatkowo w ramach zapewnienia odpowiedniego bezpieczeństwa boisko zostanie ogrodzone. Boisko będą otaczały ławki, w tym również miejsce z dostępem dla osób z niepełnosprawnością.</p>	

	W celu organizacji różnych wydarzeń sportowych powstanie na wyznaczonym terenie wiata, miejsce na ognisko/grilla oraz pomieszczenie do przechowywania niezbędnych narzędzi typu kosiarka. Planuje się również montaż elementów zabawowych dla dzieci (plac zabaw).		
Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami			
<p>W ramach modernizacji boisk sportowych w miejscowości Kozy, Szadzko oraz Bytowo zapewniona zostanie pełna dostępność architektoniczna dla osób ze szczególnymi potrzebami. Zadania będzie realizowane zgodnie ze standardami projektowania uniwersalnego z zachowaniem odpowiedniej infrastruktury dostosowanej również do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową. Zastosowana zostanie odpowiednia kolorystyka w celach informacyjnych, zamontowany zostanie plan tyflograficzny modernizowanej przestrzeni. Wyznaczone będą miejsca dla osób z niepełnosprawnością, a przed boiskiem również miejsce postojowe. Kompleksowe dostosowanie przestrzeni publicznej umożliwi wszystkim mieszkańcom aktywny udział w organizowanych wydarzeniach na boiskach sportowych, tym samym minimalizowane będzie wykluczenie społeczne osób z niepełnosprawnością ruchową.</p>			
Prognozowane rezultaty i wskaźniki produktu			
<p>Planowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszarów rewitalizacji; • Wzrost aktywności rekreacyjnej i sportowej wśród różnych grup mieszkańców; • Poprawa dostępu do infrastruktury sportowej i rekreacyjnej dostosowanej do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami; • Tworzenie miejsc integracji i budowania odpowiedzialności obywatelskiej; • Minimalizowanie wykluczenia społecznego na obszarze rewitalizacji; • Tworzenie współpracy między organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami kultury; • Organizacja wydarzeń sportowych, rekreacyjnych, kulturalnych i integracyjnych gminnych jak i regionalnych. 			
Zadanie	Wskaźnik produktu	Wartość produktu	Sposób oceny i źródło danych
Przedsięwzięcie 1.1 Rewitalizacja boiska sportowego w Kozach	Liczba zmodernizowanych przestrzeni publicznych	1 szt.	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Dobrzanych
	Powierzchnia zmodernizowanego boiska	5 000 m ²	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Dobrzanych
	Liczba wydarzeń zorganizowanych na zmodernizowanej przestrzeni (duże wydarzenia)	10/rok	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Dobrzanych
	Liczba osób korzystających z modernizowanej przestrzeni	1 000 os./rok	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Dobrzanych

Przedsięwzięcie 1.2 Rewitalizacja boiska sportowego w Szadzku	Liczba zmodernizowanych przestrzeni publicznych	1 szt.	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Dobrzanych
	Powierzchnia zmodernizowanego boiska	5 500 m ²	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Dobrzanych
	Liczba wydarzeń zorganizowanych na zmodernizowanej przestrzeni (duże wydarzenia)	10/rok	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Dobrzanych
	Liczba osób korzystających z modernizowanej przestrzeni	3 000 os./rok	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Dobrzanych
Przedsięwzięcie 1.3 Rewitalizacja boiska sportowego w Bytowie	Liczba zmodernizowanych przestrzeni publicznych	1 szt.	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Dobrzanych
	Powierzchnia zmodernizowanego boiska	5 000 m ²	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Dobrzanych
	Liczba wydarzeń zorganizowanych na zmodernizowanej przestrzeni (duże wydarzenia)	10/rok	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Dobrzanych
	Liczba osób korzystających z modernizowanej przestrzeni	1 000 os./rok	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Dobrzanych
Ramy realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych			
Zadanie	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia	Szacunkowa wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania
Przedsięwzięcie 1.1 Rewitalizacja boiska sportowego w Kozach	2026-2029	500 000 zł	<ul style="list-style-type: none"> • Fundusze europejskie, • Fundusze krajowe, • Środki własne,
Przedsięwzięcie 1.2 Rewitalizacja boiska sportowego w Szadzku	2026-2029	500 000 zł	
Przedsięwzięcie 1.3 Rewitalizacja boiska sportowego w Bytowie	2026-2029	500 000 zł	

NAZWA PROJEKTU ZINTEGROWANEGO NR 2: REWITALIZACJA CENTRUM DOBRZAN		
Opis projektu		
Projekt Rewitalizacja centrum Dobrzany to kompleksowy zestaw działań w celu odnowy życia kulturalnego i rekreacyjnego na terenie gminy. Zakłada realizację dużych przedsięwzięć inwestycyjnych w formie utworzenia Domu Kultury, placu zabaw i skateparku. Realizacja tych przedsięwzięć jest odpowiedzią na zdiagnozowane problemy społeczne, do których należą brak wystarczającej infrastruktury rekreacyjnej oraz miejsc integracji i organizacja działań na rzecz pobudzenia życia kulturalno-integracyjnego gminy. Plac zabaw oraz skatepark są odpowiadają na potrzeby dzieci i młodzieży, z kolei utworzenie Domu Kultury w Dobrzanych jest odpowiedzią na potrzeby wszystkich mieszkańców gminy w dostępie do różnych działań w zakresie szerzenia kultury, rozwoju rekreacji i organizacji życia społecznego mieszkańców zarówno obszarów zdegradowanych, jak i całej gminy.		
Nazwa wnioskodawcy		
Gmina Dobrzany		
Potencjalni partnerzy		
Sołtysi, Rady Sołeckie, instytucje kultury, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe		
Przedsięwzięcia rewitalizacyjne i ich lokalizacja		
Przedsięwzięcie 2.1 Utworzenie Domu Kultury w Dobrzanych	Działka nr 93/2 (obszar rewitalizacji)	
Przedsięwzięcie 2.2 Budowa skateparku	Działka nr 54/5 (obszar rewitalizacji)	
Przedsięwzięcie 2.3 Powstanie placu zabaw dla dzieci	Działka nr 205 (obszar rewitalizacji)	
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu		
W Dobrzanych brak jest miejsca, gdzie mieszkańcy mogliby się integrować, gdzie dzieciom i młodzieży można byłoby zorganizować różne zajęcia pozalekcyjne. Trudno jest zorganizować również jakieś wydarzenie kulturalne. Budowa Domu Kultury, placu zabaw i skateparku wprowadzi w życie mieszkańców Dobrzany wachlarz możliwości m.in. spędzania wolnego czasu. Mieszkańcy w każdej grupie wiekowej zyskają miejsca, gdzie będą mogły trenować nie tylko swoje ciało, umysł, ale również umiejętności społeczne polegające na nauce współpracy, kreatywności oraz współzawodnictwa. Będą mogły bardziej zrozumieć swoje własne możliwości. Wszystkie te miejsca przyczynią się do budowania relacji i więzi między mieszkańcami, jakości spędzania wolnego czasu, poprawi się estetyka tych miejsc i ich bezpieczeństwo, poprawi się rozwój miasta pod względem rekreacyjnym oraz zaspokoi potrzeby społeczne i kulturalne mieszkańców. Zagospodarowanie tych terenów wpłynie na ożywienie wspólnych więzi społeczeństwa i wzmocni ich aktywizację.		
Cel i oddziaływanie przedsięwzięcia		
Projekt nr 2 REWITALIZACJA CENTRUM DOBRZAN	Cel strategiczny 2 Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w dostępie do kultury i rekreacji na terenie gminy	☒ sfera społeczna ☒ strefa gospodarcza ☒ strefa przestrzenno-funkcjonalna ☒ strefa środowiskowa ☒ strefa techniczna
Zakres realizowanych zadań		
Przedsięwzięcie 2.1	W ramach zadania planowana jest budowa domu kultury na terenie zajezdni autobusowej. Teren znajduje się w centrum miasta, obecnie nie	

<p>Utworzenie Domu Kultury w Dobrzanach</p>	<p>jest niewykorzystany. Planuje się zmniejszyć zakres zajezdni, pozostawić tylko przystanek, a zmodernizować od podstaw aktualny budynek. Planowana budowa domu kultury wraz z zagospodarowaniem terenu obejmie budowę nowego obiektu, dostosowanego do potrzeb wszystkich mieszkańców, a także dostosowanie przestrzeni wokół domu kultury z zachowaniem odpowiednich i uniwersalnych metod projektowania przestrzeni publicznej. Obecnemu nieużytkowanemu obiektowi nadane zostaną nowe funkcje społeczne.</p> <p>Nowo powstały budynek domu kultury będzie liczył min. 250 m². W ramach obiektu powstanie w szczególności: sala widowiskowa ze sceną, sale warsztatowe i szkoleniowe oraz pomieszczenia biurowe. Przewiduje się utworzenie sali tematycznych oraz salki fitness z lustrami. Budynek będzie wyposażony w windę, a także toalety dla osób z niepełnosprawnością.</p> <p>Z kolei przestrzeń przed budynkiem nie będzie posiadała barier architektonicznych. Wyznaczone zostaną miejsca parkingowe dla osób z niepełnosprawnością. Budynek zostanie otoczony zielenią, nasadzeniami itp. oraz nowoczesny system ewakuacyjny.</p>
<p>Przedsięwzięcie 2.2 Budowa skateparku</p>	<p>Zadanie będzie polegało na budowie miejsca do rekreacji dla dzieci i młodzieży o powierzchni min. 1 000 m². Skatepark zostanie wyposażony m.in. takie przeszkody jak rampy i minirampy, murki, poręcze, zjazdy i podjazdy, schodki, platformy, rurki. Powierzchnia skateparku będzie wykonana z najwyższej jakości certyfikowanych materiałów. Całość zostanie ogrodzona. Na terenie parku zamontowane zostaną ławki, stoły, kosze na śmieci.</p>
<p>Przedsięwzięcie 2.3 Powstanie placu zabaw dla dzieci</p>	<p>Zadanie będzie polegało na modernizacji istniejącego placu zabaw dla dzieci za budynkiem Urzędu Miejskiego. W chwili obecnej istniejący plac zabaw nie nadaje się do bezpiecznego jego użytkowania. Założeniem gminy jest stworzenie nowoczesnego, bezpiecznego placu zabaw dla dzieci. W ramach zapewnienia odpowiedniego bezpieczeństwa plac zostanie ogrodzony a zamontowane urządzenia będą certyfikowane. Na terenie placu powstanie również mała infrastruktura, m.in. ławki, kosze na śmieci, itp. Plac zostanie wyposażony w plan tyflograficzny.</p>
<p>Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami</p> <p>Projekt zakłada realizację dużych przedsięwzięć, które wpłyną na stworzenie w Dobrzanach miejsc rekreacji i spędzania czasu wolnego dla wszystkich mieszkańców gminy. Dom kultury będzie budynkiem w pełni dostosowanym architektonicznie do potrzeb mieszkańców z różnymi deficytami. Oprócz windy i toalet, dostosowane zostaną wszystkie pomieszczenia, aby umożliwić wszystkim mieszkańcom gminy korzystanie z nowo powstałej infrastruktury. Sala widowiskowa będzie dostępna dla osób z niepełnosprawnością. Z kolei inwestycje w przestrzeni publicznej będą projektowane zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania, które zakłada pełną dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami.</p> <p>Wszelkie informacje i oznaczenia będą również dostosowane zgodnie z wymaganiami ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Budynek domu kultury oraz plac zabaw zostaną wyposażone w plan tyflograficzny.</p> <p>W ramach projektu planuje się również utworzenie dostosowanej strony internetowej Domu Kultury w Dobrzanach, gdzie dostępne będą aktualne informacja na temat wydarzeń kulturalnych</p>	

organizowanych na obszarze gminy. na stronie dostępna będzie również pełna oferta zajęć i warsztatów dla mieszkańców gminy, które będą organizowane w domu kultury. Strona będzie prowadzona zgodnie z zasadami dostępności cyfrowej.

Prognozowane rezultaty i wskaźniki produktu

Planowane rezultaty:

- Utworzenie nowoczesnego centrum kultury i rozrywki z salą widowiskową;
- Utworzenie nowoczesnego skateparku dla dzieci i młodzieży;
- Utworzenie nowoczesnego placu zabaw;
- Rozbudowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej dla mieszkańców gminy;
- Wzrost wydarzeń sportowych i rekreacyjnych, a także kulturalnych i integracyjnych dla mieszkańców obszarów rewitalizowanych;
- Aktywna działalność instytucji publicznych z wykorzystaniem nowej infrastruktury.

Zadanie	Wskaźnik produktu	Wartość produktu	Sposób oceny i źródło danych
Przedsięwzięcie 2.1 Utworzenie Domu Kultury w Dobrzanych	Liczba zmodernizowanych przestrzeni publicznych	1 szt.	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Dobrzanych
	Powierzchnia zmodernizowanego budynku	min. 250 m ²	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Dobrzanych
	Liczba wydarzeń zorganizowanych w nowym budynku (wydarzenie okazjonalne)	10/rok	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Dobrzanych
	Liczba wydarzeń zorganizowanych w nowym budynku (wydarzenia cykliczne)	10/miesiąc	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Dobrzanych
	Liczba osób korzystających z modernizowanej przestrzeni	2 000 os./rok	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Dobrzanych
Przedsięwzięcie 2.2 Budowa skateparku	Liczba zmodernizowanych przestrzeni publicznych	1 szt.	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Dobrzanych
	Liczba osób korzystających z zmodernizowanej przestrzeni	1 000/rok	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Dobrzanych
Przedsięwzięcie 2.3 Powstanie placu zabaw dla dzieci	Liczba zmodernizowanych przestrzeni publicznych	1 szt.	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Dobrzanych

	Liczba osób korzystających z zmodernizowanej przestrzeni	1 000/rok	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Dobrzanych
Ramy realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych			
Zadanie	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia	Szacunkowa wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania
Przedsięwzięcie 2.1 Utworzenie Domu Kultury w Dobrzanych	2025-2030	10 000 000 zł	<ul style="list-style-type: none"> • Fundusze europejskie, • Fundusze krajowe, • Środki własne,
Przedsięwzięcie 2.2 Budowa skateparku	2025-2027	3 000 000 zł	
Przedsięwzięcie 2.3 Powstanie placu zabaw dla dzieci	2025-2027	1 000 000 zł	

NAZWA PROJEKTU NR 3: WESOŁE JEST ŻYCIE STARUSZKA

Opis projektu

Projekt Wesołe jest życie staruszka polegał będzie na utworzeniu dwóch domów opieki dla osób starszych. Jeden zorganizowany będzie w budynku dawnej obory po rozbudowie, przebudowie i modernizacji tego budynku oraz zmianie jego funkcji społecznej na dom opieki osób starszych. Znajdować się w nim będzie 80 miejsc dla podopiecznych. Drugi dom opieki powstanie w budynku dawnego pałacu po wykonaniu modernizacji i adaptacji tego budynku do funkcji domu opieki osób starszych. Powstanie w nim 40 miejsc dla podopiecznych. Przeprowadzona będzie rewaloryzacja parku oraz przy obydwu domach przeprowadzone będzie zagospodarowanie terenu wokół budynków na cele społeczne dla osób starszych.

Nazwa wnioskodawcy

Podmiot prawny (przedsiębiorca)

Potencjalni partnerzy

Podmiot prawny (fundacja, stowarzyszenie)

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne i ich lokalizacja

Przedsięwzięcie 3.1 Dom opieki osób starszych nr 1	Działka nr 167/8 obręb Bytowo (obszar rewitalizacji)
Przedsięwzięcie 3.2 Dom opieki osób starszych nr 2	Działka nr 168/6 obręb Bytowo (obszar rewitalizacji)

Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu

Obecnie, przy starzejącym się społeczeństwie i zachodzącymi zmianami demograficznymi, dostrzega się problem niewystarczanej liczby miejsc w domach opieki dla osób starszych. Na terenie gminy nie ma domu opieki dla osób starszych, przez to mieszkańcy szukają wsparcia i pomocy poza granicami gminy. Osób starszych przybywa z każdym rokiem, ich potrzeby rosną i coraz częściej wymagają całodobowej opieki i pomocy. Dodatkowo w ramach przeprowadzonej diagnozy obszaru rewitalizacji dostrzega się na terenie gminy niewystarczającą liczbę miejsc integracji dla osób starszych oraz miejsc rekreacji i wypoczynku przystosowanych do potrzeb osób starszych.

<p>Dodatkowo powstanie domów opieki stworzy potencjalne miejsca pracy na terenie gminy, co wpłynie na spadek poziomu bezrobocia oraz wykluczenia społecznego. Utworzenie takich miejsc potencjalne miejsca pracy do prowadzenia działalności usługowych tj. rehabilitacja, fizjoterapia, psychoterapia oraz prowadzenia zajęć grupowych np. rękodzieło, terapia ręki, klub gier planszowych itp.</p>			
Cel i oddziaływanie przedsięwzięcia			
<p>Projekt nr 3 WESOŁE JEST ŻYCIE STARUSZKA</p>	<p>Cel strategiczny 3 Zaspokojenie potrzeb osób starszych w dostępie do opieki instytucjonalnej</p>	<p>☒ sfera społeczna ☒ strefa gospodarcza ☒ strefa przestrzennie-funkcjonalna ☒ strefa środowiskowa ☒ strefa techniczna</p>	
Zakres realizowanych zadań			
<p>Przedsięwzięcie 3.1 Dom opieki osób starszych nr 1</p>	<p>Wykonany zostanie projekt budowlany zmiany funkcji budynku. Prace remontowo budowlane polegać będą na rozbudowie, nadbudowie i przebudowie istniejących budynków. Zakupiony zostanie sprzęt i wyposażenie domu oraz zagospodarowany zostanie teren wokół budynku domu opieki poprzez utwardzenie nawierzchni, nasadzenia roślin, montaż infrastruktury wypoczynkowej itp.</p>		
<p>Przedsięwzięcie 3.2 Dom opieki osób starszych nr 2</p>	<p>Wykonany zostanie projekt budowlany zmiany funkcji budynku. Prace remontowo budowlane polegać będą na rozbudowie, nadbudowie i przebudowie istniejących budynków. Zakupiony zostanie sprzęt i wyposażenie domu oraz zagospodarowany zostanie teren wokół budynku domu opieki poprzez utwardzenie nawierzchni, nasadzenia roślin, montaż infrastruktury wypoczynkowej itp. Wykorzystany zostanie park w celu rewitalizacji tego obszaru na cele społeczne. Powstanie infrastruktura służąca wypoczynkowi i rekreacji dla mieszkańców domu.</p>		
Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami			
<p>Domy opieki dla osób starszych będą dostosowane architektoniczne i informacyjno-komunikacyjnie do potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnością. Projekt zakłada powstanie dwóch nowoczesnych miejsc dla osób starszych, które to zostaną zaprojektowane i wykonane według obowiązujących przepisów w zakresie zapewniania dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Powstaną podjazdy, windy, dostosowane pokoje, pomieszczenia socjalne oraz toalety dla potrzeb osób z niepełnosprawnością. Z kolei przestrzeń wokół obiektów będzie zaprojektowana również zgodnie z dostępnym planowaniem przestrzennym, tak aby ułatwić samodzielne przemieszczanie się i odpoczynek wśród zieleni (chodniki, oświetlenie, ławki, infrastruktura dla osób starszych).</p>			
Prognozowane rezultaty i wskaźniki produktu			
<p>Planowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> • utworzenie dwóch domów opieki dla osób starszych i zależnych; • poprawa bezpieczeństwa życiowego osób starszych i schorowanych; • poprawa jakości życia starszego pokolenia mieszkańców gminy. 			
Zadanie	Wskaźnik produktu	Wartość produktu	Sposób oceny i źródło danych
<p>Przedsięwzięcie 3.1 Dom opieki osób starszych nr 1</p>	<p>Liczba budynków z nową funkcją społeczną</p>	<p>1</p>	<p>Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Dobrzanych</p>

	Liczba miejsc w domu opieki	80	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Dobrzanych
Przedsięwzięcie 3.2 Dom opieki osób starszych nr 2	Liczba budynków z nową funkcją społeczną	1	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Dobrzanych
	Liczba miejsc w domu opieki	40	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Dobrzanych
Ramy realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych			
Zadanie	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia	Szacunkowa wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania
Przedsięwzięcie 3.1 Dom opieki osób starszych nr 1	2026-2028	10 mln	<ul style="list-style-type: none"> • Fundusze krajowe, • Środki własne, • Zobowiązania kredytowe.
Przedsięwzięcie 3.2 Dom opieki osób starszych nr 2	2026-2028	8 mln	

Źródło: opracowanie własne

6.2 Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Tabela 13 Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Przedsięwzięcie nr 1: Aktywna wieś – 2.U0	
Opis projektu	Przedsięwzięcie „Aktywna wieś” to działanie ukierunkowane na pobudzenie życia sportowego i rekreacyjnego na obszarze rewitalizacji. Jego głównym założeniem jest organizacja sportowych rywalizacji sołectw Kozy, Szadzka i Bytowa oraz pozostałych wsi na terenie gminy. Planuje się przeprowadzenie (każdego roku w okresie wakacyjnym) co najmniej 4 spotkań integracyjnych (3 na obszarze wiejskim oraz 1 w Dobrzanach) na obszarze rewitalizacji w celu organizacji drużynowych zawodów sportowych. Drużynę będą reprezentowali mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz pozostałych wsi. Finał „Aktywnej wsi” będzie zorganizowany podczas dożynek gminnych. Spotkania integracyjno-sportowe będą zorganizowane na terenie zmodernizowanych boisk i infrastruktury przestrzennej w każdej wsi obszaru rewitalizacji (integracja z projektem nr 1 BOISKO – BO ISKrzy Odpowiedzialność). Organizatorem przedsięwzięcia będzie Dom Kultury w Dobrzanach (integracja z projektem nr 2) jako propozycja oferty rekreacyjnej w okresie wakacyjnym w celu pobudzenia życia społecznego na obszarze rewitalizacji.
Opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Na obszarze rewitalizacji wykazano następujące problemy: niski poziom aktywności i integracji mieszkańców; niski poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym; niedostateczna liczba miejsc spędzania czasu wolnego, w szczególności dla dzieci, młodzieży i seniorów oraz niedostateczna współpraca pomiędzy poszczególnymi podmiotami w tym zakresie. Realizacja przedsięwzięcia „Aktywna wieś” przyczyni się do zniwelowania lub wykluczenia zdiagnozowanych problemów społecznych obszaru rewitalizacji zdiagnozowanych w toku konsultacji społecznych. Będzie również ofertą wakacyjną dla wszystkich mieszkańców gminy do aktywnego spędzania czasu wolnego.
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Dobrzany
Potencjalni partnerzy	Sołtysi, Rady Sołeckie, instytucje kultury, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe
Lokalizacja przedsięwzięcia	Obszar rewitalizacji: sołectwo Kozy, Szadzko, Bytowo oraz Dobrzany
Cel i oddziaływanie przedsięwzięcia	Rozszerzenie oferty spędzania czasu wolnego w okresie wakacyjnym oraz pobudzenie życia społecznego, sportowego i kulturalnego na obszarze rewitalizacji. Celem przedsięwzięcia jest integracja społeczna w celu minimalizowania zdiagnozowanych problemów społecznych na obszarze objętym wsparciem. Przedsięwzięcie „Aktywna wieś” ma inicjować inne działania, które będą realizowane na obszarze sołectw z wykorzystaniem zmodernizowanej i dostępnej infrastruktury społecznej. Ważnym aspektem pobudzenia życia społecznego obszaru rewitalizacji jest również współpraca z organizacjami społecznymi działającymi na obszarze gminy.
Zakres realizowanych zadań	W ramach przedsięwzięcia planuje się: <ul style="list-style-type: none"> • 3 spotkania integracyjne (w Kozach, Bytowie i Szadzku) wraz z zawodami sportowymi reprezentantów wsi z terenu gminy,

- 1 spotkanie integracyjne podczas dożynek gminnych w Dobrzanach jako forma ostatecznej rywalizacji pomiędzy sołectwami o tytuł „Najaktywniejsza wieś gminy Dobrzan” i puchar Burmistrza Dobrzan.

Planowane przedsięwzięcie zostanie na stałe wpisane w kalendarz imprez sportowych na terenie gminy jako oferta Domu Kultury na wakacyjne spędzanie czasu wolnego całych rodzin i wszystkich mieszkańców gminy.

Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Zaplanowane przedsięwzięcie będzie organizowane cyklicznie na obszarze zmodernizowanych boisk sportowych, które zostaną dostosowane do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. W ten sposób zostanie zapewniona pełna dostępność architektoniczna dla różnych potrzeb wszystkich mieszkańców. Przedsięwzięcie „Aktywna wieś” to spotkania plenerowe, dostępne dla wszystkich. O terminach realizacji poszczególnych spotkań na obszarze objętym wsparciem Dom Kultury będzie na bieżąco informował na stronie internetowej dostosowanej cyfrowo według standardów WCAG. Informacja o planowanych wydarzeniach będzie również przekazywana Sołtysom i Radom Sołeckim, w celu udostępnienia plakatów informacyjnych na tablicach ogłoszeń w każdej wsi.

Prognozowane rezultaty i wskaźniki produktu

Planowane rezultaty:

- cykliczne spotkania integracyjno-sportowe w okresie wakacyjnym;
- wykorzystanie istniejącej infrastruktury w celu pobudzenia życia społecznego,
- przeciwdziałanie zdiagnozowanym problemom społecznym obszaru rewitalizacji,
- zapewnienie oferty spędzania czasu wolnego i integracji rodzin,
- zwiększenie współpracy pomiędzy jednostkami pomocniczymi i organizacyjnymi Gminy a organizacjami pozarządowymi w celu wypracowania bogatej oferty społecznej, kulturalnej i sportowej dla mieszkańców,
- zwiększenie świadomości mieszkańców na temat potrzeby organizowanych działań społecznych, kulturalnych i sportowych,
- aktywizacja i integracja mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Wskaźnik produktu	Wartość produktu	Sposób oceny i źródło danych
Liczba wakacyjnych spotkań integracyjnych „Aktywna wieś”	4/rok	Sprawozdanie Domu Kultury i Urzędu Miejskiego w Dobrzanach
Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia	Szacunkowa wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania
2025-2030	5 000 zł/rok	<ul style="list-style-type: none"> • środki własne • środki krajowe • fundusze europejskie

Przedsięwzięcie nr 2: Punkt Obsługi Podróżnych (POP) – 2.U1

Opis projektu

POP (Punkt Obsługi Podróżnych) polegać będzie na zagospodarowaniu centralnego punktu miejscowości na punkt obsługi podróżnych wraz z bazą małej aktywności społecznej. Na terenie tej działki niegdyś znajdowała się stacja kolejki wąskotorowej. Aktualnie Urząd Marszałkowski pracuje nad realizacją projektu drogi rowerowej śladem tej kolejki. Powstanie POP w Dobrzanach będzie elementem budowania integracyjnych działań podejmowanych przez

województwo. Przystanek na ścieżce rowerowej w miejscowości Dobrzany – jako POP – będzie elementem obsługi podróżnych, w tym również informacyjnym. Zawierać będzie tablice informacyjne o dawnej kolejce wąskotorowej.		
Opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja projektu		
Tworzenie miejsc rekreacji i odpoczynku na ścieżce rowerowej jako element szerszego projektu inwestycyjnego Urzędu Marszałkowskiego. Zagospodarowanie miejsca nieużytkowego i nadanie mu nowych funkcji społecznych.		
Nazwa wnioskodawcy		
Gmina Dobrzany		
Potencjalni partnerzy		
Instytucje kultury, organizacje pozarządowe, lokalni przedsiębiorcy		
Lokalizacja przedsięwzięcia		
Obszar rewitalizacji: Dobrzany, działka nr 227/2		
Cel i oddziaływanie przedsięwzięcia		
Zagospodarowanie przestrzeni publicznej na cele społeczne i nadanie im nowych funkcji społecznych. POP ma stanowić element większego przedsięwzięcia realizowanego przez Urząd Wojewódzki w ramach promocji aktywnego spędzania czasu wolnego i rozwoju turystyki rowerowej na terenie województwa.		
Zakres realizowanych zadań		
<p>W ramach przedsięwzięcia planuje się:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posadowienie na torach nieczynnej lokomotywy lub wagonu, • utworzenie Punktu Obsługi Podróżnych – elektroniczna tablica z informacjami turystycznymi; • montaż 4 tablic informacyjnych z historią kolejki wąskotorowej; • montaż ławek, stojaków na rowery, koszy na odpady, itp., • budowa stacji naprawczej dla rowerów, • montaż urządzenia do wideoprezentacji głosowej historii kolei wąskotorowej. 		
Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami		
Planowane przedsięwzięcie będzie realizowane zgodnie z zasadami dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami i będą zgodne z zasadami projektowania uniwersalnego. Teren POP nie będzie posiadał barier architektonicznych, a przy tablicach informacyjnych zostanie zamontowane urządzenie do wideoprezentacji głosowej.		
Prognozowane rezultaty i wskaźniki produktu		
<p>Planowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> • powstanie Punktu Obsługi Podróżnych; • Rozwój infrastruktury społecznej; • Nadanie nowych funkcji nieużytkowanej przestrzeni; • Rozwój infrastruktury rekreacyjnej; • Podniesienie atrakcyjności rozwoju gospodarczego; • Dbanie o historię regionalnej kolejki wąskotorowej. 		
Wskaźnik produktu	Wartość produktu	Sposób oceny i źródło danych
Liczba pomieszczeń z nową funkcją społeczną	1	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Dobrzanych

Powierzchnia POP	Min. 70 m ²	
Liczba osób korzystających z POP	4 000 os./rok	
Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia	Szacunkowa wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania
2027-2030	300 000 zł	<ul style="list-style-type: none"> • środki własne • środki krajowe • fundusze europejskie

Przedsięwzięcie nr 3: Centrum Aktywności Społecznej (CAS) – 2.U2

Opis projektu

Dzięki realizacji **projektu nr 2** Rewitalizacja centrum Dobrzany i utworzenie Domu Kultury w Dobrzanych powstanie przestrzeń służąca realizacji celów społecznych również jako Centrum Aktywności Społecznej (CAS) na obszarze rewitalizacji.

Przedsięwzięcie obejmowało będzie zaadaptowanie pomieszczeń budynku Domu Kultury na cele społeczne i kulturalne. CAS będzie skupiał działalność wszystkich organizacji społecznych na obszarze gminy. Wygospodarowane będzie pomieszczenie biurowe, które będzie służyło organizacjom pozarządowym do spotkań w celu inicjowania działań społecznych i aktywizacyjnych. W ramach działalności CAS-u prowadzone będą warsztaty, spotkania, szkolenia itp. dla dzieci, młodzieży, osób dorosłych i seniorów według ustalonego harmonogramu, który będzie udostępniony w budynku oraz na stronie internetowej Domu Kultury.

W CAS odbywać się będą działania kulturalne, edukacyjne, społeczno-gospodarcze aktywizujące i integrujące społeczność gminy Dobrzany, głównie osób z obszaru rewitalizacji. Działania prowadzone w oparciu o utworzoną infrastrukturę – w zasadniczej części – ujęte będą w wieloletnich projektach oraz rozwijać i rozszerzać już prowadzone działania.

Pomieszczenia CAS będą również dostępne dla innych instytucji czy podmiotów (np. Ośrodka Pomocy Społecznej, placówek oświatowych, prywatnych instytucji itp.) na bieżące potrzeby realizowania przez nich zadań z zakresu ich działalności.

Powyższe formy współpracy z organizacjami samorządowymi stanowią katalog otwarty – współpraca będzie odpowiedzią na aktualne zapotrzebowanie mieszkańców.

Opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja projektu

Brak miejsca spotkań dla organizacji pozarządowych działających na obszarze gminy oraz miejsca, w którym organizacje mogą realizować własne zadania statutowe, głównie w obszarze promowania kultury i edukacji.

Nazwa wnioskodawcy

Gmina Dobrzany

Potencjalni partnerzy

Instytucje kultury, organizacje pozarządowe, Koła Gospodyń Wiejskich, placówki oświatowe

Lokalizacja przedsięwzięcia

Obszar rewitalizacji: Dobrzany, działka nr 93/2

Cel i oddziaływanie przedsięwzięcia

<p>Realizacja przedsięwzięcia ma na celu utworzenie takiej przestrzeni, aby w sposób kompleksowy i przy współdziałaniu Domu Kultury organizować działania na rzecz mieszkańców wraz z odpowiednią i dostosowaną propozycją działań odpowiadającą potrzebom różnych grup odbiorców. Działalność CAS-u będzie skoordynowana z innymi samorządowymi i pozarządowymi instytucjami, głównie tymi aktywnymi w obszarze kultury i sportu, pomocy społecznej, edukacji.</p>		
<p>Zakres realizowanych zadań</p>		
<p>Zakres planowanych działań obejmie przede wszystkim:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zagospodarowanie pomieszczeń na cele prowadzenia spotkań, eventów, szkoleń i warsztatów, • zakup niezbędnego sprzętu informatycznego, tj. komputer, tablica multimedialna, rzutnik, nagłośnienie, ekran itp. • zapewnienie dostępu do sieci internetowej, • montaż pętli indukcyjnej, • zakup meblowania na potrzeby CAS (szafy, stoły, krzesła, regały, itp.), • zakup niezbędnych urządzeń i materiałów biurowych (np. drukarka, skaner, tablic korkowych, suchościeralnych, flipchartów, tonerów, papieru itp.) • utworzenie zakładki informacyjnej na stronie internetowej Domu Kultury o bieżącej działalności CAS oraz z harmonogramem planowanych działań. <p>Proponowany zakres działań jest katalogiem otwartym, który w trakcie realizacji przedsięwzięcia może ulec zmianie na podstawie dostosowanie CAS do potrzeb mieszkańców, w tym osób ze szczególnymi potrzebami.</p>		
<p>Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami</p>		
<p>Utworzenie Centrum Aktywności Społecznej w budynku Domu Kultury w Dobrzanych będzie uwzględniało dostępność architektoniczną, informacyjno-komunikacyjną oraz cyfrową zgodnie z ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. W zakresie architektonicznym zostanie zapewniona dostępność przestrzenna budynku, wyznaczone będzie miejsce postojowe dla osób z niepełnosprawnością. W budynku znajdować się będzie toaleta dla osób z niepełnosprawnością. Pomieszczenia CAS nie będą posiadać barier architektonicznych. Zachowana zostanie pełna dostępność informacyjno-komunikacyjna oraz cyfrowa poprzez utworzenie strony informacyjnej (zakładki na stronie Domu Kultury) zgodnie ze standardami dostępności stron internetowych.</p> <p>Wszystkie realizowane działania w ramach CAS będą uwzględniały indywidualne potrzeby mieszkańców oraz będą skierowane do różnych grup odbiorców, również osób starszych, schorowanych, z niepełnosprawnościami. W ten sposób nastąpi pełna aktywizacja mieszkańców gminy.</p>		
<p>Prognozowane rezultaty i wskaźniki produktu</p>		
<p>Planowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> • utworzenie Centrum Aktywności Społecznej na terenie gminy, • inicjowanie działań na rzecz poprawy współpracy między organizacjami społecznymi działającymi na obszarze rewitalizacji i całej gminy, • organizacja stałych wydarzeń kulturalnych i integracyjnych, • organizacja warsztatów edukacyjnych dla różnych grup odbiorców, • realizacja działań profilaktycznych 		
Wskaźnik produktu	Wartość produktu	Sposób oceny i źródło danych
Liczba utworzonych miejsc integracji	1 szt. 10	Sprawozdanie Domu Kultury i Urzędu Miejskiego w Dobrzanych

Liczba organizacji włączonych do CAS	50/rok	
Liczba przeprowadzonych działań w ramach CAS	1	
Liczba utworzonych stron internetowych		
Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia	Szacunkowa wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania
2025-2030	250 000 zł	<ul style="list-style-type: none"> • środki własne • środki krajowe • fundusze europejskie

Źródło: opracowanie własne

7. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

7.1 Komplementarność programu

Kompleksowo prowadzone działania uwzględniają projekty rewitalizacyjne współfinansowane ze środków unijnych oraz innych publicznych lub prywatnych, które skupione są na aspekcie społecznym z uwzględnieniem rozwoju gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego. Planowane przedsięwzięcia uwzględniają najpilniejsze potrzeby obszaru rewitalizacji i ich długofalowe oddziaływanie warunkujące osiągnięciem kompleksowości interwencji.

W trakcie wdrażania programu rewitalizacji nie dopuszcza się możliwości planowania i realizacji tylko wybiórczych inwestycji, nastawionych jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, skupionych tylko na działaniach remontowych czy modernizacyjnych, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji. Dlatego zaplanowane działania rewitalizacyjne (podstawowe i uzupełniające) uzupełniają się wzajemnie, poprzez objęcie wsparciem mieszkańców całej gminy, a przede wszystkim obszaru rewitalizacji i zaplanowane działania.

7.2 Koncentracja programu

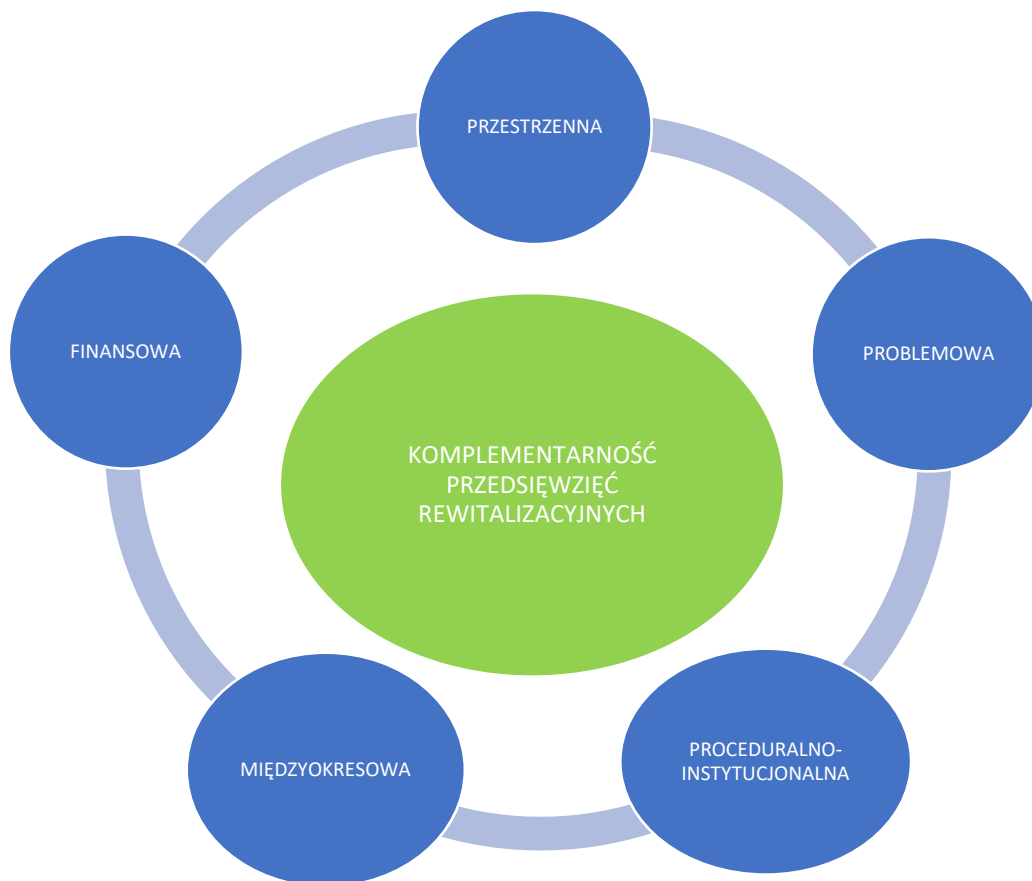
Na etapie delimitacji obszaru zdegradowanego na wyznaczonym obszarze rewitalizacji gminy Dobrzany zdiagnozowano koncentrację negatywnych zjawisk, w szczególności w sferze społecznej, ale również w gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. **Wszystkie planowane podstawowe i pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą prowadzone na wyznaczonym obszarze rewitalizacji.**

7.3 Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Działania zaplanowane w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Dobrzany na lata 2024-2030 wspierają proces rewitalizacji w sposób zaplanowany, skoordynowany, komplementarny oraz zintegrowany wewnętrznie i zewnętrznie. Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest widoczna w obecnie wdrażanych działaniach o charakterze rewitalizacyjnym lub planowanych do realizacji. Zaplanowane w programie rewitalizacji przedsięwzięcia są komplementarne w następujących wymiarach: przestrzennym,

problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym oraz w zakresie źródeł finansowania.

Schemat 1 Schemat komplementarności przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Źródło: opracowanie własne

7.3.1 Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna oparta jest na relacjach przestrzennych, a zaplanowane działania rewitalizacyjne będą uwzględniały efekt synergii, czyli oddziaływania na cały obszar gminy. Działania rewitalizacyjne będą oddziaływać na całą przestrzeń gminy i wszystkich jej mieszkańców. Zaplanowane działania dotyczą miejsc lub obiektów użyteczności publicznej, z których korzystać będą wszyscy mieszkańcy, nie tylko mieszkańcy wyznaczonego obszaru rewitalizacji. Podjęte działania rewitalizacyjne na terenie gminy Dobrzany zostaną zorganizowane i zrealizowane w taki sposób, aby zminimalizować zdiagnozowane problemy w obszarze rewitalizacji i tym samym zniwelować możliwość ich występowania na pozostałym obszarze gminy w przyszłości.

7.3.2 Komplementarność problemowa

Komplementarność problemowa polega na zaplanowaniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych w taki sposób, aby odpowiadały one na zdiagnozowane problemy w uwarunkowaniach przede wszystkim społecznych, ale także gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, środowiskowych i technicznych.

Zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne podstawowe i pozostałe (uzupełniające) wpisują się w zakładane cele strategiczne oraz kierunki działań rewitalizacji. Są odpowiedzią na zdiagnozowane problemy społeczne obszaru rewitalizacji, tj. starzenie się społeczeństw i w związku z tym większymi potrzebami osób starszych i schorowanych, niski poziom integracji wśród mieszkańców, trudna sytuacja osób starszych i z niepełnosprawnością, niski udział uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym, niewystarczająca oferta kulturalno-rekreacyjna dla różnych grup mieszkańców. Zaplanowane działania rewitalizacyjne na obszarze rewitalizacji mają na celu minimalizowanie zdiagnozowanych problemów, jak również przeciwdziałać występowaniu ich w przyszłości na pozostałym obszarze gminy. Mają także być odpowiedzią na problemy funkcjonalno-przestrzenne, techniczne oraz po części gospodarcze i środowiskowe.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały opracowane w myśl wzajemnego oddziaływania i dopełnienia tematycznego. Przedsięwzięcie uzupełniające nr 1 „Aktywna wieś” - 2.U0 będzie realizowane na obszarach, które stanowią przedmiot przedsięwzięć z pierwszego projektu zintegrowanego (1.1-1.3). Organizatorem większości wydarzeń zaplanowanych w ramach przedsięwzięć rewitalizacyjnych będzie placówka Domu Kultury – utworzona w ramach przedsięwzięcia nr 2.1 w drugim projekcie zintegrowanym. Realizację działań rewitalizacyjnych zaplanowano w taki sposób, aby wzajemnie się uzupełniały i kompleksowo przeciwdziałały minimalizacji zdiagnozowanych problemów społecznych na terenie gminy.

Tabela 14 Komplementarność problemowa przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	Oddziaływanie na problemy w sferze:				
	społeczna	gospodarcza	przestrzenno-funkcjonalna	środowiskowa	techniczna
PODSTAWOWE PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE					
Przedsięwzięcie 1.1 Rewitalizacja boiska sportowego w Kozach	✓		✓	✓	
Przedsięwzięcie 1.2 Rewitalizacja boiska sportowego w Szadzku	✓		✓	✓	
Przedsięwzięcie 1.3 Rewitalizacja boiska sportowego w Bytowie	✓		✓	✓	
Przedsięwzięcie 2.1 Utworzenie Domu Kultury w Dobrzanach	✓	✓	✓	✓	✓
Przedsięwzięcie 2.2 Budowa skateparku	✓		✓		✓

Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	Oddziaływanie na problemy w sferze:				
	społeczna	gospodarcza	przestrzenno-funkcjonalna	środowiskowa	techniczna
Przedsięwzięcie 2.3 Powstanie placu zabaw dla dzieci	✓		✓		✓
Przedsięwzięcie 3.1 Dom opieki osób starszych nr 1	✓	✓	✓	✓	✓
Przedsięwzięcie 3.2 Dom opieki osób starszych nr 2	✓	✓	✓	✓	✓
UZUPEŁNIAJĄCE PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE					
Przedsięwzięcie nr 1: Aktywna wieś - 2.U0	✓			✓	
Przedsięwzięcie nr 2: Punkt Obsługi Podróżnych (POP) – 2.U1	✓	✓	✓	✓	✓
Przedsięwzięcie nr 3: Centrum Aktywności Społecznej (CAS) – 2.U2	✓	✓	✓		✓

Źródło: opracowanie własne

7.3.3 Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania Programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur.

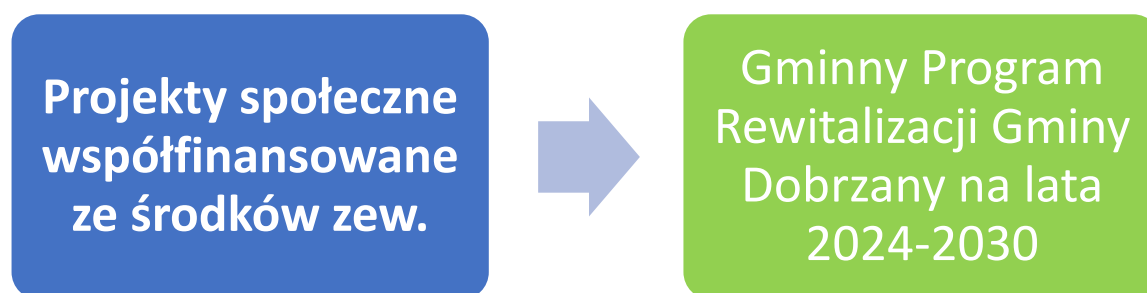
Zakłada się połączenie systemu wdrażania, zarządzania i monitoringu, które zostały scharakteryzowane w pkt. 10 i 12. Organem realizacji zaplanowanych działań będzie Burmistrz Dobrzany, a także pracownicy Urzędu Miejskiego w Dobrzanych przy współudziale Komitetu Rewitalizacji. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna zostanie zapewniona nie tylko na etapie programowania, ale również na etapie wdrażania, dzięki współpracy i działaniu osób odpowiedzialnych za poszczególne elementy Programu. W jego efektywną i racjonalną realizację zostaną włączone także instytucje odpowiedzialne za realizację zaplanowanych działań (głównie pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych), aby w sposób kompleksowy dążyć do minimalizacji występujących problemów na obszarze rewitalizacji i całej gminy.

W ramach komplementarności proceduralno-instytucjonalnej zakłada się także współpracę z instytucjami otoczenia społecznego i gospodarczego, organizacjami pozarządowymi oraz osobami fizycznymi. Zostaną oni włączeni w proces konsultowania i opiniowania projektów

i działań rewitalizacyjnych, a także, w miarę potrzeb i możliwości, również w proces realizacji poszczególnych przedsięwzięć.

7.3.4 Komplementarność międzyokresowa

Zachowanie ciągłości programowej (polegającej na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności) ma w procesach rewitalizacji kluczowe znaczenie, dlatego zaplanowane działania rewitalizacyjne w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Dobrzany na lata 2024-2030 są kontynuacją działań i polityki rozwoju realizowaną w poprzednich latach przez gminę w celu rozwoju społeczno-gospodarczego.

Gmina Dobrzany nie posiadała Lokalnego Programu Rewitalizacji. Jednak w ramach realizacji polityki społeczno-gospodarczej pozyskiwała środki zewnętrzne na realizację wielu działań „miękkich” jak i infrastrukturalnych w ramach poprawy warunków życia, bezpieczeństwa i zdrowia swoich mieszkańców.

W poniższym zestawieniu ujęto najważniejsze projekty zrealizowane na obszarze gminy Dobrzany zrealizowane przy współudziale środków zewnętrznych (w tym unijnych).

Tabela 15 Najważniejsze projekty realizowane ze środków zewnętrznych w gminie Dobrzany w latach 2016-2023

Lp.	Nazwa projektu	Źródło finansowania	Kwota otrzymanej dotacji
1	Przebudowa budynku Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej wraz ze zmianą sposobu użytkowania I-go piętra i poddasza na cele mieszkalne oraz zagospodarowanie terenu	Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020, działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich	1.283.565,29
2	Budowa siłowni zewnętrznej na terenie Parku Miejskiego w Dobrzanach	Zadanie współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020	12.685,21

3	Budowa siłowni zewnętrznej na terenie Zespołu Szkół Publicznych w Dobrzanach	Zadanie współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020	12.685,21
---	--	--	-----------

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Dobrzanach

7.3.5 Komplementarność źródeł finansowania

Finansowanie zaplanowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Dobrzany na lata 2024-2030 odbywać się będzie z różnych źródeł, w tym ze źródeł krajowych i europejskich. Projekty o charakterze rewitalizacyjnym łączące środki prywatne i publiczne, mogą być wspomagane środkami zewnętrznymi, pochodzącymi z:

- funduszy unijnych;
- funduszy publicznych krajowych;
- programów jednostek samorządu terytorialnego wyższego szczebla, w tym zwłaszcza programów finansowanych ze środków Samorządu Województwa Zachodniopomorskiego;
- innych funduszy międzynarodowych, w tym m.in. funduszy EOG i funduszy Norweskich;
- innych zwrotnych i bezzwrotnych źródeł finansowania, dystrybuowanych przed podmioty publiczne i prywatne.

Zasadniczo zakłada się, aby głównym źródłem finansowania będą środki Unii Europejskiej w ramach Funduszy Europejskich dla Pomorza Zachodniego 2021-2027, Funduszy Europejskich na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FENIKS) oraz Funduszy Europejskich dla Rozwoju Społecznego 2021-2027. Założone działania rewitalizacyjne przewidują możliwość pozyskiwania środków z innych źródeł finansowania, w tym także ze źródeł krajowych, tj.:

- Fundusze Europejskie dla nowoczesnej Gospodarki (FENG),
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG),
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC),
- Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich (PTFE),
- Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa (FEPŻ),
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

Gmina może korzystać także z finansowania przedsięwzięć w ramach formuły Partnerstwa Publiczno-Prywatnego oraz zaangażowania do działań organizacji pozarządowych. Zakłada się możliwość uzupełniania i łączenia finansowania projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych ze środków EFS+, EFRR i FS z wykluczeniem ryzyka podwójnego finansowania oraz prywatnych i publicznych źródeł finansowania.

Szczegółową charakterystykę ram finansowych z podziałem na źródła finansowania przedstawiono w tabeli 17.

8. Opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym

W poniższej tabeli przedstawiono analizę spójności niniejszego Programu z dokumentami obowiązującymi w gminie Dobrzany, a także wskazano w jaki sposób cele i kierunki działań określone w Gminnym Programie Rewitalizacji wpływają na realizację celów i zadań programów i dokumentów na poziomie regionalnym i krajowym.

Tabela 16 Spójność celów rewitalizacji z dokumentami strategicznymi dla rozwoju gminy

Poziom krajowy - Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) – (SOR)
<p>Głównym celem Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju jest „tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym”. Do realizacji celu głównego wyznaczono trzy cele szczegółowe, które kompleksowo obejmują problematykę z zakresu różnych obszarów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną: <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Reindustrializacja; 1.2. Rozwój innowacyjnych firm; 1.3. Małe i średnie przedsiębiorstwa; 1.4. Kapitał dla rozwoju; 1.5. Ekspansja zagraniczna. 2. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony: <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Spójność społeczna; 2.2. Rozwój zrównoważony terytorialnie. 3. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarstwu: <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Prawo w służbie obywatelom i gospodarce; 3.2. Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem; 3.3. E-państwo; 3.4. Finanse publiczne; 3.5. Efektywność wykorzystania środków UE. <p>Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Dobrzany na lata 2024-2030 zakłada przede wszystkim aktywizację społeczną poprzez zaplanowane działania zintegrowanego projektu rewitalizacji, dlatego wpisuje się w założenia SOR.</p>
Poziom krajowy - Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR)
<p>Głównym celem Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 jest efektywne wykorzystanie wewnętrznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Cel główny realizowany jest poprzez następujące cele szczegółowe:</p> <p>Cel szczegółowy I: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;</p> <p>Cel szczegółowy II: Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych;</p> <p>Cel szczegółowy III: Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.</p>

Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Dobrzany na lata 2024-2030 zakłada wykorzystanie istniejących potencjałów gminy do aktywizacji społecznej jej mieszkańców i rozwiązywania zdiagnozowanych problemów społecznych występujących na obszarze rewitalizacji.

Poziom krajowy - Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO)

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) to dokument programowy, w którym określono cele związane z odbudową i tworzeniem odporności społeczno-gospodarczej Polski po kryzysie wywołanym pandemią COVID-19. W celu odbudowy kraju dokument zakłada realizację sześciu komponentów oraz działań, stanowiących obszary koncentracji reform i inwestycji:

1. Odporność i konkurencyjność gospodarki;
2. Zielona energia i zmniejszenie energochłonności;
3. Transformacja cyfrowa;
4. Efektywność, dostępność i jakość systemu ochrony zdrowia;
5. Zielona, inteligentna mobilność;
6. Poprawa jakości instytucji i warunków realizacji Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności.

Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Dobrzany na lata 2024-2030 zakłada działania ukierunkowane na rozwój kapitału społecznego, poprzez efektywne wykorzystanie istniejących potencjałów obszaru rewitalizacji i wykorzystanie racjonalnych rozwiązań ochrony zdrowia i ekologicznych rozwiązań modernizacyjnych.

Poziom regionalny - Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego 2030 (SRWZ 2030)

Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego 2030 wyznacza 4 główne cele strategicznego działania, do których należą:

I Cel strategiczny: Otwarta społeczność

- 1.1 Wzmocnienie potencjału demograficznego i funkcji rodziny
- 1.2 Włączenie społeczne i zapewnienie szans rozwojowych wszystkim mieszkańcom regionu
- 1.3 Rozwój wspólnotowości i tworzenie kapitału społecznego

II Cel strategiczny: Dynamiczna gospodarka

- 2.1 Rozwój potencjału gospodarczego województwa w oparciu o inteligentne specjalizacje
- 2.2 Wzmocnienie gospodarki wykorzystującej naturalne potencjały regionu
- 2.3 Udoskonalenie strategicznego zarządzania rozwojem gospodarczym regionu

III Cel strategiczny: Sprawny samorząd

- 3.1 Rozwój głównych ośrodków miejskich
- 3.2 Rozwój obszarów pozaaglomeracyjnych
- 3.3 Zapewnienie zintegrowanej i wydolnej infrastruktury
- 3.4 Zapewnienie wydajnych i efektywnych systemów usług publicznych
- 3.5 Wzmocnienie kompetencji dla zarządzania rozwojem

IV Cel strategiczny: Partnerski region

- 4.1 Wzmocnienie pozycji regionu w Basenie Morza Bałtyckiego
- 4.2 Rozwój relacji z landami niemieckimi i aglomeracją berlińską
- 4.3 Wykorzystanie potencjału makroregionu Polski Zachodniej

Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Dobrzany na lata 2024-2030 wpisuje się kompleksowo w działania rozwoju społeczno-gospodarczego regionu województwa zachodniopomorskiego głównie w obszarze I celu strategicznego.

Poziom regionalny - Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego (PZPWZ)

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego zakłada realizację następujących celów:

Cel I. Wzmocnienie powiązań zewnętrznych województwa

Cel II. Ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego

Cel III. Rozwój potencjału ludnościowego

Cel IV. Przekształcenia sieci osadniczej

Cel V. Ochrona dziedzictwa i krajobrazu kulturowego

Cel VI. Rozwój infrastruktury społecznej

Cel VII. Wzrost i rozwój gospodarczy

Cel VIII. Poprawa zewnętrznej i wewnętrznej dostępności transportowej oraz sprawności systemu transportowego

Cel IX. Rozbudowa infrastruktury technicznej, poprawa gospodarki wodno-ściekowej, rozwój energetyki wykorzystującej odnawialne źródła energii i zwiększenie dostępności cyfrowej

Cel X. Rozwój infrastruktury obronności i bezpieczeństwa państwa.

Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Dobrzany na lata 2024-2030 wpisuje się kompleksowo w realizację celu III oraz VI.

Poziom gminny – Strategia Rozwoju Gminy Dobrzany na lata 2016-2026

Strategia Rozwoju Gminy Dobrzany na lata 2016-2026 to nadrzędny dokument rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. Określa cele strategicznego rozwoju, do których należą:

Cel 1 Konkurencyjna gospodarka i silny kapitał ludzki oraz społeczny

1.1. Budowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego.

1.2. Minimalizowanie negatywnych skutków bezrobocia.

1.3. Promocja przedsiębiorczości.

1.4. Rozwój kapitału intelektualnego Gminy w procesie zatrudniania.

Cel 2 Ochrona środowiska, ekologia i wzmocnienie funkcji gminy

2.1 Ochrona środowiska oraz zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych.

2.2 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury ekologicznej i OZE.

2.3 Rewitalizacja przestrzeni publicznej i poprawa ładu przestrzennego.

2.4 Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa.

2.5 Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.

Cel 3 Nowoczesna infrastruktura i rozwój usług publicznych

3.1 Rozwój podstawowej infrastruktury technicznej (drogowej, wodno-kanalizacyjnej).

3.2 Rozwój infrastruktury kulturowej i sportowo – rekreacyjnej.

3.3 Rozwój infrastruktury turystycznej i dziedzictwa kulturowego.

3.4 Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa publicznego w wymiarze OSP, zdrowotnym i społecznym.

Cel 4 Rolnictwo oparte o endogeniczne potencjały

4.1. Współpraca w zakresie udoskonalenia ekonomicznego otoczenia rolnictwa.

4.2. Współpraca w zakresie promocji i rozwoju ekologicznych oraz tradycyjnych gałęzi produkcji rolnej i rolno-spożywczej.

4.3 Wspieranie i rozwój jakości i innowacyjności w usługach związanych z rolnictwem.

Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Dobrzany na lata 2024-2030 zachowuje kompatybilność z założeniami strategii rozwoju poprzez zapewnienie sprawnego i efektywnego systemu usług publicznych wysokiej jakości, warunkujących odpowiednią jakość życia i pracy mieszkańców, a także poprzez poprawę oferty kulturalnej rekreacyjno-sportowej.

Poziom gminny - Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrzany na lata 2021-2027

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrzany na lata 2021-2027 zakłada realizację działań ukierunkowanych na aktywizację społeczną osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Cel główny zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących celów strategicznych i operacyjnych:

Cel strategiczny 1 Rozwój aktywności obywatelskiej i społecznej

- 1.1. Profesjonalizacja pomocy społecznej
- 1.2. Rozszerzenie współpracy między grupami społecznymi i organizacjami pozarządowymi a instytucjami samorządowymi

Cel strategiczny 2 Wspieranie rodzin będących w kryzysie

- 2.1. Pomoc osobom i rodzinom, u których stwierdzono bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych
- 2.2. Wzmocnienie pozycji dziecka w środowisku lokalnym, w szczególności dziecka niepełnosprawnego
- 2.3. Przeciwdziałanie przemocy domowej

Cel strategiczny 3 Integracja społeczna

- 3.1. Działania ratunkowe w stosunku do grup dotkniętych problemem ubóstwa, marginalizowanych i bezdomnych
 - 3.2. Wsparcie osób bezrobotnych poszukujących pracy
 - 3.3. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów uzależnień i zmniejszenie rozmiarów problemów, które aktualnie występują
- Cel strategiczny 4 Budowa zintegrowanego systemu wsparcia seniorów i osób niepełnosprawnych
- 4.1. Wzmocnienie samodzielności osób starszych i niepełnosprawnych
 - 4.2. Podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności
 - 4.3. Aktywizacja i wsparcie osób upośledzonych i chorych psychicznie.

Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Dobrzany na lata 2024-2030 zakłada realizację działań ukierunkowanych na aktywizację i wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, osób starszych i z niepełnosprawnością.

Źródło: opracowanie własne

9. Szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych

Program rewitalizacji ujmuje działania w sposób kompleksowy, z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych ze środków zewnętrznych. Finansowanie działań rewitalizacyjnych zakłada wykorzystanie środków gminnych oraz środków zewnętrznych, w tym środków przewidzianych w ramach Funduszy Europejskich dla Pomorza Zachodniego 2021-2027, Funduszy Europejskich na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko (FEnIKS), Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG), Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC), Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich (PTFE), Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa (FEPŻ), programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej. Projekty te będą komplementarne z projektami realizowanymi ze wsparcia Funduszy Europejskich Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS).

Zaznaczyć należy, iż podane kwoty stanowią wartości szacunkowe, a kwota rzeczywista określana będzie na podstawie dokumentacji projektowej i uwzględniana w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy. Założono również maksymalne wartości dofinansowań ze środków Unii Europejskiej, jednak przy braku takich możliwości realizacja przedsięwzięć będzie odbywała się w miarę możliwości przy wykorzystaniu środków z innych źródeł. Dopuszcza się również możliwość realizacji przedsięwzięć etapami, jeśli zaistnieje możliwość pozyskania funduszy na dany etap zaplanowanych do realizacji przedsięwzięć. W poniższej tabeli przedstawiono podział źródeł finansowania dla poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Tabela 17 Szacunkowe ramy finansowe podstawowych i uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	Szacunkowa wartość przedsięwzięcia	Szacunkowe środki finansowe			Źródła finansowania
		Środki publiczne	Środki UE	Środki prywatne	
PODSTAWOWE PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE					
Przedsięwzięcie 1.1 Rewitalizacja boiska sportowego w Kozach	1 500 000 zł	225 000 zł	1 275 000 zł	0,00 zł	- budżet gminy - środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie w szczególności Fundusze Europejskie dla Pomorza Zachodniego 2021-2027, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty, PPP)
Przedsięwzięcie 1.2 Rewitalizacja boiska sportowego w Szadzku	1 500 000 zł	225 000 zł	1 275 000 zł	0,00 zł	
Przedsięwzięcie 1.3 Rewitalizacja boiska sportowego w Bytowie	1 500 000 zł	225 000 zł	1 275 000 zł	0,00 zł	
Przedsięwzięcie 2.1 Utworzenie Domu Kultury w Dobrzanach	10 000 000 zł	1 500 000 zł	8 500 000 zł	0,00 zł	
Przedsięwzięcie 2.2 Budowa skateparku	3 000 000 zł	450 000 zł	2 550 000 zł	0,00 zł	
Przedsięwzięcie 2.3 Powstanie placu zabaw dla dzieci	1 000 000 zł	150 000 zł	850 000 zł	0,00 zł	

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY DOBRZANY NA LATA 2024-2030

Przedsięwzięcie 3.1 Dom opieki osób starszych nr 1	10 000 000 zł	1 500 000 zł	8 500 000 zł	0,00 zł	
Przedsięwzięcie 3.2 Dom opieki osób starszych nr 2	8 000 000 zł	1 200 000 zł	6 800 000 zł	0,00 zł	
POZOSTAŁE PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE					
Przedsięwzięcie nr 1: Aktywna wieś - 2.U0	5 000 zł/rok	5 000 zł /rok	0,00	0,00	- środki własne
Przedsięwzięcie nr 2: Punkt Obsługi Podróżnych (POP) – 2.U1	300 000 zł	300 000 zł	0,00	0,00	- fundusze krajowe
Przedsięwzięcie nr 3: Centrum Aktywności Społecznej (CAS) – 2.U2	250 000 zł/rok	250 000 zł	0,00	0,00	- fundusze europejskie

Źródło: opracowanie własne

10. Opis struktury zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji

10.1 Wdrożenie i zarządzanie realizacją programu

Prowadzenie procesu rewitalizacji – wraz z jego przygotowaniem, koordynowaniem oraz tworzeniem warunków do jego przeprowadzenia – należy do zadań własnych gminy zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy o rewitalizacji. Z tego względu głównymi stronami realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Dobrzany na lata 2024-2030 będą: Burmistrz Dobrzan, Komitet Rewitalizacyjny, Urząd Miejski w Dobrzanach oraz Rada Miejska w Dobrzanach.

Za wdrożenie i zarządzanie Programem odpowiedzialny będzie **Burmistrz Dobrzan, który corocznie przedkładać będzie Radzie Miejskiej sprawozdanie monitorujące z wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji (sprawozdanie) według stanu na koniec grudnia roku poprzedniego**. Zadania związane z bieżącym wdrożeniem Programu będą realizowane przez pracowników Urzędu Miejskiego, którzy wspólnie z członkami Komitetu Rewitalizacji będą prowadzili monitoring stopnia realizacji celów Programu.

Schemat 2 Schemat zarządzania Programem Rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

W celu sprawniejszego zarządzania zaplanowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych Burmistrz Dobrzany może powołać Zespoły zadaniowe, w skład których wejdą przedstawiciele komórek organizacyjnych Urzędu Miejskiego, jednostek organizacyjnych, interesariuszy oraz partnerzy społeczni. Ich rolą będzie przygotowanie i wdrażanie przedsięwzięć inwestycyjnych pod kątem merytorycznym, finansowym, technicznym i organizacyjnym. Odpowiedzialni będą za przygotowanie dokumentacji technicznej, postępowanie przetargowe, a także nadzór nad poprawną, racjonalną i właściwą realizacją zadania. W tym celu pożądane jest wsparcie odpowiednich specjalistów i ekspertów, którzy zostaną zaproszeni do udziału w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Przewiduje się, w miarę potrzeb organizacyjnych, tworzenie również partnerstw projektowych, które na podstawie ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia

polityki rozwoju, podczas realizacji zadań gminnych programów rewitalizacji, można tworzyć partnerstwa realizujące wspólny cel strategicznego rozwoju. Warunki partnerstwa zostaną określone w porozumieniu lub umowie partnerskiej lub na podstawie odrębnych przepisów.

W ramach procesu zarządzania Programem Burmistrzowi Dobrzan podlegać będzie **Komitet Rewitalizacji powołany na podstawie Zarządzenia nr 137/2024 Burmistrza Dobrzan z dnia 29 listopada 2024 r.** w sprawie powołania Komitetu Rewitalizacji w Gminie Dobrzany. Komitet Rewitalizacji wspiera działania Burmistrza w obszarze działań związanych z rewitalizacją w gminie Dobrzany, stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy, a także sprawuje funkcje opiniotwórczo-doradcze w sprawach, związanych z przygotowaniem, opracowaniem i wdrażaniem rewitalizacji oraz oceną przebiegu tego procesu na obszarze gminy Dobrzany. Do zadań członków Komitetu należy w szczególności:

- a) koordynacja działań, włączających lokalną społeczność w konsultacje społeczne dotyczące wdrażania, monitorowania i oceny rewitalizacji na obszarze Gminy Dobrzany;
- b) informowanie lokalnej społeczności o wdrażaniu, aktualizacji, wynikach monitorowania i ocenie podejmowanych przez Gminę działań w zakresie rewitalizacji;
- c) promocja działań rewitalizacyjnych, d) zapewnienie współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy w procesie rewitalizacji na obszarze Gminy Dobrzany.

Planuje się spotkania Komitetu Rewitalizacji co najmniej raz w roku. Zadaniem Komitetu Rewitalizacji będzie także pomoc techniczna dla beneficjentów Programu przy aplikowaniu o środki zewnętrzne (uczestnictwo w szkoleniach, seminariach czy warsztatach). Na etapie wdrożenia Programu Komitet, z inicjatywy własnej lub na wniosek podmiotu realizującego przedsięwzięcie będzie mógł przeprowadzić spotkanie – naradę w celu omówienia występującego problemu. Ponadto Komitet będzie mógł wystąpić o włączenie poszczególnych interesariuszy w pracę monitoringową. Realizowane działania przez pracowników Urzędu Miejskiego będą promowane za pośrednictwem strony internetowej gminy oraz poprzez bezpośrednie kolportowanie informacji do mieszkańców i interesariuszy. Celem głównym działań promocyjnych i komunikacyjnych będzie zachęcenie interesariuszy do aktywnego udziału we wdrożeniu i realizacji Programu.

10.2 Koszty zarządzania

Osoby zaangażowane w proces zarządzania Programem to głównie pracownicy Urzędu Miejskiego w Dobrzanach. Koszty związane z zarządzaniem procesem rewitalizacji w gminie uwzględnione zostały w ogólnych kosztach funkcjonowania urzędu i ujęte zostaną w bieżących kosztach funkcjonowania gminy. Stanowiąc będą wydatki na wynagrodzenia pracowników zajmujących się wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji wraz z pochodnymi od wynagrodzeń. Osobami najbardziej zaangażowanymi w proces zarządzania Programem będą członkowie Komitetu Rewitalizacji. Należy jednak zwrócić uwagę, że zadania dotyczące rewitalizacji będą wykonywane przez członków Komitetu w części etatu

(w ramach swoich dotychczasowych obowiązków służbowych), co pozwala wnioskować, że zarządzanie Gminnym Programem Rewitalizacji nie wpłynie na konieczność ponoszenia dodatkowych kosztów.

10.3 Ramowy harmonogram realizacji programu

W poniższej tabeli zaprezentowano ramowy harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji, z kolei okresy realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zostały podane w tabeli 12 i 13 przy charakterystyce podstawowych i pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Tabela 18 Harmonogram realizacji Programu

Lp.	Zadania	Okres realizacji
1	Prace nad opracowaniem Gminnego Programu Rewitalizacji	2023-2024
2	Podjęcie Uchwały nr IV/27/24 Rady Miejskiej w Dobrzanych z dnia 26 czerwca 2024 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	Czerwiec 2024
3	Podjęcie Uchwały nr V/33/24 Rady Miejskiej w Dobrzanych z dnia 26 lipca 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Dobrzany na lata 2024-2030	Lipiec 2024 r.
4	Powołanie Komitetu Rewitalizacji – Zarządzenia nr 137/2024 Burmistrza Dobrzanych z dnia 29 listopada 2024 r. w sprawie powołania Komitetu Rewitalizacji w Gminie Dobrzany.	Listopad 2024 r.
5	Uchwalenie Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Dobrzany na lata 2024-2030	Grudzień 2024
6	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych	2025-2030
7	Opracowanie rocznych raportów monitorujących przez Komitet Rewitalizacyjny	do końca marca każdego roku
8	Opracowanie oceny skuteczności podjętych działań rewitalizacyjnych w latach 2024-2030 (ewaluacja ex-post)	marzec 2031

Źródło: opracowanie własne

11. Partycypacja społeczna w procesie rewitalizacji

Partycypacja społeczna jest wyrazem aktywnego uczestnictwa obywateli i podejmowania ich decyzji, które są znaczące dla danej społeczności. Gminny Program Rewitalizacji Gminy Dobrzany na lata 2024-2030 opracowany został przy udziale partycypacji społecznej zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji. Zgodnie z art. 5 ust. 2 ww. ustawy aktywny udział interesariuszy pozwolił na:

- poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami;
- prowadzeniu, skierowanych do interesariuszy, działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, w tym o istocie, celach, zasadach prowadzenia rewitalizacji, wynikających z ustawy oraz o przebiegu tego procesu;
- inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji;
- zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji, wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy w przygotowaniu i realizacji gminnego programu rewitalizacji;
- zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy.

Na etapie diagnozowania i programowania wykorzystano następujące formy partycypacji społecznej:

- zbieranie uwag w formie elektronicznej i papierowej,
- ankiety/formularze,
- spotkania,
- wywiady pogłębione.

Aktywną partycypację na etapie diagnozowania i programowania umożliwiono:

- mieszkańcom gminy Dobrzany,
- przedstawicielom instytucji funkcjonujących na terenie gminy,
- przedsiębiorcom z obszaru rewitalizacji,
- organizacjom pozarządowym działającym na terenie gminy,
- samorządowi gminnemu,
- pozostałym interesariuszom np. przyszłym inwestorom, mieszkańcom.

Zapewnienie udziału interesariuszom na etapie diagnozowania rozpoczęło się od konsultacji społecznych dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy. Konsultacje zostały przeprowadzone w oparciu o ogłoszenie Burmistrza Dobrzan o rozpoczęciu konsultacji społecznych dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Konsultacje przeprowadzone zostały od dnia 30.04.2024 r. do dnia 4.06.2024 r. w formie:

1. **spotkań/warsztatów** z interesariuszami rewitalizacji, na których został omówiony wyznaczony obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji na terenie gminy Dobrzany oraz przedstawione zostały propozycje działań rewitalizacyjnych, a także była możliwość wyrażenia uwag, opinii i propozycji oraz składanie ich do protokołu.

Spotkania powiązane z wykorzystaniem metod warsztatowych odbyły się zgodnie z terminami zaplanowanymi w zarządzeniu, czyli dnia 13 maja 2024 r. o godz. 14.00 oraz 20 maja 2024 r. o godzinie 14 za pomocą środków porozumienia się na odległość.

Zainteresowani mieszkańcy zalogowali się pod wskazany link i wzięli udział w spotkaniach, na których zaprezentowano obszar rewitalizacji. Następnie przedyskutowano poszczególne założenia wynikające ze sporządzonych map do gminnego programu rewitalizacji. Łącznie udział w spotkaniach wzięło udział 12 osób.

W trakcie spotkań scharakteryzowano procedury sporządzania projektu Gminnego Programu Rewitalizacji z uwzględnieniem etapu wyznaczenia obszaru rewitalizacji. Omówiono obszary, które zostały wyznaczone jako obszary zdegradowane oraz rewitalizacji, w szczególności wskazano obiektywne kryteria, które stanowiły podstawę wyznaczenia obszarów oraz omówiono potencjały, a także deficyty obszarów. W trakcie rozmów analizowano również możliwości względem wstępnie planowanych projektów rewitalizacyjnych, na których realizację gmina będzie ubiegać się o pomoc ze środków zewnętrznych.

2. **spacery studyjne** - odbyły się w dniu 22 maja 2024 r. i objęły obszary rewitalizacji wskazane w konsultowanej uchwale. Możliwość bezpośredniego zapoznania się z szansami oraz potencjałami i deficytami obszarów stanowiła ważny element potwierdzenia możliwości wyprowadzenia ze stanu kryzysowego poniższych obszarów. Osoby biorące udział w spacerach upewniły się odnośnie możliwości podjęcia działań, które wpłyną na wsparcie obszarów rewitalizacji i nie zgłaszały uwag. W spacerach studyjnych wzięło udział 5 osób.

Zdjęcie 1 Obszar rewitalizacji w gminie Dobrzany w ramach planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych – obszar Bytowo

Źródło: dokumentacja własna

Zdjęcie 2 Obszar rewitalizacji w gminie Dobrzany w ramach planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych – obszar Szadzko

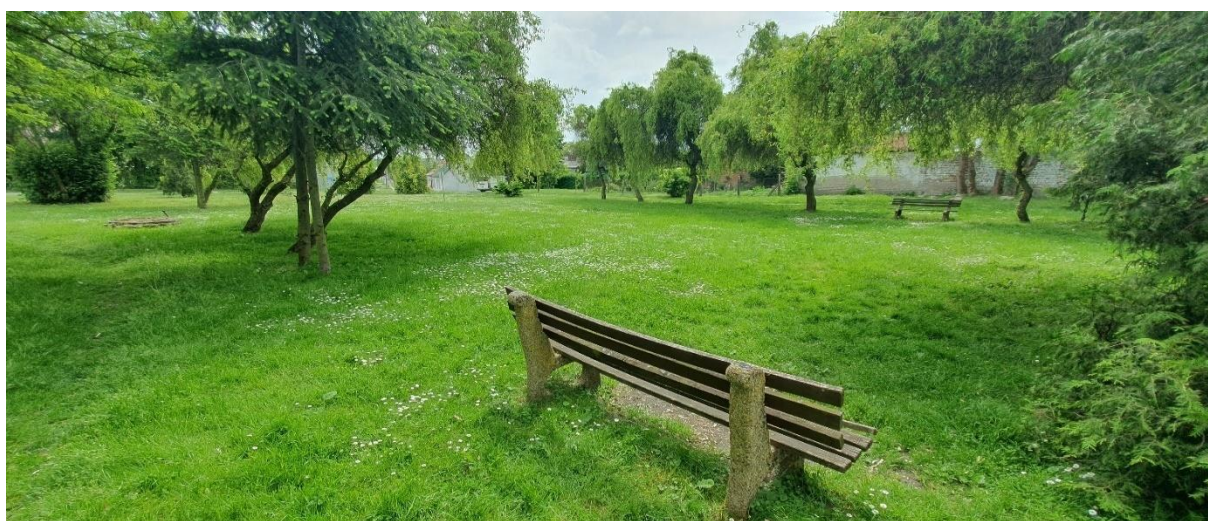
Źródło: dokumentacja własna

Zdjęcie 3 Obszar rewitalizacji w gminie Dobrzany w ramach planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych – obszar Kozy

Źródło: dokumentacja własna

Zdjęcie 4 Obszar rewitalizacji w gminie Dobrzany w ramach planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych – obszar Dobrzany

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY DOBRZANY NA LATA 2024-2030

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY DOBRZANY NA LATA 2024-2030

Źródło: dokumentacja własna

3. ankiety telefoniczne z mieszkańcami gminy - w trakcie prowadzonych działań konsultacyjnych zbierano informacje w formie badań ilościowych opartych na kwestionariuszach ankietowych. Osobom biorącym udział w wywiadzie zapewniono możliwość oceny zasadności ujętych w uchwale obszarów zdegradowanych oraz rewitalizacji. W trakcie prowadzonych działań wskazano główne problemy analizowanego obszaru rewitalizacji. W badaniu wzięło udział 50 osób.
4. zbieranie uwag ustnych przez przedstawicieli podmiotu, prowadzącego konsultacje, które odbyły się w okresie trwania konsultacji w formie osobistej w siedzibie Urzędu Miejskim w Dobrzanych. Mieszkańcy mieli możliwość składania uwag w formie elektronicznej, pisemnej oraz osobistej. Do Urzędu Miejskiego w Dobrzanych wpłynął jeden formularz zgłoszenia opinii, którego autorem jest przedstawiciel Ochotniczej Straży Pożarnej w Dobrzanych. W ramach zgłoszenia wskazano na konieczność uwzględnienia działki nr 39 obręb 2 miasta Dobrzany jako obszaru rewitalizacji w ramach załącznika nr 2 do uchwały arkusz 4. Burmistrz Dobrzany pozytywnie rozpatrzył niniejsze zgłoszenie i działka została włączona do obszaru rewitalizacji.

Uwagi w formie pisemnej lub elektronicznej można składać w terminie od dnia 30.04.2024 r. do dnia 4.06.2024 r. dostarczając je:

- a) elektronicznie na adres: sekretariat@dobrzany.pl
- b) drogą korespondencyjną na adres: Urząd Miejski w Dobrzanach, ul. Staszica 1, 73 130 Dobrzany,
- c) bezpośrednio do Urzędu Miejskiego w Dobrzanach, w godzinach pracy urzędu.

Dokumentacja dotycząca przedmiotu konsultacji była dostępna w Biuletynie Informacji Publicznej gminy Dobrzany, na stronie internetowej gminy pod adresem <https://dobrzany.pl/> oraz na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy. Informacja podsumowująca każdą z form konsultacji społecznych została opracowana zgodnie z art. 6 ust 7 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji oraz zamieszczona w Biuletynie Informacji Publicznej gminy Dobrzany i na stronie <https://dobrzany.pl/>

Konsultacje miały na celu zebranie uwag i opinii odnośnie:

- projektu uchwały Rady Miejskiej w Dobrzanach w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji,
- map obszaru zdegradowanego i obszaru do rewitalizacji,
- diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Również na etapie programowania zaproszono interesariuszy rewitalizacji do zgłaszania pomysłów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Pomysły zbierano za pomocą uproszczonych fiszek projektowych, udostępnionych w trakcie trwania naboru. Propozycje mogły być zgłaszane zarówno przez osoby fizyczne, jak i instytucje publiczne, organizacje pozarządowe, koła, kluby, podmioty gospodarcze i inne.

Z kolei na etapie opiniowania projektu Programu przeprowadzono konsultacje społeczne na podstawie Zarządzenia nr 125/2024 Burmistrza Dobrzan z dnia 29 października 2024 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących projektu uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Dobrzany na lata 2024-2030.

Konsultacje przeprowadzono od dnia 29.10.2024 r. do dnia 3.12.2024 r. w formie:

1. złożenia przez interesariuszy opinii i uwag w sprawie projektu uchwały Rady Miejskiej w Dobrzanach sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Dobrzany na lata 2024-2030, złożonego za pośrednictwem:
 - a. wiadomości mailowej, skierowanej na adres e-mail: sekretariat@dobrzany.pl
 - b. pisma skierowanego na adres: Urząd Miejski w Dobrzanach, ul. Staszica 1, 73 130 Dobrzany, z dopiskiem „Projekt uchwały Rady Miejskiej w Dobrzanach w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Dobrzany na lata 2024-2030,

2. spotkania zrealizowanego za pomocą środków porozumiewania się na odległość z interesariuszami, które odbyły się w dniu 8 listopada 2024 r. o godz. 14.00 oraz w dniu 13 listopada 2024 r. o godz. 14.00.
3. warsztatów z interesariuszami rewitalizacji, na których zostały przeanalizowane założenia ujęte w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Dobrzany na lata 2024 – 2030, podczas których była możliwość wyrażenia uwag, opinii i propozycji. Warsztat odbył się w dniu 21 listopada 2024 r o godz. 14.00 w Urzędzie Miejskim w Dobrzanach.
4. ankiet realizowanych za pomocą elektronicznego formularza dostępnego na stronie internetowej www.dobrzany.pl
5. zgłaszania uwag ustnych przez przedstawicieli podmiotu prowadzącego konsultacje, które odbyły się w okresie trwania konsultacji w formie osobistej w siedzibie Urzędu Miejskiego w Dobrzanach.

Uwagi w formie pisemnej lub elektronicznej można było składać w terminie od dnia 29.10.2024 r. do dnia 3.12.2024 r., dostarczając je:

- a) elektronicznie na adres: sekretariat@dobrzany.pl
- b) drogą korespondencyjną na adres: Urząd Miejski w Dobrzanach, ul. Staszica 1, 73 130 Dobrzany,
- c) bezpośrednio do Urzędu Miejskiego w Dobrzanach, w godzinach pracy urzędu.

W trakcie przeprowadzania konsultacji wpłynęła jedna uwaga, która pochodziła z Państwowego Gospodarstwa wodnego Wody Polskie i dotyczyła wskazania dołączenia mapy zagrożenia powodziowego na obszarze objętym działaniami rewitalizacyjnymi. Mapa została dodana (Mapa 6 – Obszar zagrożenia powodzią w miejscowości Bytowo).

12. System monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji

12.1 Opiniowanie Programu rewitalizacji przez właściwe podmioty

Projekty i przedsięwzięcia zawarte w Programie rewitalizacji nie określają ram i założeń w zakresie ochrony przeciwpożarowej. Projekty nie wpływają na aktualne zagospodarowanie istniejących na obszarze gminy terenów górniczych. Program nie określa szczegółowych ram i założeń w zakresie wymagań bezpieczeństwa i obronności państwa. Dokument nie ogranicza ani nie rozszerza zakresu obowiązujących przepisów dotyczących bezpieczeństwa i obronności państwa. Formy ochrony zabytków leżących w obszarze rewitalizacji zostały określone na mocy przepisów odrębnych. Wszelkie inwestycje prowadzone w obrębie obszaru rewitalizacji dotyczące obiektów objętych prawną ochroną należy konsultować z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Obszar rewitalizacji i realizacja poszczególnych przedsięwzięć i projektów zawartych w Programie nie obejmują swym zasięgiem gruntów usytuowanych w bezpośrednim sąsiedztwie linii kolejowej, których zagospodarowanie powinno się odbywać na zasadach zawartych w przepisach odrębnych.

Burmistrz Dobrzany, zgodnie z art. 17 ust. 2 pkt. 4 ustawy o rewitalizacji, wystąpił do właściwych podmiotów o zaopiniowanie projektu *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Dobrzany na lata 2024-2030*.

Projekt Gminnego Programu Rewitalizacji był opiniowany przez:

- zarząd właściwego powiatu – w zakresie zgodności ze strategią rozwoju powiatu,
- zarząd właściwego województwa – w zakresie zgodności z planem zagospodarowania przestrzennego województwa i strategią rozwoju województwa,
- właściwego wojewodę – w zakresie zgodności z zadaniami rządowymi służącymi realizacji celu publicznego określonego w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami,
- właściwe organy wojskowe, ochrony granic oraz bezpieczeństwa państwa – w zakresie wymagań bezpieczeństwa i obronności,
- właściwego komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej – w zakresie ochrony przeciwpożarowej,
- właściwego państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego,
- właściwą gminną komisję urbanistyczno-architektoniczną,
- operatorów sieci uzbrojenia terenu, w tym zarządców dróg oraz linii i terenów kolejowych,
- Krajowy Zasób Nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. o Krajowym Zasobie Nieruchomości (Dz. U. z 2020 r. poz. 1100 i 2127 oraz z 2021 r. poz. 11 i 223) – w zakresie sposobu zagospodarowania oraz przedsięwzięć związanych z nieruchomościami wchodzącymi w skład Zasobu Nieruchomości.

W toku uzgodnień i opiniowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Dobrzany na lata 2024-2030 pozyskano stanowiska od następujących organów:

- 1) **Centralne Wojskowe Centrum Rekrutacji** (pismo z dnia 27 listopada 2024 r.) – Ośrodek Zamiejscowy w Szczecinie – opiniuje pozytywnie Gminny Program Rewitalizacji Gminy Dobrzany na lata 2024-2030 w zakresie wymagań bezpieczeństwa i obronności, z uwagi na fakt, iż GPR nie obejmuje terenów zamkniętych resortu obrony narodowej oraz ich stref ochronnych.
- 2) **Polskie Sieci Elektroenergetyczne** (pismo z dnia 7 listopada 2024 r.) – projekt GPR opiniuje bez uwag. Podmiot informuje, że na terenie objętym gminnym programem rewitalizacji nie ma obiektów elektroenergetycznych (stacji i linii o napięciu 400 kV i 220 kV) krajowej sieci przesyłowej.
- 3) **Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Stargardzie** (pismo z dnia 12 listopada 2024 r.) – wydała opinię pozytywną dla GPR Dobrzany w zakresie ochrony przeciwpożarowej. Zgodnie z pismem gmina Dobrzany deklaruje, że wszelkie inwestycje na wskazanych obszarach będą realizowane zgodnie z rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych.

- 4) **Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie** (pismo z dnia 29 listopada 2024 r.) – w ramach wydanej opinii i potrzebie wskazania obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, stwierdzono, że część obszaru objętego Gminnym Programem Rewitalizacji znajduje się w granicach szczególnego zagrożenia powodzią, gdzie prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%, w związku z czym w dokumencie GPR dodano mapę szczególnego zagrożenia powodzią (Mapa nr 6).
- 5) **Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o.** (pismo z dnia 29 listopada 2024 r.) – w ramach opiniowania GPR nie wniosła żadnych uwag.
- 6) **Komenda Wojewódzka Policji w Szczecinie** (pismo z dnia 29 listopada 2024 r.) – wskazała na potrzebę uwzględnienia w podejmowanych działaniach rewitalizacyjnych działań w obszarze poprawy bezpieczeństwa publicznego i powiązanego z nim porządku publicznego. Zgodnie z uwagą gmina Dobrzany w ramach realizacji projektu uzupełniającego (PU1) oraz w ramach działań społecznych uwzględnionych w ramach projekt nr 1 -3 będzie prowadziła działania w zakresie zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego poprzez organizację spotkań, warsztatów i akcji społecznych.
- 7) **Wojewoda Zachodniopomorski** (pismo z dnia 8 listopada 2024 r.) – w ramach zaopiniowania zgodności GPR z zasadami rządowymi służącymi realizacji celu publicznego nie wnosi uwag.
- 8) **Zachodniopomorski Zarząd Dróg w Koszalinie** (pismo z dnia 6 listopada 2024 r.) – opiniuje pozytywnie projekt GPR Gminy Dobrzany na lata 2024-2030, wskazując jednocześnie, że realizacja Programu obejmuje swym zasięgiem drogę wojewódzką nr 151 o klasie technicznej G, tj. Główna.

12.2 Monitoring programu

Monitoring realizacji Programu będzie prowadzony poprzez porównanie stopnia realizacji przedsięwzięć oraz poszczególnych projektów rewitalizacyjnych do założonych wskaźników monitorowania poszczególnych celów Programu Rewitalizacji. Monitoring będzie prowadzony corocznie, tak aby możliwe było zaprezentowanie sprawozdania członkom Rady Miejskiej. Realizacja monitoringu będzie prowadzona na podstawie karty oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, którego przykład zamieszczono poniżej.

Tabela 19 Karta oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego

Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	(wpisać nazwę przedsięwzięcia)
Podmiot odpowiedzialny	

Partnerzy	
Miejsce realizacji (nr działki)	
Stan realizacji przedsięwzięcia	
Termin realizacji	
Opis zrealizowanych działań w ramach przedsięwzięcia	
Rezultaty wraz ze wskaźnikiem osiągniętego rezultatu	
Całkowita wartość przedsięwzięcia	
Wskaźnik poniesionych kosztów	
Źródła finansowania	
Wskaźnik dofinansowania przedsięwzięcia	

Źródło: opracowani własne

Zakres **corocznego sprawozdania monitorującego z wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji** Burmistrza Dobrzany (do końca marca każdego roku) będzie obejmować, co najmniej informację o postępach finansowych, źródłach finansowania zadań, informację o postępach rzeczowych, zgodność z przyjętym harmonogramem, odchylenie od harmonogramu. W sprawozdaniu przedstawione zostaną również problemy, bariery, trudności, które zostały zidentyfikowane przez Komitet Rewitalizacji na etapie programowania Gminnego Programu Rewitalizacji.

System monitorowania i oceny Programu dotyczyć będzie czterech płaszczyzn dotyczących wdrożenia Programu. Monitoring obejmować będzie cztery poniższe płaszczyzny:

- monitorowanie stopnia realizacji celów określonych w Programie rewitalizacji,
- monitorowanie skutków Programu poprzez analizę aktualnego poziomu wskaźników wykorzystywanych na etapie delimitacji obszarów rewitalizacji,
- bieżące monitorowanie poziomu wdrażania Programu rewitalizacji,
- monitorowanie podstawowych parametrów Programu rewitalizacji na etapie przyjęcia Programu.

Wskaźniki monitoringu (produktu oraz rezultatu) zostały wskazane przy poszczególnych przedsięwzięciach rewitalizacyjnych (w tabeli nr 12 i 13). Poniżej uwzględniono ewaluację badanych wskaźników w ramach przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Tabela 20 Wskaźniki monitoringu

Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	Wskaźniki monitorujące	Wartość wskaźnika w 2025 r.	Wartość wskaźnika w 2030 r.	Źródło danych
PODSTAWOWE PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE				
Przedsięwzięcie 1.1 Rewitalizacja boiska sportowego w Kozach	Liczba zmodernizowanych przestrzeni publicznych	0 szt.	1 szt.	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Dobrzanych
	Powierzchnia zmodernizowanego boiska	0 m ²	5 000 m ²	
	Liczba wydarzeń zorganizowanych na zmodernizowanej przestrzeni (duże wydarzenia)	2/rok	10/rok	
	Liczba osób korzystających z modernizowanej przestrzeni	50 os./rok	1 000 os./rok	
Przedsięwzięcie 1.2 Rewitalizacja boiska sportowego w Szadzku	Liczba zmodernizowanych przestrzeni publicznych	0 szt.	1 szt.	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Dobrzanych
	Powierzchnia zmodernizowanego boiska	0 m ²	5 500 m ²	
	Liczba wydarzeń zorganizowanych na zmodernizowanej przestrzeni (duże wydarzenia)	1	10/rok	
	Liczba osób korzystających z	200	3 000 os./rok	

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY DOBRZANY NA LATA 2024-2030

Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	Wskaźniki monitorujące	Wartość wskaźnika w 2025 r.	Wartość wskaźnika w 2030 r.	Źródło danych
	modernizowanej przestrzeni			
Przedsięwzięcie 1.3 Rewitalizacja boiska sportowego w Bytowie	Liczba zmodernizowanych przestrzeni publicznych	0 szt.	1 szt.	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Dobrzanych
	Powierzchnia zmodernizowanego boiska	0 m ²	5 000 m ²	
	Liczba wydarzeń zorganizowanych na zmodernizowanej przestrzeni (duże wydarzenia)	1	10/rok	
	Liczba osób korzystających z modernizowanej przestrzeni	200	1 000 os./rok	
Przedsięwzięcie 2.1 Utworzenie Domu Kultury w Dobrzanych	Liczba zmodernizowanych przestrzeni publicznych	0 szt.	1 szt.	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Dobrzanych
	Powierzchnia zmodernizowanego budynku	0 m ²	Ok. 250 m ²	
	Liczba wydarzeń zorganizowanych w nowym budynku (wydarzenie okazjonalne)	5 szt.	10/rok	
	Liczba wydarzeń zorganizowanych w nowym budynku (wydarzenia cykliczne)	1	10/miesiąc	
	Liczba osób korzystających z modernizowanej przestrzeni	200	2 000 os./rok	

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY DOBRZANY NA LATA 2024-2030

Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	Wskaźniki monitorujące	Wartość wskaźnika w 2025 r.	Wartość wskaźnika w 2030 r.	Źródło danych
Przedsięwzięcie 2.2 Budowa skateparku	Liczba zmodernizowanych przestrzeni publicznych	0 szt.	1 szt.	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Dobrzanych
	Liczba osób korzystających z zmodernizowanej przestrzeni	0 os.	1 000/rok	
Przedsięwzięcie 2.3 Powstanie placu zabaw dla dzieci	Liczba zmodernizowanych przestrzeni publicznych	0 szt.	1 szt.	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Dobrzanych
	Liczba osób korzystających z zmodernizowanej przestrzeni	0 os.	1 000/rok	
Przedsięwzięcie 3.1 Dom opieki osób starszych nr 1	Liczba budynków z nową funkcją społeczną	0 szt.	1 szt.	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Dobrzanych
	Liczba miejsc w domu opieki	0	80 miejsc	
Przedsięwzięcie 3.2 Dom opieki osób starszych nr 2	Liczba budynków z nową funkcją społeczną	0 szt.	1 szt.	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Dobrzanych
	Liczba miejsc w domu opieki	0	40 miejsc	
POZOSTAŁE PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE				
Przedsięwzięcie nr 1: Aktywna wieś - 2.U0	Liczba wakacyjnych spotkań integracyjnych „Aktywna wieś”	0/rok	4/rok	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Dobrzanych
Przedsięwzięcie nr 2: Punkt Obsługi Podróżnych (POP) – 2.U1	Liczba pomieszczeń z nową funkcją społeczną	0	1	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Dobrzanych
	Powierzchnia POP	0	70 m ²	
	Liczba osób korzystających z POP	0	4 000 os./rok	

Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	Wskaźniki monitorujące	Wartość wskaźnika w 2025 r.	Wartość wskaźnika w 2030 r.	Źródło danych
Przedsięwzięcie nr 3: Centrum Aktywności Społecznej (CAS) – 2.U2	Liczba utworzonych miejsc integracji	0	1 szt.	Sprawozdanie Urzędu Miejskiego w Dobrzanych
	Liczba organizacji włączonych do CAS	0	10	
	Liczba przeprowadzonych działań w ramach CAS	0	50/rok	
	Liczba utworzonych stron internetowych	0	1	

Źródło: opracowani własne

12.3 Ocena skuteczności działań rewitalizacyjnych

Z uwagi na monitoring bieżący (coroczny) wdrożenia Programu nie planuje się opracowywania raportu z badania ewaluacyjnego mid-term. Z pomiaru stanu realizacji Programu opracowane zostaną raporty oceniające realizację ex-post. Raport z badania ewaluacyjnego będzie przedmiotem opinii Komitetu Rewitalizacji i zostanie przekazany Burmistrzowi i Radzie Miejskiej, a także podany do publicznej wiadomości, poprzez zamieszczenie na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Dobrzanych. Ewaluacja ex-post zaplanowana została na I kwartał 2031 roku. Celami szczegółowymi planowanej ewaluacji ex-post będą:

- Ocena stopnia osiągnięcia celów rewitalizacji,
- Wskazanie stopnia zaspokojenia potrzeb w poszczególnych projektach rewitalizacyjnych,
- Wskazanie potrzeb, które nadal wymagają wsparcia na obszarze zdegradowanym i obszarze rewitalizacji. Przy planowaniu sposobu realizacji badań ewaluacyjnych i analizie wyników szczególna uwaga zostanie zwrócona na aktualność identyfikacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Badania wpływu prowadzonych działań będą oceniane zgodnie z kryteriami ewaluacyjnymi tj. trafność, efektywność, użyteczność, trwałość, ale przede wszystkim skuteczność.

12.4 System wprowadzania modyfikacji do programu

W przypadku konieczności dokonania aktualizacji zapisów Gminnego Programu Rewitalizacji zorganizowane zostaną spotkania Komitetu Rewitalizacji, a pracownicy Urzędu Miejskiego w Dobrzanych będą odpowiedzialni za włączenie interesariuszy rewitalizacji w proces aktualizacji dokumentu, poprzez dotarcie z informacją do jak największej liczby osób,

wykorzystując odpowiednio przygotowane materiały informacyjne (m.in. materiały informacyjne na stronie urzędu, plakaty, reklamę w gazecie, listy kierowane bezpośrednio do interesariuszy). Interesariusze, którzy odpowiedzą na kierowane informacje oraz wysyłane zaproszenia oraz zgłoszą się samodzielnie do wskazanych pracowników Urzędu Miejskiego będą mogli składać propozycje oraz uwagi dotyczące rewitalizacji, a także brać czynny udział w pracach Komitetu Rewitalizacji, po poinformowaniu o takiej chęci niniejszych pracowników.

W odróżnieniu do systemu rocznego dwa razy w okresie programowania Programu powinno zostać wykonane badanie ewaluacyjne pozwalające pozyskać dodatkowo dane jakościowe z realizacji wskaźników. Pozwoli to na skuteczny monitoring realizacji wdrażania Programu, a w przypadku wystąpienia trudności lub barier w realizacji przedsięwzięć do podjęcia decyzji o dokonaniu aktualizacji zapisów Programu.

13. Określenie zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego

Zaproponowane w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Dobrzany na lata 2024-2030 przedsięwzięcia projektowe nie wymagają wprowadzenia zmian w uchwałach prawa lokalnego. Natomiast przeznaczone do realizacji działania dotyczące zasobu mieszkaniowego gminy będą realizowane z godnie z przyjętymi uchwałami o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy²⁴ i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 725).

14. Określenie niezbędnych zmian w uchwale dotyczącej Komitetu Rewitalizacji

Przed uchwaleniem Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Dobrzany na lata 2024-2030 została przyjęta uchwała w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. **Komitet Rewitalizacji powołany został na podstawie Zarządzenia nr 137/2024 Burmistrza Dobrzan z dnia 29 listopada 2024 r.** w sprawie powołania Komitetu Rewitalizacji w Gminie Dobrzany. W skład Komitetu wchodzi reprezentanci lokalnego środowiska społecznego, gospodarczego, mieszkańcy gminy, przedstawiciele organizacji społecznych w składzie 13 osób. Zasady wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu określa Załącznik do Uchwały nr VII/44/24 Rady Miejskiej w Dobrzanach z dnia 23 października 2024 r. w sprawie określania zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji w gminie Dobrzany.

Ewentualna zmiana uchwały w sprawie określania zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji nastąpi w drodze konsultacji społecznych, w trybie, w jakim został on przewidziany w ustawie o rewitalizacji.

15. Specjalna Strefa Rewitalizacji

Zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji istnieje możliwość ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji w celu zapewnienia sprawnej realizacji

przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Takie rozwiązanie można wprowadzić na wniosek wójta, burmistrza lub prezydenta miasta za pomocą odrębnej uchwały przyjmowanej przez radę gminy. Uchwała ta stanowi akt prawa miejscowego. Specjalna Strefa Rewitalizacji może zostać wyznaczona w granicach obszaru rewitalizacji, na okres nie dłuższy niż 10 lat, bez możliwości przedłużenia.

Ze względu na specyfikę przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz plany inwestycyjne gminy **nie przewiduje się ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji na terenach gminy Dobrzany** objętych obszarem rewitalizacji.

16. Realizacja gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

16.1 Wskazanie zakresu niezbędnych zmian w planie ogólnym gminy

W gminie Dobrzany nie został uchwalony plan ogólny, dlatego w momencie uchwalania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Dobrzany na lata 2024-2030 nie można wskazać zakresu niezbędnych zmian w planie ogólnym gminy.

16.2 Wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany

W zakresie określonych w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Dobrzany na lata 2024 – 2030 przedsięwzięć **wymagane jest uchwalenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (mpzp)**. Na chwilę obecną nie ma uchwalonych mpzp dla obszarów objętych przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi. Dlatego należy opracować mpzp, według proponowanych funkcji według określonych charakterów projektów zgodnych z ROZPORZĄDZENIEM MINISTRA ROZWOJU I TECHNOLOGII z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Tabela 21 Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego do uchwalenia w ramach realizacji Programu

Nazwa przedsięwzięcia	Nr działki	Funkcja	Opis funkcji
Przedsięwzięcie 1.1 Rewitalizacja boiska sportowego w Kozach	Działka nr 25/2 (obszar rewitalizacji)	US	teren usług sportu i rekreacji
Przedsięwzięcie 1.2 Rewitalizacja boiska sportowego w Szadzku	Działka nr 94/11 (obszar rewitalizacji)	US	teren usług sportu i rekreacji
Przedsięwzięcie 1.3 Rewitalizacja boiska sportowego w Bytowiu	Działka nr 168/8 oraz 168/9 (obszar rewitalizacji)	US	teren usług sportu i rekreacji
Przedsięwzięcie 2.1 Utworzenie Domu Kultury w Dobrzanach	Działka nr 93/2 (obszar rewitalizacji)	UK	teren usług kultury i rozrywki

Przedsięwzięcie 2.2 Budowa skateparku	Działka nr 53 (obszar rewitalizacji)	US	teren usług sportu i rekreacji
Przedsięwzięcie 2.3 Powstanie placu zabaw dla dzieci	Działka nr 205 (obszar rewitalizacji)	US	teren usług sportu i rekreacji
Przedsięwzięcie 3.1 Dom opieki osób starszych nr 1	Działka nr 167/8 obręb Bytowo (obszar rewitalizacji)	UP	teren usług publicznych
Przedsięwzięcie 3.2 Dom opieki osób starszych nr 2	Działka nr 168/6 obręb Bytowo (obszar rewitalizacji)	UP	teren usług publicznych
PROJEKT UZUPEŁNIAJACY: Punkt Obsługi Podróżnych (POP)	Obszar rewitalizacji: Dobrzany, działka nr 227/2	KOO	teren obsługi podróżnych
PROJEKT UZUPEŁNIAJACY: Centrum Aktywności Społecznej (CAS)	Obszar rewitalizacji: Dobrzany, działka nr 93/2	UK	teren usług kultury i rozrywki

Źródło: opracowanie własne

17. Spis tabel, wykresów, map i schematów

Spis map

Mapa 1 Obszar rewitalizacji na terenie gminy Dobrzany	11
Mapa 2 Mapa gminy Dobrzany	24
Mapa 3 Mapa zmian funkcjonalno-przestrzennych – przedsięwzięcie rewitalizacyjne 1.1.....	81
Mapa 4 Mapa zmian funkcjonalno-przestrzennych – przedsięwzięcie rewitalizacyjne 1.2.....	82
Mapa 5 Mapa zmian funkcjonalno-przestrzennych – przedsięwzięcie rewitalizacyjne 1.3, 3.1 oraz 3.2.....	83
Mapa 6 Obszar zagrożenia powodzią w miejscowości Bytowo.....	84
Mapa 7 Mapa zmian funkcjonalno-przestrzennych – przedsięwzięcie rewitalizacyjne 2.1, 2.2, 2.3, 2.U1 oraz 2.U2.....	85

Spis schematów

Schemat 1 Schemat komplementarności przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	45
Schemat 2 Schemat zarządzania Programem Rewitalizacji.....	56

Spis tabel

Tabela 1 Liczba ludności w podziale na poszczególne sołectwa w obszarze wiejskim w gminie Dobrzany.....	6
---	---

Tabela 2 Liczba ludności w podziale na poszczególne ulice w obszarze miejskim w gminie Dobrzany.....	7
Tabela 3 Wskaźniki służące analizie do wyznaczenia obszaru zdegradowanego	8
Tabela 4 Powierzchnia i liczba ludności wyznaczonego obszaru rewitalizacyjnego na terenie gminy Dobrzany.....	11
Tabela 5 Analiza wskaźników uwarunkowań społecznych	13
Tabela 6 Analiza wskaźników uwarunkowań gospodarczych	17
Tabela 7 Analiza wskaźników uwarunkowań przestrzenno-funkcjonalnych	18
Tabela 8 Analiza wskaźników uwarunkowań środowiskowych	20
Tabela 9 Analiza wskaźników uwarunkowań technicznych	21
Tabela 10 Potrzeby rewitalizacyjne zdiagnozowane na podstawie istniejących problemów i deficytów obszaru rewitalizacji	25
Tabela 11 Cele programu rewitalizacji.....	28
Tabela 12 Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne.....	29
Tabela 13 Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne	39
Tabela 14 Komplementarność problemowa przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	46
Tabela 15 Najważniejsze projekty realizowane ze środków zewnętrznych w gminie Dobrzany w latach 2016-2023	48
Tabela 16 Spójność celów rewitalizacji z dokumentami strategicznymi dla rozwoju gminy	50
Tabela 17 Szacunkowe ramy finansowe podstawowych i uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych	54
Tabela 18 Harmonogram realizacji Programu	58
Tabela 19 Karta oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	70
Tabela 20 Wskaźniki monitoringu.....	72
Tabela 21 Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego do uchwalenia w ramach realizacji Programu	77

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba ludności w gminie Dobrzany z podziałem na sołectwa w 2023 r.....	12
Wykres 2 Aspekty poddane ocenie w ramach uwarunkowań społecznych [%].....	15
Wykres 3 Główne problemy społeczne na obszarze rewitalizacji [%]	16
Wykres 4 Aspekty poddane ocenie w ramach uwarunkowań gospodarczych [%]	17
Wykres 5 Główne problemy gospodarcze na obszarze rewitalizacji [%]	18
Wykres 6 Główne problemy społeczno-funkcjonalne na obszarze rewitalizacji	19
Wykres 7 Główne problemy środowiskowe na obszarze rewitalizacji	21
Wykres 8 Główne problemy techniczne na obszarze rewitalizacji.....	22

Spis zdjęć

Zdjęcie 1 Obszar rewitalizacji w gminie Dobrzany w ramach planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych – obszar Bytowo.....	60
Zdjęcie 2 Obszar rewitalizacji w gminie Dobrzany w ramach planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych – obszar Szadzko	61
Zdjęcie 3 Obszar rewitalizacji w gminie Dobrzany w ramach planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych – obszar Kozy.....	62
Zdjęcie 4 Obszar rewitalizacji w gminie Dobrzany w ramach planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych – obszar Dobrzany.....	63

18. Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzony na mapie w skali co najmniej 1:5000

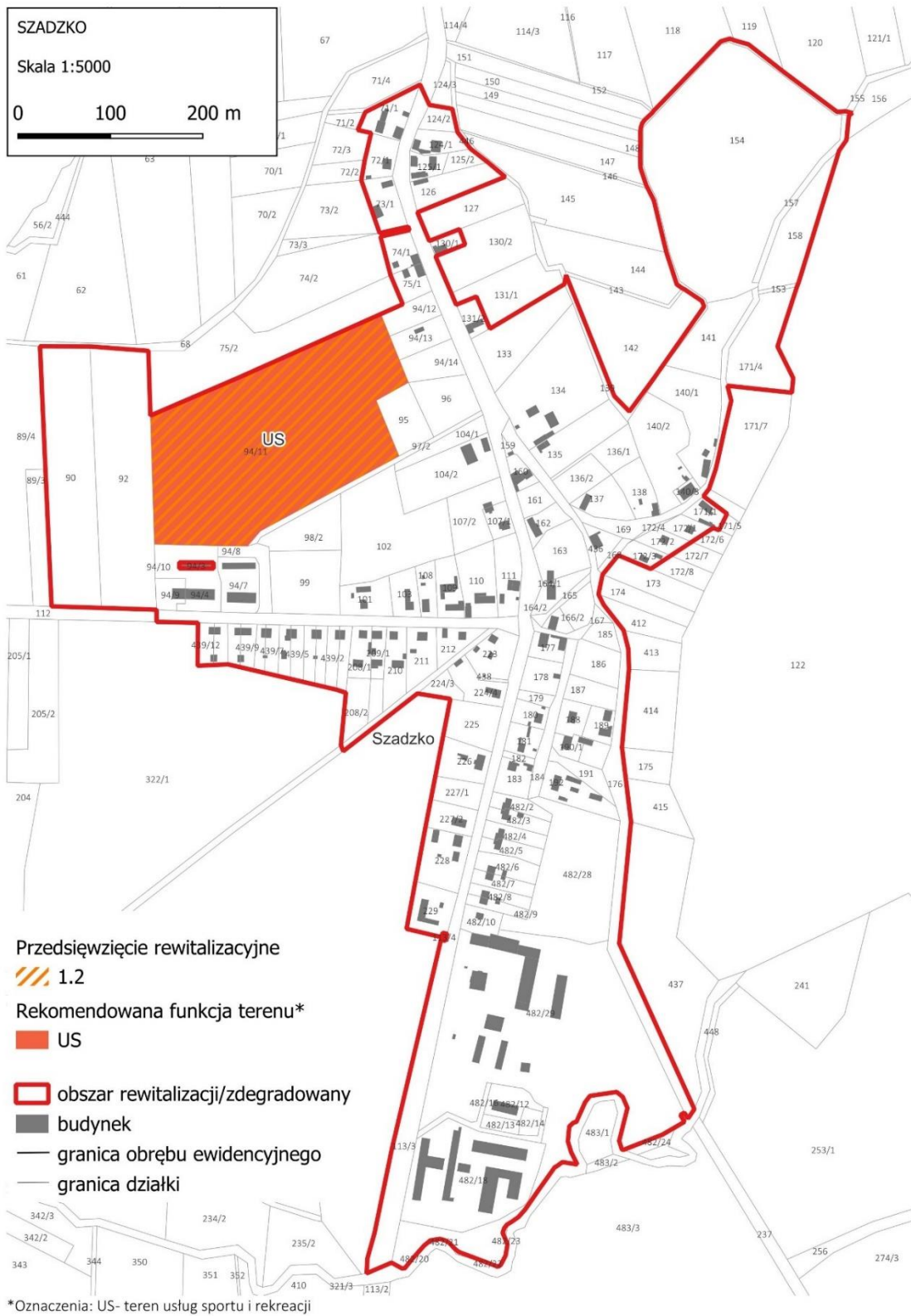
Poniżej zaprezentowano załączniki graficzne przedstawiające podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzenne obszaru rewitalizacji sporządzone na mapach w skali 1:5000 z wykorzystaniem treści mapy ewidencyjnej. Obszar rewitalizacji i zaplanowane projekty rewitalizacyjne na wyznaczonym obszarze rewitalizacyjnym zostały w sposób graficzny przedstawione na 4 arkuszach map.

Mapa 3 Mapa zmian funkcjonalno-przestrzennych – przedsięwzięcie rewitalizacyjne 1.1

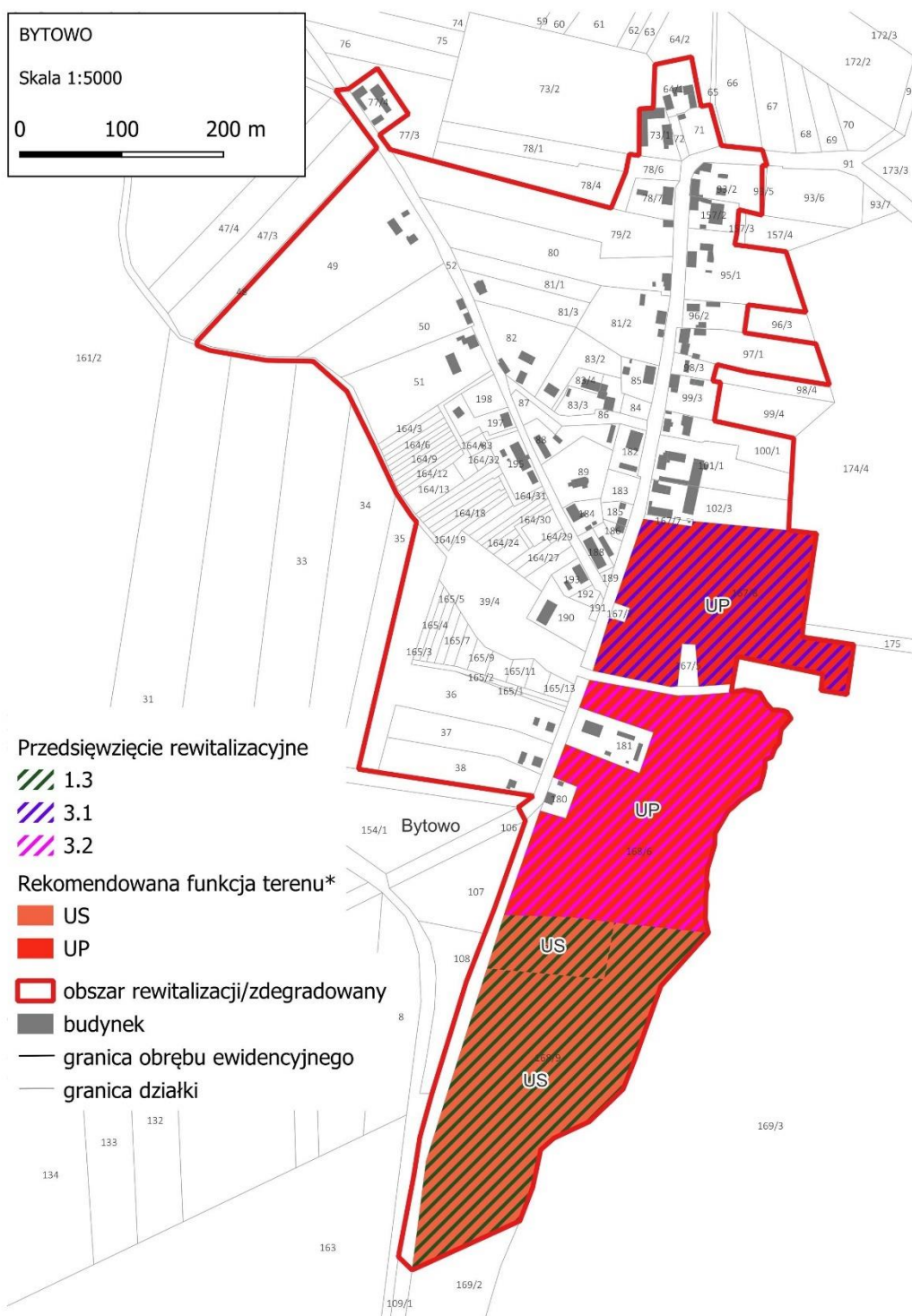
Źródło: opracowanie własne

Mapa 4 Mapa zmian funkcjonalno-przestrzennych – przedsięwzięcie rewitalizacyjne 1.2

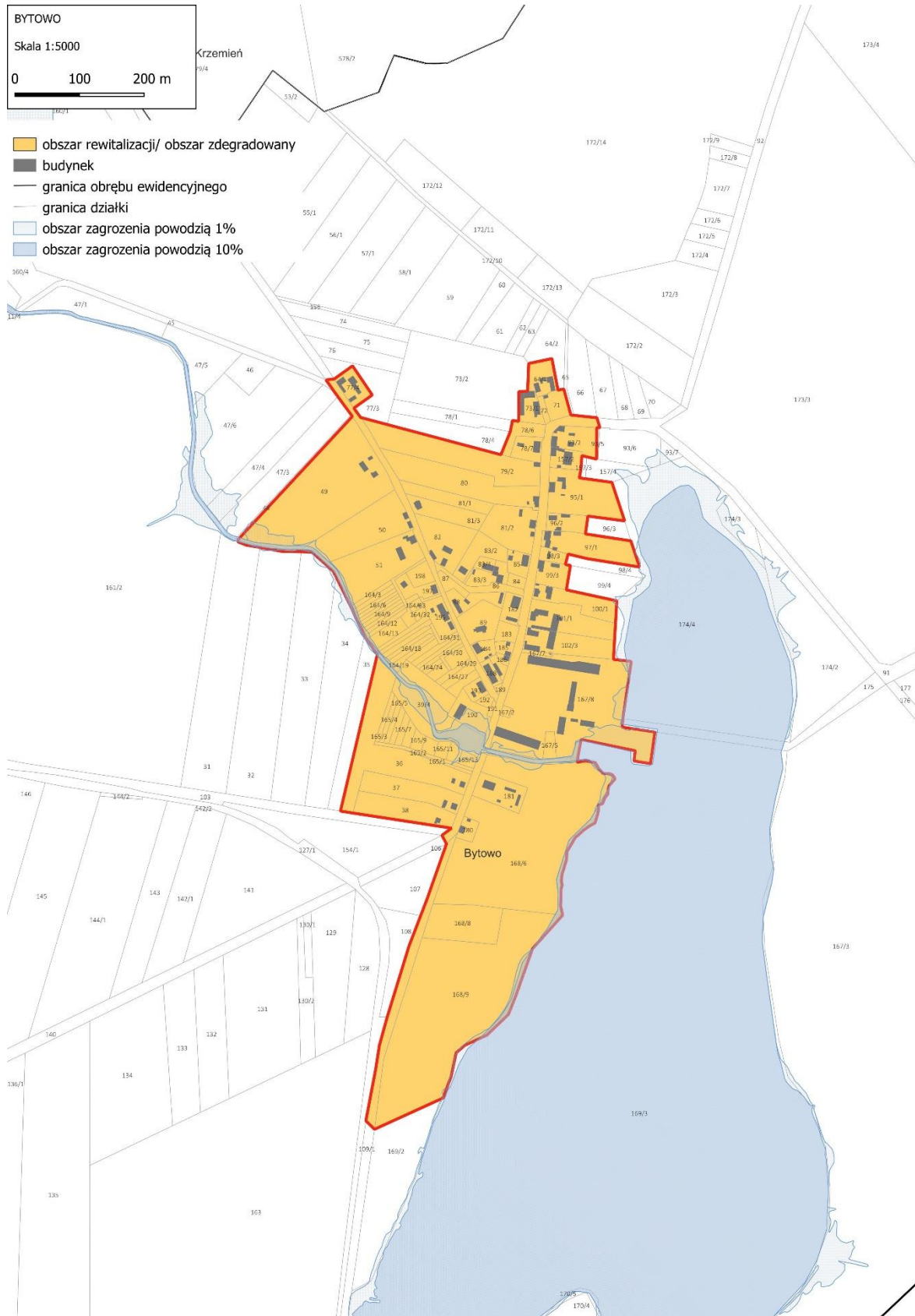
Źródło: opracowanie własne

Mapa 5 Mapa zmian funkcjonalno-przestrzennych – przedsięwzięcie rewitalizacyjne 1.3, 3.1 oraz 3.2

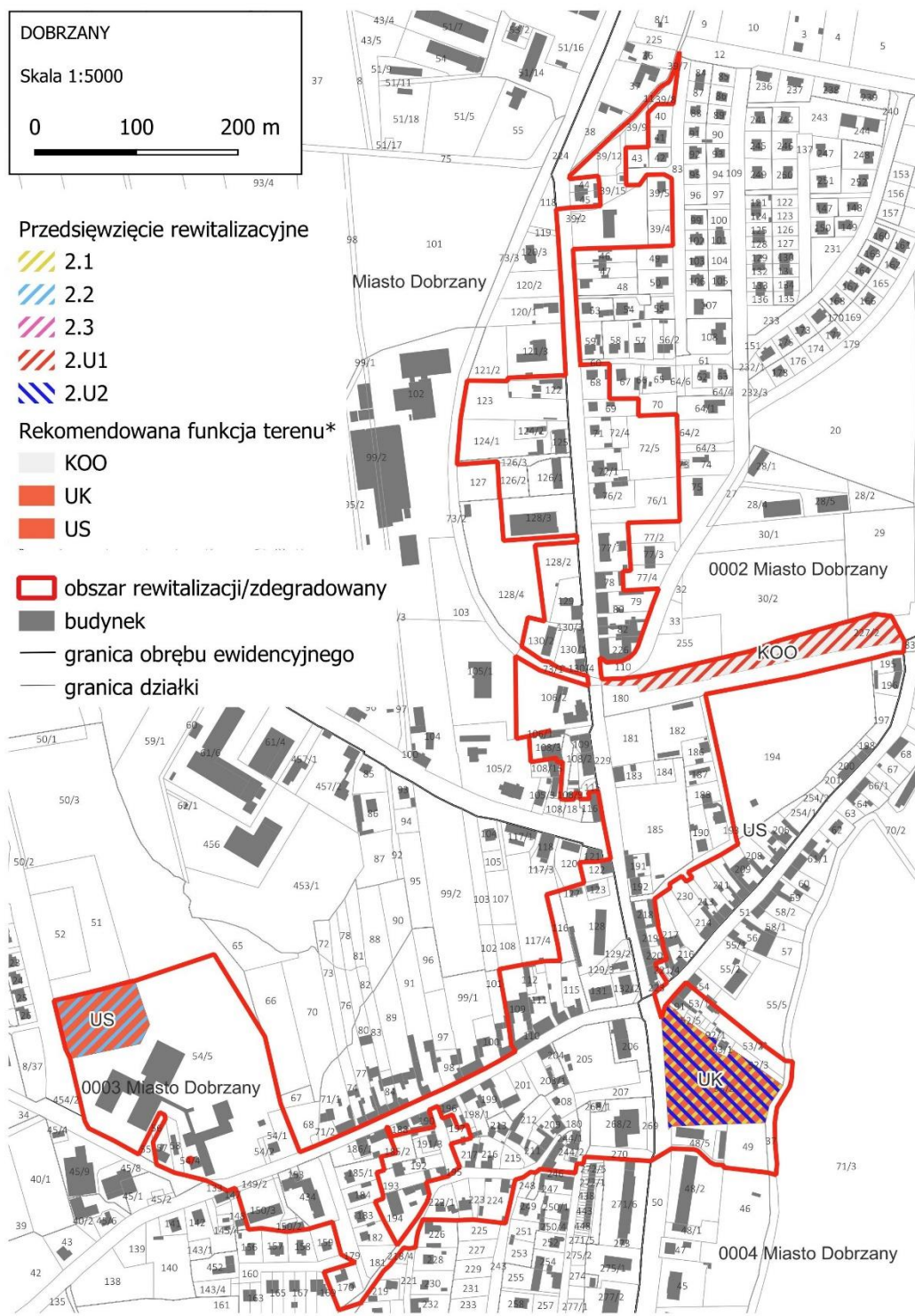
*Oznaczenia: US- teren usług sportu i rekreacji, UP- teren usług publicznych

Mapa 6 Obszar zagrożenia powodzią w miejscowości Bytowo

Źródło: opracowanie własne

Mapa 7 Mapa zmian funkcjonalno-przestrzennych – przedsięwzięcie rewitalizacyjne 2.1, 2.2, 2.3, 2.U1 oraz 2.U2

*Oznaczenia: KOO- teren obsługi podróżnych, UK- teren usług kultury i rozrywki, US- teren usług sportu i rekreacji